Adevărata Epocă de Aur: revirimentul Europei Centrale și de Est

ROMÂNIA

Newsweek

GHICI CINE NE ASCULTĂ

Anul 2 ■ Numărul 81 ■ Preț: 11,90 lei ■ 22-28.11.2019

BIBLIOTECA ALEPH

Putem avea cu adevărat încredere în prăjitorul de pâine sau în mașina de spălat? Cei mai mulți experți în securitate cibernetică sunt fără echivoc în răspunsul lor: NU.

FM

KISS FM ESTE RADIOUL NR. 1 ÎN ROMÂNIA

Conform studiului de audiență realizat în perioada 22 aprilie - 11 august de IMAS - Marketing și Sondaje și MERCURY RESEARCH S.R.L., la nivel național, Kiss FM este ascultat zilnic de **2.527.400 de persoane.**

Vă mulțumim!

Newsweek ROMÂNIA

22-28.11.2019 _ ANUL 2 _ NR.81

SUMAR

Periscop

06 **Control**
Infractorii neoficiali ai Jandarmeriei

Opinii

10 SILVIU SERGIU
La Russie en marche!

11 RADU PARASCHIVESCU
Dreapta cumpănă, strâmbul cumpănaş

Dosar

12 **Cinci luni**
Verze Bruxelles

18 Cât se plăteşte să moţăi la Bruxelles

Periscop

20 **Turul 2**
Calcule pentru trecut şi viitor

22 **Traseu**
„Viorel" al Securităţii. Cum a făcut Cataramă primul milion, după Revoluţie

28 **Analiză**
Moştenirea lui Daea: porcii, consemnaţi la domiciliu

Internaţional

30 **După 30 de ani**
Adevărata Epocă de Aur: revirimentul Europei Centrale şi de Est

34 **Analiză**
De ce comunismul devine tot mai atractiv în Occident?

Magazin

38 **Internetul lucrurilor**
Ghici cine ne ascultă

50 **Auto**
BMW 430d Gran Coupé xDrive
Coupé-ul familist

54 **Handbal**
România se luptă pentru Jocurile Olimpice la Campionatul Mondial

56 **Sănătate**
De ce trebuie să ne ferim de Bisfenolul A

58 **Călătorii**
Patru hoteluri de lifestyle, patru destinaţii culturale

60 **Tehnologie**
Inteligenţa artificială, maşina autonomă şi specialiştii români de la Cluj

Calendar

62 Legionarii îl omoară pe Nicolae Iorga

» P.38

Newsweek ROMÂNIA

Află cum te poţi abona » P.64-65

REDACŢIA

DIRECTOR _ Sabin Orcan

REDACTOR-ŞEF _ Răzvan Chiruţă

REDACTOR-ŞEF ADJUNCT _ Cătălin Prisacariu

Online manager _ Ştefan Onica
Senior editor _ Mircea Marian
Senior editor _ Silviu Sergiu
Senior editor _ Mihai Duţă
Senior editor _ Petre Bădică
Senior editor _ Ramona Ursu
Editor _ Flavia Drăgan
Editor _ Adina Mutăr
Editor _ Răzvan Scăeşteanu
Reporter special _ Petru Zoltan
Reporter _ Adelina Sahlean
Contributori _ Sabin Gherman, Alexandru Lăzescu, Radu Paraschivescu

ART DIRECTOR

Cecilia Bălănescu

DTP

Ionuţ Aldea

CORECTURĂ

Monica Ady

FOTO

INQUAM PHOTO AGENCY shutterstock gettyimages

EDITOR

SC News Internaţional SA

Bd. Mărăşti, nr. 65-67, Sector 1, Bucureşti
(Pavilion G3, Complexul Romexpo, Intrarea B)
Telefoane:
0374.00.23.81; 0374.00.23.82
Email:
redactia@newsweek.ro
abonamente@newsweek.ro
publicitate@newsweek.ro

DIRECTOR COMERCIAL _ Carmen Dincă

DIRECTOR PUBLICITATE _ Adrian Dinu
Telefon: 0722 250 070

OFFICE MANAGER _ Andrei Sabin Orcan

TIPAR:
ipg Infopress Group

ISSN 2601 - 5897

Newsweek este o marcă înregistrată a Newsweek LLC (SUA)

VENEȚIA, ITALIA

Veneția sub... ape

Turiștii se plimbă pe o punte improvizată în Piazza San Marco, pe 12 noiembrie 2019, în celebrul oraș italian. Nivelul apelor a crescut cu circa 126 de centimentri din cauza fluxului, fenomenul fiind cunoscut sub numele de „acqua alta".

STEFANO MAZZOLA/AWAKENING/GETTY IMAGES

AFP TV
NEWS 24

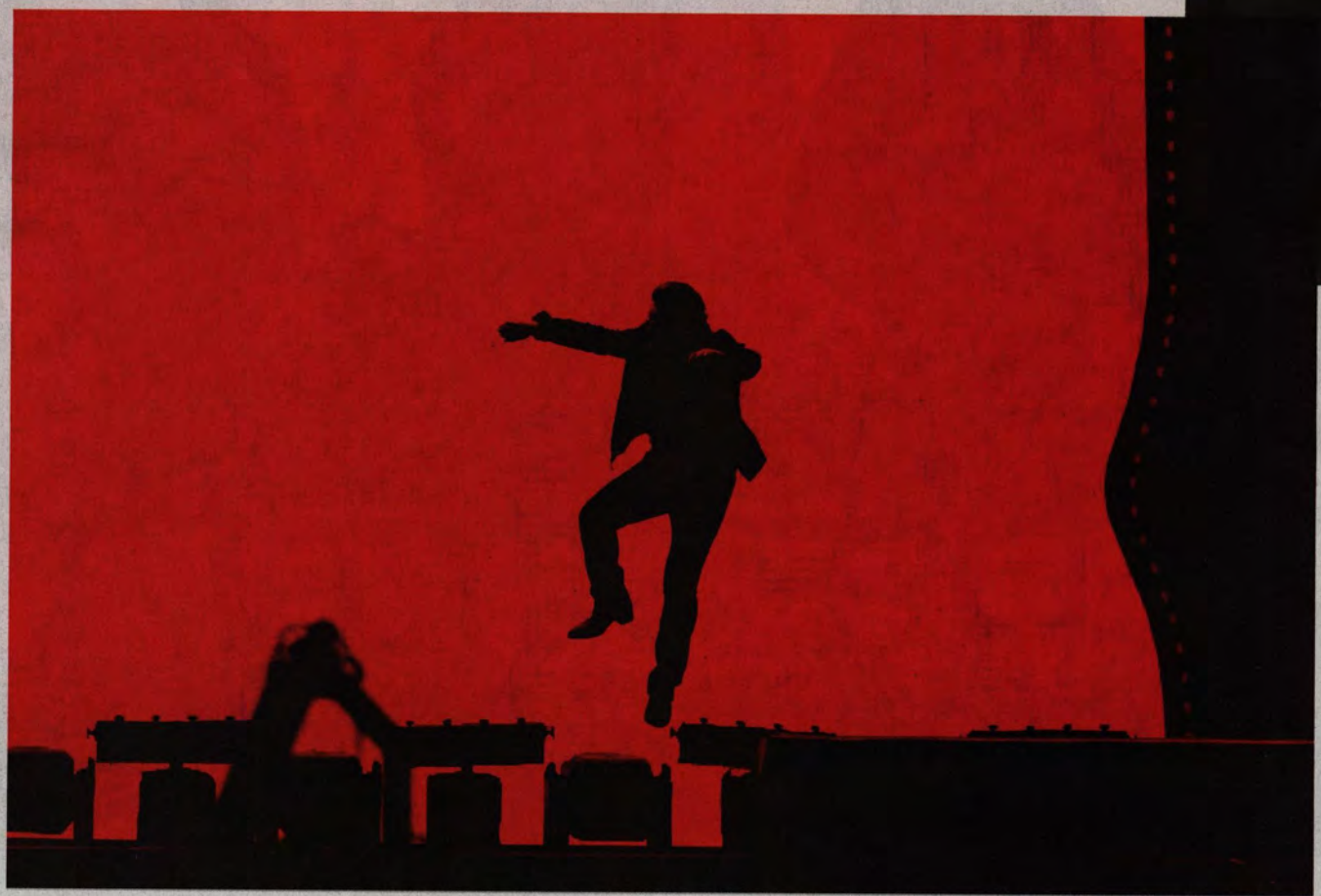

BUCUREȘTI, ROMÂNIA

Rezolvat!

Klaus Iohannis a câștigat detașat primul tur de scrutin al alegerilor prezidențiale, fiind preferat de 37,82% din alegătorii care s-au prezentat la urne, în timp ce Viorica Dăncilă a obținut doar 22,26%. S-au prezentat la vot a fost 9.359.673, reprezentând 51,19% din numărul total de alegători înscriși în listele electorale permanente.

MUGUR VĂRZARIU

BRISBANE, AUSTRALIA

Bono la Brisbane

Bono, celebrul solist vocal al la fel de celebrei trupe U2, cântă pe scena amenajată pe stadionul Suncorp, pe 12 noiembrie 2019. Concertul, susținut în Brisbane (Australia) face parte din turneul Joshua Tree - 2019.

CHRIS HYDE/GETTY IMAGES

DUBAI, EMIRATELE ARABE UNITE

Para-atleți

Atletul britanic Aled Davies sărbătorește alături de fiica sa câștigarea probei masculine de aruncare a greutății, în a patra zi a ediției de anul acesta a Campionatelor Mondiale Para-Atletice de la Dubai (Emiratele Arabe Unite). Instantaneul a fost surprins pe 10 noiembrie 2019.

BRYN LENNON/GETTY IMAGES

CONTROL

Infractorii neoficiali ai Jandarmeriei

O bază de date cu 700.000 de nume, constituită de instituție, conține ilegal unele date cu caracter personal.

700.000 DE ROMÂNI SE AFLĂ pe lista neagră a Jandarmeriei Române. Adică aproape 4% din populația României a fost introdusă într-o bază de date „patronată" oficial doar de Jandarmeria Română. Pe lista neagră se află de la ultrași până la protestatarii pașnici care au avut curajul să își ridice vocile împotriva Guvernului României.

DE

PETRU ZOLTAN
petru.zoltan@newsweek.ro

Niciunul dintre românii introduși pe această listă neagră nu a fost informat cu privire la faptul că datele sale cu caracter personal au fost prelucrate și stocate în această bază de date, o practică ce aduce aminte de metehnele fostei Securități comuniste. Secretomania excesivă și minciunile din jurul acestei baze de date ridică numeroase semne de întrebare cu privire la scopul și legalitatea acestui instrument controversat folosit de Jandarmeria Română.

De ce sunt importante datele cu caracter personal? Răspunsul îl găsim în Directiva Uniunii Europene 680 din aprilie 2016, punctul 37, unde se menționează că „datele cu caracter personal care sunt, prin natura lor, deosebit de sensibile în ceea ce privește drepturile și libertățile fundamentale necesită o protecție specifică, deoarece contextul prelucrării acestora ar putea genera riscuri considerabile la adresa drepturilor și libertăților fundamentale".

Cum se face baza de date a Jandarmeriei

Fie că este vorba despre un eveniment sportiv, proteste ale cetățenilor împotriva politicienilor sau manifestații ale sindicaliștilor, jandarmii fotografiază și filmează fețele participanților. Beneficiază și de ajutorul jandarmilor în civil de la Direcția Cercetare, specialiști în diversiune care se infiltrează printre manifestanți. Ulterior, imaginile foto și video sunt introduse într-o bază de date. Ce se întâmplă cu aceste imagini și pentru cât timp sunt stocate, nimeni nu știe.

Evidența Informatică a Infracțiunilor și Contravențiilor este o bază de date a Jandarmeriei, constituită și folosită netransparent

Centrul Român pentru Jurnalism de Investigație a transmis o solicitare către Jandarmeria Română pentru a afla câți români sunt în această bază de date, cât costă echipamentele și cât au costat programele de identificare facială, dar mai ales dacă cetățenii introduși în această bază de date sunt informați cu privire la faptul că datele lor personale sunt stocate.

Intră în scenă EVIC

Pe 11 ianuarie 2018, Jandarmeria Română a transmis răspunsul la solicitare, un răspuns care a generat ulterior alte întrebări. Din primul răspuns am aflat că la nivelul Jandarmeriei Române funcționează din anul 2008 aplicația de Evidență Informatizată a Infracțiunilor și Contravențiilor (EVIC), dezvoltată la solicitarea Direcției de Ordine și Siguranță Publică din cadrul instituției militarizate. În această bază de date se regăsesc „informații privind evoluția faptelor de natură penală începând de la constatarea lor de către jandarmi și până la soluția dispusă de către parchet/instanță; detalii despre sancțiunile contravenționale constatate și aplicate de reprezentanții instituției noastre; măsuri preventive și măsuri procesuale; aspecte privind persoane cărora li s-a interzis accesul la competiții și jocuri sportive, apartența acestora la galeriile unor cluburi sportive sau la grupuri infracționale/clanuri", susține Jandarmeria.

„Când am văzut ce era scris la mine, m-am speriat"

Lectorul Claudiu Crăciun, de la SNSPA, a primit în jur de 15-20 de

FOTO: INQUAM PHOTOS / BOGDAN DĂNESCU, OCTAV GANEA, GEORGE CĂLIN

10 AUGUST
Marcel Vela (dreapta), noul ministru de Interne, a desecretizat dosarul violențelor jandarmilor din 10 august 2018, ceea ce șeful Jandarmeriei, generalul Constantin Florea (sus), nici nu a luat în calcul

amenzi de la Jandarmeria Română pentru că a participat la proteste împotriva clasei politice. „Nu am fost informat că am fost introdus în baza de date EVIC. La un moment dat, în 2013, când am primit două amenzi - de 5.000 de lei, respectiv 6.000 de lei -, le-am contestat la instanță. Avocatul Jandarmeriei a depus la dosar ca probă o interogare dintr-o bază de date, unde aveam trecute toate participările la evenimente, absolut tot. Așa mi-am dat seama că datele mele au fost băgate într-o bază de date", a declarat Claudiu Crăciun pentru *Newsweek România*. Tot el a menționat că Jandarmeria nu modifică sau nu menționează în baza de date că procesul contravențional a fost anulat de instanță. „Când am văzut ce era scris la mine, m-am speriat. Erau 15 pagini. Pe lângă datele de indentificare personală, procesul verbal pentru contravenție, mai era și o scurtă descriere din care rezulta că am fost la manifestații publice în zona Kogălniceanu. Sunt menționate toate momentele în care jandarmii au scris ceva despre mine".

Jandarmeria nu te lasă niciodată singur

Newsweek România a cerut Jandarmeriei Române să comunice oficial cât au costat aplicația, echipamentele IT, dar și programele de identificare facială. În primele două răspunsuri oficiale, Jandarmeria nu a negat că deține programe de identificare facială, însă s-a limitat să comunice că fotografiile existente în aplicație provin „din înregistrările operative și reprezintă persoane care au fost filmate/fotografiate și identificate ca autori ai unor fapte antisociale constatate de personalul Jandarmeriei Române".

În plus, se mai menționează că „personalul Jandarmeriei Române (calificat

prin sintagma «monitori de securitate») este abilitat să supravegheze comportamentul spectatorilor (...) inclusiv prin efectuarea de înregistrări video și fotografii operative în scopul identificării persoanelor care săvârșesc fapte antisociale". Pentru identificarea persoanelor, Jandarmeria accesează aplicațiile administrate de Direcția pentru Evidența Persoanelor și Administrarea Bazelor de Date în baza unui plan de cooperare.

Cât despre costurile pentru aplicația EVIC și echipamentele IT folosite, Jandarmeria Română a transmis că a fost „creată și dezvoltată prin forțe proprii de către personalul specializat pe linie de comunicații/informatică din cadrul instituției".

Ianuarie 2018: 660.395 de români pe lista neagră

Ulterior, după o nouă solicitare, Jandarmeria Română a transmis că în baza de date figurează 660.395 de persoane care au săvârșit fapte antisociale constatate de jandarmi. Se întâmpla pe 22 ianuarie 2018. Tot atunci, Jandarmeria a reiterat că „nu au fost achiziționate echipamente IT dedicate pentru realizarea acestei aplicații, accesarea aplicației realizându-se prin intermediul stațiilor de lucru aflate în dotarea unității (aplicație web-based)".

Probabil și aceste stații au fost inventate și fabricate de specialiștii IT ai Jandarmeriei, dacă nu s-a plătit niciun ban pe ele. Nici de această dată, Jandarmeria nu a negat că folosește programe pentru identificare facială. Mai mult, numărul persoanelor care accesează baza de date nu este considerat informație de interes public.

Iunie 2019: 700.000 în baza de date

După aproximativ un an și jumătate, *Newsweek România* a revenit cu o nouă solicitare pe același subiect la Jandarmeria Română.

Răspunsul Jandarmeriei a fost emis pe 6 iunie 2019. Din documentul citat rezultă că lista neagră a Jandarmeriei a crescut de la 660.395 la 700.000 de persoane. Ceea ce înseamnă că au fost introduse în baza de date alte 39.605 persoane.

În noul răspuns, Jandarmeria recunoaște că au fost achiziționate echipamente IT, dar specifică că „programele IT/sistemul de operare și sistemul de gestiune a bazelor de date folosite pentru dezvoltarea și exploatarea acestei aplicații sunt instrumente de tehnologie Microsoft, achiziționate de M.A.I printr-un acord cadru al Guvernului României, din anul 2005". Totodată, Jandarmeria mai recunoaște că aplicația rulează pe o mașină virtuală găzduită pe un server din dotarea instituției, achiziționat în baza unui contract de achiziție publică. Cu toate acestea, Jandarmeria a refuzat să menționeze de la cine a cumpărat serverul și cât a costat.

Persoanele din baza de date, neinformate

Întrebați dacă persoanele aflate în baza de date au fost notificate că figurează pe lista neagră a Jandarmeriei Române, plutonierul major Ana-Maria Burchi, responsabil cu informațiile publice, a menționat că „în ceea ce privește dreptul la informare, vă aducem la cunoștință că respectarea acestuia este asigurată prin însăși publicarea în Monitorul Oficial al României a actelor normative care reglementează activitatea Jandarmeriei Române, cât și prin notele de informare postate pe paginile de internet oficiale ale unităților de jandarmi".

Un răspuns care întărește suspiciunea privind abuzurile generate de Jandarmeria Română cu privire la respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal.

Principala problemă a bazei de date a Jandarmeriei este că nu șterge numele celor „iertați" de instanță

FOTO: TRUSTED.RO : ARHIVA PERSONALĂ; INQUAM PHOTOS / GEORGE CĂLIN

CRITICI
Avocata Roxana Cazacu și specialistul în tehnologia informației Bogdan Manolea au arătat că baza de date a Jandarmeriei ridică probleme legale

Noul ministru de Interne, mai transparent

Noul ministru de Interne, senatorul Ion Marcel Vela, a transmis la solicitarea *Newsweek România* că „Jandarmeria Română nu deține instrumente tehnice de identificare facială". Dar Jandarmeria Română nu a negat că ar avea astfel de aparatură. În plus, ministrul Vela recunoaște indirect o serie de probleme generate de această aplicație controversată.

„Jandarmeria este în procesul de modificare a ordinului de funcționare a aplicației, în vederea respectării Regulamentului UE 679/2016, astfel încât în situația în care un proces verbal de constatare și sancționare a unei fapte de natură contravențională a fost anulat de instanță, sistemul să proceseze automat ștergerea datelor cu caracter personal ale persoanelor în cauză", a declarat ministrul Vela.

Tot ministrul Vela a explicat cine are acces la această aplicație: „La aplicație au acces utilizatorii autorizați din cadrul structurilor de Prevenire și Combatere a Faptelor Antisociale, Cercetare-Documentare, Management Operațional, pe modulul WEB (unitate P.C.), iar pe modulul WAP (stație TETRA), agenții constatatori din Jandarmerie. Totodată, în baza unor protocoale încheiate, la aplicație are acces limitat și personalul din alte structuri MAI precum IGP, DIPI, DGA, BCCO, atunci când datele cu caracter personal sunt necesare pentru realizarea scopurilor prevăzute la art. l din Legea nr. 363/2018".

Avocata Cazacu: amendații achitați trebuie scoși din baza de date

Avocata Roxana Cazacu, de la casa de avocatură Iordache & Asociații, a explicat pentru *Newsweek România* că păstrarea de către Jandarmeria Română, în EVIC, a proceselor-verbale de constatare și de sancționare a contravențiilor și actele de sesizare a infracțiunilor nu se justifică în unele cazuri.

„Un proces-verbal de contravenție cu privire la care s-a dispus anularea de către instanțele de judecată nu mai produce efecte juridice, prin urmare nu consider că mai subzistă un interes legitim al autorității pentru păstrarea sa în baza de date. Apreciez că se impune actualizarea informațiilor din baza de date gestionată de Jandarmeria Română ca o consecință directă (autoritatea având totodată obligația, după cum am arătat mai sus, de a reevalua periodic informațiile din baza sa de date), în sensul ștergerii datelor cu caracter personal ale contravenientului", a declarat avocata Roxana Cazacu.

În plus, ea atrage atenția că în acest moment nu există nicio obligație legală din partea Jandarmeriei pentru a informa persoanele introduse în baza de date. Totuși, trebuie să existe termene de stocare. În lipsa prevederii lor prin lege, acestea trebuie prevăzute prin acte interne, spune avocata.

„Aceste date trebuie evaluate periodic. Termenele de evaluare sunt stabilite prin acte administrative adoptate de către operatori, cărora li se asigură o formă de publicitate. Frecvența evaluărilor este determinată de scopul în care datele cu caracter personal au fost colectate, calitatea datelor la momentul colectării, cantitatea datelor, dacă sunt prelucrate categorii speciale de date cu caracter personal. În cazul sistemelor automatizate de evidență, termenele de evaluare nu pot depăși doi ani de la momentul colectării, respectiv de la precedenta evaluare", a mai declarat avocata Cazacu.

ApTI: acces limitat la Evidența Persoanei

Directorul executiv al Asociației pentru Tehnologie și Internet, Bogdan Manolea, a declarat pentru *Newsweek România* că, în cazul în care Jandarmeria folosește tehnologii invazive, cum sunt cele de recunoaștere facială, ar trebui să existe niște analize cu privire la impactul asupra vieții private. Legat de accesul nemijlocit al Jandarmeriei la baza de date a Direcției de Evidență a Persoanelor, acesta consideră că accesul ar trebui limitat: „În mod normal ar trebui să aibă acces la baza de date a Direcției de Evidență a Persoanelor doar atunci când aplică o amendă. Nu ar trebui să aibă acces la acele date. Ar trebui doar să facă o verificare a informației. Sunt două chestii diferite".

El a menționat că în cazul în care procesul verbal de contravenție este anulat de instanță, atunci Jandarmeria ar trebui să te șteargă definitiv din baza de date: „Cu siguranță nu trebuie să păstreze datele pentru totdeauna. Trebuie să fie niște termene extrem de precise care trebuie legate de scop. Dacă te țin 10 ani de la primirea contravenției, este o măsură excesivă. Nu văd motivul acestui termen".

SILVIU SERGIU

La Russie en marche!

Aspirațiile europene și occidentale ale Republicii Moldova sunt în pericol. Probabilitatea de a scăpa sau măcar de a diminua influența Rusiei, ce ar fi dus la apropierea de UE și România, s-a îndepărtat cu zeci de ani în doar câteva luni. Rusia revine impetuos pe scena internațională, după o lungă perioadă de izolare ce a urmat anexării Crimeei și invadării estului Ucrainei.

În proces, Rusia primește un ajutor consistent din partea Franței. După ce a câștigat alegerile prezidențiale în Franța cu partidul „La République En Marche!", Emmanuel Macron lansează la nivel global partida „La Russie en marche!". Piruetele sale diplomatice în favoarea lui Vladimir Putin au consecințe directe asupra intereselor de politică externă și de securitate ale României, dar și ale vecinilor săi din această parte de Europa.

Republica Moldova este doar un exemplu al efectelor negative ale acestui pact. La Chișinău, guvernul pro-european al Maiei Sandu a fost demis prin moțiune de cenzură, iar locul său a fost luat de un guvern-marionetă al președintelui Igor Dodon, învestit cu voturile partidului creat de oligarhul Vlad Plahotniuc. Este tot mai limpede că Rusia a susținut alianța dintre socialiștii pro-ruși și pro-europeni, pentru ca oamenii lui Dodon să preia puterea de la Plahotniuc, iar imediat ce au reușit acest lucru, să forțeze ruperea alianței de guvernare. Lucru care s-a și întâmplat, Moscova întărindu-și astfel influența între Prut și Nistru.

Dacă ținem cont de faptul că premierul Maia Sandu a fost ajutată de consilieri germani și s-a aflat în permanent dialog cu ambasadorul SUA la Chișinău, putem presupune că cele două mari puteri nu sunt foarte fericite cu evoluțiile recente din Republica Moldova. Nu același lucru îl putem spune despre adversarul lor european, Emmanuel Macron, cel care a făcut posibil revirimentul Rusiei.

Curios este că, după ce în februarie 2019 Macron a acuzat Kremlinul că dirijează grupările de extremă dreaptă și stângă infiltrate în „Vestele Galbene", i-a deschis lui Putin larg poarta Europei. S-o fi speriat că Rusia îl poate răsturna de la putere. Cine știe...

Cert este că Franța a contribuit la readucerea Rusiei în Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei (APCE), iar Macron a pledat pentru „Europa Mare de la Lisabona la Vladivostok". Apoi, în august, l-a găzduit pe Vladimir Putin la reședința sa de vacanță de la Brégançon, cu cinci zile înainte de a-i primi la Biarritz pe liderii G7. O modalitate de a băga Rusia pe ușa din dos a acestui for, din care a fost exclusă în 2014.

În luna octombrie, președintele Franței a blocat începerea negocierilor de aderare la UE pentru Macedonia de Nord și Albania, descurajând și alte state din Balcanii de Vest. Perspectiva aderării la UE fiind tot mai îndepărtată, Serbia s-a alăturat Uniunii Economice Eurasiatice.

În ultimul timp, liderul de la Élysée agită apele în interiorul NATO, în preajma unui summit important, de la începutul lui decembrie în Marea Bitanie, care se anunță deja foarte tensionat. Macron a decretat că NATO este în „moarte cerebrală", a pus la îndoială capacitatea Alianței Nord- Atlantice de a operaționaliza Articolul 5, în cazul în care unul dintre aliați este atacat, și a pledat (a câta oară?) pentru reevaluarea relației cu Rusia.

În tot acest timp, amenințarea militară a Rusiei plutește în aer în Donbas și Transnistria, dar Macron declară decesul alianței militare a Occidentului, care a reușit să țină piept și să învingă Rusia în Războiul Rece.

Ce urmează? Ce poate aduce alianța Macron- Putin pentru Republica Moldova? Mi-e teamă că nimic bun. Exemplul Ucrainei este relevant. După victoria președintelui Volodimir Zelenski, fost om de afaceri cu interese în Rusia, chiar și după anexarea Crimeei, lucrurile merg în direcția federalizării. Aproape sigur, regiunea Donbas va căpăta o autonomie crescută, acesta fiind prețul pe care Kievul îl va plăti pentru încetarea războiului.

Pentru Republica Moldova există „Planul Kozak" de federalizare a Transnistriei. Din păcate, noul context politic favorizează aplicarea sa. Iar acesta poate fi doar începutul.

SILVIU SERGIU
este senior editor al *Newsweek România*

RADU PARASCHIVESCU

Dreapta cumpănă, strâmbul cumpănaș

Peste două-trei zile se va ști cine va fi sau va continua să fie președintele României. Alegeri prezidențiale – sau „alegeri electorale", cum le-a spus un candidat scos din cursă din cauza semnăturilor false de pe listele de susținători – vom mai avea abia în 2024. Pare mult până atunci, dar nu e. Și tocmai fiindcă nu e, ar trebui să aflăm din timp ce ne dorim de la alegerile următoare: o luptă de idei și viziuni sau un spectacol de bâlci? Politică sau vodevil? Strategii sau derapaje în absurd? E prea lungă tradiția candidaților dezechilibrați ca să nu avem măcar o tresărire îngrijorată la gândul că peste cinci ar putea să emită pretenții la jilțul puterii personaje ca Floricica Dansatoarea, Mihai Căldăraru sau alții „eiusdem farinae". Dacă vrem să nu ne batem joc de alegeri și să păstrăm dreapta cumpănă, controlul la cap ar trebui să devină, fără strop de glumă, obligatoriu pentru toți candidații. Cu precizarea că poți să-l refuzi, însă atunci te autoelimini. E o măsură decentă și necesară, menită să protejeze electoratul de apariții în cel mai bun caz grotești. Fiindcă alternativa ar fi, măcar în unele cazuri, cămașa de forță urmată de instituționalizare. Că este așa o dovedesc câțiva dintre candidații recenți – fie admiși pe lista celor paisprezece pentru primul tur, fie trecuți pe linie moartă. Votat de 141.000 de cetățeni ai patriei, Alexandru Cumpănașu postează pe Facebook un text care trădează lecturi din (și venerație pentru) o altă cariatidă a spiritualității românești, pe nume Cristian Borcea. Mesajul fostului candidat e memorabil și prin născocirea substantivului comun cu majusculă „Cumpănaș", cu sensul de simpatizant cu ștampilă al lui Alexandru Cumpănașu. Există aici o mică problemă, și anume că respectivul cuvânt există deja în dicționar, cu sensul învechit de „companist" și cu cel, puțintel mai nou, de „breslaș".

Afinitățile dintre Cristian Borcea și Alexandru Cumpănașu se opresc totuși când vine vorba de copii

În fine, gestul contează, mai ales când cumpănașul cu ștampilă face în același timp figură de spartan, semn că informațiile strânse de fostul candidat despre spartani duc la ideea că erau puțini și că în fruntea lor se afla Gerald Butler. Dar iată începutul mesajului: „Dragi Cumpănași-Spartani, dați-mi voie să vă mulțumesc din suflet pentru votul de duminică și pentru tot sprijinul acordat în această perioadă! Au fost luni grele pentru mine, pentru familia mea și pentru dumneavoastră. Astăzi suntem mult mai puternici – 150.000 de Cumpănași!!! De Spartani care au votat pentru o cauză, nu împotriva unei persoane sau unui partid. Suntem de astăzi de 150.000 de ori mai puternici."

Mesajul e mult mai lung, iar în cursul lui Alexandru Cumpănașu are grijă să-și trafiqheze din nou nepoata, numind-o „îngerul României", pentru ca apoi să promită înființarea unei asociații (deh, năravul din fire) cu filiale „peste tot unde românii vor avea probleme și resurse". Dacă pui urechea, surprinzi în formula asta și ceva din fățărnicia acelui Dan Diaconescu al OTV-ului și al listelor cu ciocoi evacuabili din România. Revenind la Alexandru Cumpănașu, simplul fapt că un bărbat tânăr și aparent responsabil se plimbă cu bocancii plini de noroi pe mormântul unei tinere pe care o preschimbă în combustibil electoral ar trebui să umple de silă pe oricine mai crede în meritul poziției bipede. Mark Twain are o vorbă: „Omul este singurul animal care roșește. Sau cel puțin ar trebui s-o facă." E discutabil dacă Alexandru Cumpănașu l-a citit pe Twain. Pare mai simplu să te adapi din filosofia lui Cristian Borcea și a spartanilor lui cărora, dacă mai ții minte enunțul, „li s-a făcut o injecție letală cu dinamovism". Afinitățile dintre Cristian Borcea și Alexandru Cumpănașu se opresc totuși când vine vorba de copii. Unul ajută la aducerea lor pe lume, celălalt se cocoață politic pe drama lor și le tulbură postumitatea.

RADU PARASCHIVESCU
este scriitor

CINCI LUNI

Verze de Bruxelles

După câteva luni petrecute în Parlamentul European, în lotul celor 32 de europarlamentari trimiși de România în legislativul european există un grup care n-a deschis gura nici măcar o singură dată.

TRASEU
„Viorel" al Securității. Cum a făcut Cataramă primul milion, după Revoluție » P.22

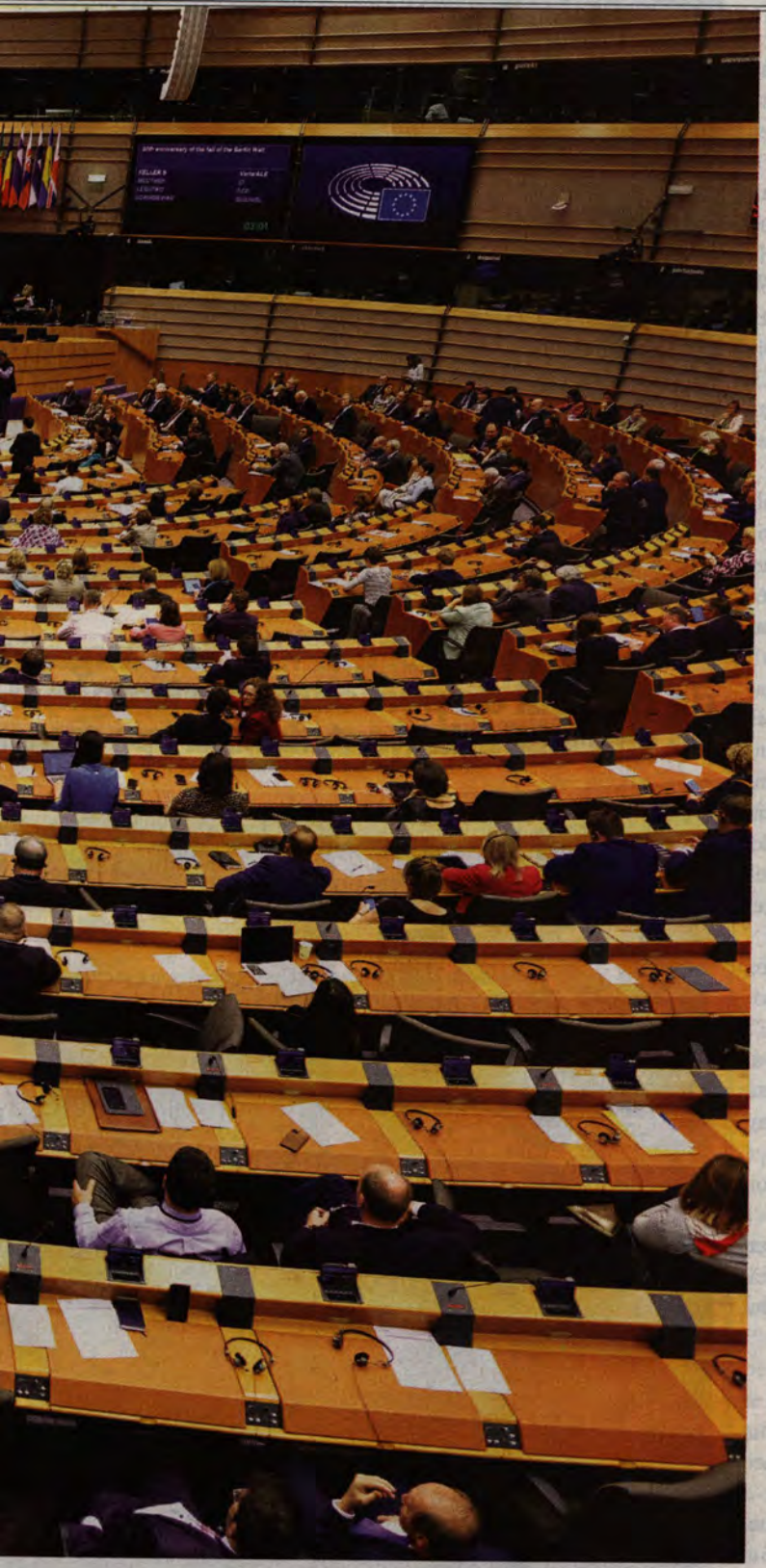

UNII N-AU OFERIT NICI MĂCAR VREUN SEMN scris că ar face ceva, acolo. Alții au avut câte o intervenție banală și anostă sau au fost co-semnatari ai unui document fără nicio relevanță pentru România.

De obicei, aceste documente – moțiuni sau interpelări – sunt redactate de unul sau doi europarlamentari care, pentru a le da greutate, colectează apoi semnături de la mai mulți colegi.

Acest grup de europarlamentari inactivi, printre care un fost premier, pesedistul Chris Terheș sau liberalul Dan Motreanu, nu a oferit nicio justificare pentru sumele uriașe pe care contribuabilii europeni le cheltuie cu ei.

Există, în schimb, și un grup de europarlamentari foarte activi, deși se află la prima lor legislatură. Aceștia bombardează Comisia Europeană cu întrebări și iau frecvent cuvântul în plen.

DE

MIRCEA MARIAN
mircea.marian@newsweek.ro

Cei mai mulți membri ai Parlamentului European cu activitate redusă se află în rândul vechilor politicieni din PSD, dar și la PNL. Pe de altă parte, fostul președinte Traian Băsescu și europarlamentarii din USR PLUS, aflați pentru prima oară în Parlamentul European, s-au concentrat pe proiecte pentru România: de la promovarea intereselor Republicii Moldova, la întrebări legate de modul în care sunt folosite fondurile europene destinate țării în care au fost aleși.

În orice caz, exact grupul pesedist care în campania electorală declara agresiv că va promova cu toată forța interesele românești în UE a abandonat acest obiectiv. Nu există aproape niciun semn de patriotism sau de reprezentare a intereselor României în activitatea europarlamentarilor PSD.

Carmen Avram, care plângea pe scena ridicată de PSD la Botoșani de mila fermierilor români, a avut câteva remarci colaterale legate de soarta agriculturii românești.

Newsweek România vă prezintă un bilanț al activității europarlamentarilor români, bilanț bazat pe cea mai oficială sursă posibilă: site-ul Parlamentului European.

Foto GULIVER / GETTY IMAGES

Chris Terheș, în silenzio stampa

Cunoscut pentru aparițiile sale de la Antena 3, unde era unul din cei mai duri critici ai DNA și ai Laurei Codruța Kovesi, fostul preot greco-catolic Chris Terheș a intrat într-o totală stare de blazare de când a ajuns la Bruxelles și încasează un salariu uriaș.

În cele circa cinci luni în care a fost retribuit ca europarlamentar, n-a vorbit nici măcar o singură dată în plenul instituției. Nu s-a deranjat să explice niciunul din voturile date. A semnat, alături de alte zeci de europarlamentari, din mai multe țări și grupuri politice – inclusiv Vasile Blaga și Rareș Bogdan –, o interpelare către Comisia Europeană, interpelare referitoare la funcționarea pieței interne a UE.

Pe Facebook, Chris Terheș a fost ceva mai activ, dar numai în sensul în care a preluat teoriile lui Alexandru Cumpănașu referitoare la crimele din Caracal.

„Nu cred în teoria că Alexandra a fost incinerată aproape total într-un butoi în curtea lui Dincă. Ca să incinerezi un corp uman până să rămână doar câteva bucăți mici de oase din el ai nevoie de o temperatură de peste 1.200 de grade Celsius, iar incinerarea să se facă într-un loc închis pentru circa 2 ore. Când incinerarea e afară, ai nevoie de ore bune și de foc imens", scria Terheș, la 3 august.

Ulterior el a promis că, în calitate de europarlamentar, va prelua o serie de propuneri venite dinspre Cumpănașu. „Voi solicita, de asemenea, clarificări EUROPOL cu privire atât la situația traficului de ființe umane din România către vestul UE, cât și la modul cum EUROPOL colaborează cu autoritățile românești în vederea extirpării acestor rețele de traficanți", a scris Terheș, la 19 august, pe Facebook.

Pe site-ul Parlamentului European nu apare niciun fel de interpelare a acestui europarlamentar PSD către Europol sau altă instituție din UE, în legătură cu crimele din Caracal.

Chris Terheș a fost un susținător brutal al familiei tradiționale: „Agenda homosexuală va deveni tot mai violentă în România și societatea românească nu are anticorpii potriviți să lupte împotriva ei".

Cât de competent era Terheș în materie de afaceri europene s-a văzut din februarie 2019, când declara că Laura Codruța Kovesi nu are suficientă calificare profesională pentru a ajunge la conducerea procuraturii UE.

Ulterior, Kovesi a fost numită primul procuror șef al Parchetului European.

Chris Terheș a ajuns în atenția presei doar prin faptul că asistenta sa este Cătălina Ștefănescu. Jurnaliștii au susținut că fosta deputată PSD ar fi fost o apropiată a lui Liviu Dragnea care, după ce tânăra și-a pierdut mandatul, a vrut să o ajute să se angajeze la SRI.

Tudose n-are nici măcar CV

Și fostul premier Mihai Tudose face parte din tagma necuvântătoarelor din Parlamentul European: portalul instituției consemnează în dreptul său zero activități!

Nici măcar un CV al fostului premier nu se găsește pe acest site. În schimb, Mihai Tudose a fost implicat în susținerea declarativă a

Europarlamentarul Terheș s-a angajat de traficul de persoane din România. pe site-ul Parlamentului European nu

LIMBAJ DUBLU Europarlamentarii PSD, în frunte cu Carmen Avram (sus), erau extrem de agresivi în campania electorală şi îi atacau brutal pe cei care, susţineau ei, ar fi cedat interesele României. Ajunşi la Bruxelles, majoritatea sunt timizi şi absenţi. Chris Terheş (stânga jos), una promite pe Facebook, alta face la slujbă.

să ceară Europol explicaţii legate
Pe pagina sa de
apare nici un demers în acest sens.

DAN NICA

guvernului Orban, motiv pentru care s-a certat cu şeful său pe linie de partid, Victor Ponta.

După ce şase dintre parlamentarii Pro România au votat executivul condus de Ludovic Orban, Mihai Tudose i-a recomandat lui Ponta să-şi dea demisia de la conducerea partidului, deşi acesta din urmă a demisionat din Parlamentul European pentru a-i face loc la Bruxelles.

Patrioţii muţi de la Bruxelles

„Sică Mandolină şi corabia de nebuni împroaşcă cu venin pentru că vor demolarea Guvernului. Doresc eliminarea liderului PSD, Liviu Dragnea, omul care acum trei ani a îndrăznit să creadă că românii pot trăi mai bine", spunea baronul PSD de Bacău, Dragoş Benea, la un miting ţinut de PSD la Iaşi, în mai 2019.

La Bruxelles, unde a ajuns după încarcerarea celui pe care în mai îl prea-slăvea, n-a mai scos un cuvânt. E co-semnatar al aceleiaşi interpelări pe care a semnat-o şi Terheş, plus alte zeci de europarlamentari, aceasta fiind singura sa activitate, potrivit site-ului Parlamentului European. În schimb, s-a ocupat să-i ofere o slujbă bună fiicei colegului său de partid, Lucian Şova, fost ministru al Transporturilor.

CV-ul Ilincăi Şova este un mister. Cealaltă asistentă a lui Benea, Ramona Turcu, provine de la cabinetul lui Liviu Dragnea.

Exact aceeaşi activitate ca Benea o are şi europarlamentarul PSD Claudiu Manda, soţul Olguţei Vasilescu: o interpelare, semnată alături de alţi zeci de aleşi în legislativul european. În schimb, Manda este foarte activ pe Facebook şi implicat în campania electorală a PSD din România, la prezidenţiale. Problemele europene lipsesc complet de pe pagina sa de Facebook.

Colegul lor de partid, Dan Nica, este aproximativ la acelaşi nivel: o interpelare, plus o luare de cuvânt în care o lăuda pe Ursula von der Leyen.

„Doamnă von der Leyen, vreau să vă spun că mi-a plăcut abordarea progresistă şi pro-europeană pe care aţi prezentat-o astăzi în discursul dumneavoastră şi în scrisoarea pe care aţi adresat-o grupului meu. Aş vrea să vă spun că veţi avea votul meu ca şef al delegaţiei române în Grupul Social Democrat", declara Nica la 16 iulie.

Cu toate aceste eforturi, von der Leyen a respins propunerea Vioricăi Dăncilă ca Dan Nica să fie viitorul comisar european din partea României.

Lotul pensionarilor

PNL a trimis la Bruxelles un grup de foşti primari sau demnitari, pentru care Parlamentul European înseamnă ultima rampă înainte de pensie. Când vor pleca de aici, vor primi o pensie de aproape 4.000 de euro. Acest grup nu mai are nimic de demonstrat, din punct de vedere politic, pentru că este puţin probabil că ar mai dori o carieră în politica României. În consecinţă, la Bruxelles se poartă ca nişte turişti pasionaţi de ceea ce văd, dar fără să se implice prea tare.

De exemplu, fostul primar al municipiului Alba Iulia, Mircea Hava, a avut o unică activitate: a luat cuvântul pentru a se plânge că alți colegi își țin discursurile, după care pleacă din sala unde se țin ședințele în plen.

„Nu vreau să cert pe nimeni, însă puterea de a sta aici și de a-i asculta pe ceilalți cred că trebuie să facă parte din ceea ce suntem", i-a mustrat Hava pe colegii săi.

O idee mai pragmatic, fostul primar al Aradului, Gheorghe Falcă, a avut două luări de cuvânt, din care una s-a referit la pesta porcină din județul din care provine.

Un alt fost, Vasile Blaga, n-a luat cuvântul niciodată, a fost cosemnatar la o interpelare și a oferit niște lungi și docte explicații scrise ale votului său – fapt oarecum neobișnuit.

„Sir Isaiah Berlin a ilustrat în cuvintele sale importanța memoriei istorice: «Numai barbarii nu sunt curioși să știe de unde vin, cum se face că sunt acolo unde sunt, încotro par să se îndrepte, dacă doresc să meargă într-acolo și, dacă da, de ce și, dacă nu, de ce nu».

Rezoluția votată în Parlamentul European este istorică: la 80 de ani de la parafarea Pactului Ribbentrop-Molotov, se declară în mod deschis că URSS a anexat teritorii ale României fără să i le înapoieze vreodată", a scris Blaga (sau, cel mai probabil, unul din asistenții săi).

Șeful campaniei PNL, absent

Înainte de alegerile pentru Parlamentul European, Dan Motreanu a fost destul de discret: încă nu se terminase procesul în care DNA îl acuza de spălare de bani.

Abia la 19 iunie, Înalta Curte de Casație și Justiție l-a achitat definitiv. De la începutul lui noiembrie, când Ludovic Orban a preluat conducerea Guvernului, Dan Motreanu a devenit oficial șeful echipei de campanie a candidatului Iohannis.

La Bruxelles însă, Dan Motreanu a avut o activitate slabă: pe site-ul Parlamentului European figurează cu zero activități. El n-a făcut nici măcar un efort formal: să semneze un document scris de alții.

Spotify, nu agricultură

Doi foști ziariști cu notorietate se află în legislativul european: Carmen Avram (PSD) și Rareș Bogdan (PNL).

Fosta angajată a Antenei 3 pare destul de departe de angajamentele patetice din campania electorală din primăvară.

„Aș vrea să-mi cer iertare în numele acelui comisar european pe nume Dacian Cioloș, care spune că este român și care în 2013 a negociat pentru dumneavoastră cele mai proaste subvenții din Uniunea Europeană. Aș vrea să-mi cer iertare și în numele acelor supermarketuri care vă fac să treceți prin clipe umilitoare când trebuie să mergeți și să-i convingeți că marfa dumneavoastră merită să ajungă pe rafturi și ei vă resping sau vă pun să negociați atât de dur de parcă le-ați da gratis", spunea Carmen Avram în campania din primăvară, în fața unor agricultori din Botoșani. În niciuna cele cinci luări de cuvânt – așa cum apar ele pe site-ul Parlamentului

Ramona Strugariu și Traian Băsescu, experiența de fost președinte pentru a

European – Carmen Avram nu a abordat frontal chestiunile pe care le ataca în campanie, deși face parte din Comisia pentru agricultură. În niciuna din interpelări sau în explicațiile scrise ale votului nu vorbește despre aceste chestiuni.

În schimb, îngrijorată că Apple cere prea mult celor de la Spotify pentru utilizarea App Store, doamna Carmen Avram a interpelat Comisia Europeană.

Preocupare pentru statul de drept

Rareș Bogdan a rămas ancorat în teme legate de România și, în plenul legislativului european, a vorbit despre situația din Republica Moldova sau a cerut președinției finlandeze a UE să fie preocupată de situația statului de drept din România.

În iulie, a fost alături de europarlamentarul Siegfried Mureșan, care a solicitat alocarea a 8,19 milioane de euro, din Fondul de Solidarite al UE, pentru despăgubiri în urma inundațiilor care s-au produs în nord-estul României în anul 2018.

Un agricultor dedicat

Spre deosebire de Carmen Avram, care a plâns de mila țăranului român și, ajunsă la Bruxelles, nu a făcut mai nimic, Daniel Buda (PNL), aflat la al treilea mandat în PE, a fost activ și concentrat pe subiectul agriculturii.

Printre altele, a interpelat Comisia Europeană în legătură cu subvențiile plătite, în România, pentru culturi de roșii inexistente. Unii agricultori au primit subvenții de 850.000 de euro, fapt ce a dus la diminuarea sumelor acordate adevăraților cultivatori. Suma totală a subvenției la roșii este fixă și se împarte la numărul de hectare cultivate, ceea ce a făcut ca agricultorii să primească sub 1.500 de euro pe hectar.

Buda a întrebat Comisia și care este motivul pentru care bursa de cereale de la Corabia, în care UE a investit aproape două milioa-

doi dintre cei mai activi europarlamentari. Băsescu folosește aborda chestiuni de politică externă, din Mediterana la Chișinău.

ne de euro, este nefolosită, la cinci ani de la înființare. Agricultorii din sudul României o evită și preferă să încheie contracte directe cu silozurile. În iulie, el a criticat ANSVA-ul românesc și a întrebat oficialii de la Bruxelles cum vor reacționa la lipsa de transparență a acestei instituții. Daniel Buda a arătat că, din 2015, ANSVA nu mai transmite date în sistemul de alertă rapidă despre calitatea alimentelor și produselor agricole românești. În consecință, el a chestionat Comisia Europeană ce intenționează să facă pentru a pune capăt acestei lipse de transparență, în detrimentul consumatorilor.

Hiperactivi: Strugariu și Ștefănuță

La polul opus se află un grup care a intrat abia acum în Parlamentul European, dar care a fost extrem de activ, a avut intervenții punctuale legate de România sau de Republica Moldova. Aici se află o mare parte din grupul Renew Europe - mai puțin Cristian Ghinea - și Traian Băsescu.

Ghinea, deși fost ministru al Fondurilor Europene, a avut una din cele mai palide activități: o luare de cuvânt banală și două întrebări, din care una se referea la o situație din Italia.

Pentru comparație, Ramona Strugariu – fosta asistentă a Monicăi Macovei, acum membră a PLUS – are nouă luări de cuvânt și șase interpelări. Strugariu a criticat amânarea unei decizii, la nivelul Consiliului European, în ceea ce privește deschiderea negocierilor de aderare cu Albania și Macedonia de Nord. Poziția ei vine în contradicție cu cea a președintelui Franței, Emanuel Macron, de care grupul Renew Europe, din care face parte Strugariu, este foarte legat politic.

Un alt membru al grupului Renew Europe, Nicolae Ștefănuță, a fost dedicat problemelor ecologice: a luat cuvântul și a interpelat Comisia Europeană pe chestiuni de la situația urșilor din România la situația pădurilor din UE sau din zona amazoniană. Fostul ministru al Muncii, Dragoș Pâslaru, acum europarlamentar Renew Europe, s-a concentrat pe chestiunile sociale, având mai multe intervenții pe acest subiect.

Băsescu, foarte vorbăreț

Fostul președinte al României n-a pierdut timpul cu rapoarte sau întrebări scrise, dar a luat cuvântul de mai multe ori.

„Vă pot spune că astăzi România trăiește încă după voința lui Hitler și Stalin. Poporul român a fost împărțit în două: o parte în România și altă parte în Republica Moldova. Vă mai pot spune că urmările Pactului Ribbentrop-Molotov au fost sferele de influență, care pentru țările din estul Europei au însemnat instaurarea comunismului. Aceste lucruri trebuie să ni le amintim și să înțelegem că Uniunea Europeană este răspunsul de astăzi care garantează democrație pentru toată Europa la ticăloșia Pactului Ribbentrop-Molotov", declara Băsescu, în septembrie.

De altfel, fostul șef al statului a avut mai multe intervenții legate de situația din Republica Moldova, dar a vorbit și despre situația din Siria sau din Marea Mediterană. Spre deosebire de alți europarlamentari, care au optat între Bruxelles și activitățile politice din România, Băsescu a reușit să le împace pe ambele.

Se tace și în maghiară

UDMR are doi reprezentanți în legislativul european: Iuliu Winkler și Lorant Vincze. Winkler, care e europarlamentar din 2007, a luat cuvântul o singură dată și atât, aceasta a fost singura sa activitate. Când a vorbit, a vorbit în limba română. Colegul său de partid, Lorant Vincze, aflat la primul mandat, a luat cuvântul de cinci ori, doar în maghiară.

Intervențiile sale nu sunt traduse pe site-ul Parlamentului European. Și explicațiile scrise la vot sunt tot în limba sa maternă, maghiară. Vincze a lucrat la radioul public românesc, la București, până în 2009.

FOTO: FACEBOOK: GULIVER / GETTY IMAGES

Cât se plătește să moțăi la Bruxelles

Pentru anul 2018 plus șapte luni din 2019, europarlamentarul Norica Nicolai a declarat venituri salariale de 144.000 de euro, adică circa 7.000 de euro pe lună.

Un europarlamentar câștigă circa 7.000 din salariul unui comisar european, legislativul european sunt însă mult mai

LA ACESTEA SE ADAUGĂ 132.800 DE EURO DIFERITE deconturi – pentru deplasări, diurnă jurnalieră, decont taxi sau deconturi medicale – plus 65.700 de euro pentru cheltuielile pentru cabinete parlamentare. Practic, Norica Nicolai primea de la Parlamentul European peste 200.000 de euro pe an. În cinci ani, ea a încasat de la această instituție peste 1,2 milioane de euro.

Aceasta este doar suprafața vizibilă a gheţarului. Parlamentul European are un sistem sofisticat şi foarte ramificat de plăți către aleşi, unele din acestea fiind netransparente şi controversate.

De exemplu, în 2018, Curtea Europeană de Justiție a respins solicitarea unui grup de jurnaliști care doreau să oblige Parlamentul European să publice o serie de detalii privind modul în care aleşii de la Strasbourg cheltuie suma de 4.416 euro (acum actualizată la 4.513 euro) alocată lunar pentru birourile parlamentare.

Chiar dacă suma nu este cheltuită integral, ea nu trebuie returnată. Curtea a decis că, dacă aceste cheltuieli ar fi publice, ar fi încălcată viața privată a europarlamentarilor. Consorțiul de jurnaliști a ajuns în fața instanței europene după ce Parlamentul European a refuzat să-i pună la dispoziție date privind birourile europarlamentarilor.

Ancheta jurnalistică a descoperit 249 de birouri-fantomă unde, de fapt, nu se afla niciun sediu al vreunui europarlamentar sau aceştia refuzau să precizeze adresa exactă.

Pensie specială + „the golden parachute"

Salariul net al unui europarlamentar este de peste 6.650 de euro pe lună, adică 79.957 euro pe an. Pentru comparație, indemnizația unui comisar european este de 17.363 de euro pe lună, conform declarației de avere depusă de Corina Crețu în iunie 2017. Salariul este stabilit la 38,5% din cel al unui judecător la Curtea Europeană de Justiție.

În plus, instituția cu sedii la Strasbourg şi Bruxelles acordă o diurnă pentru fiecare zi petrecută într-una din aceste două localități, de 320 de euro. Această sumă trebuie să acopere atât cazarea, cât şi alte cheltuieli.

Europarlamentarilor li se decontează zborurile la clasa business sau transportul cu mașina, la un cost de 0,53 euro/ km. Pentru

CORINA CREȚU

de euro pe lună, jumătate Bonusurile oferite de consistente decât salariul.

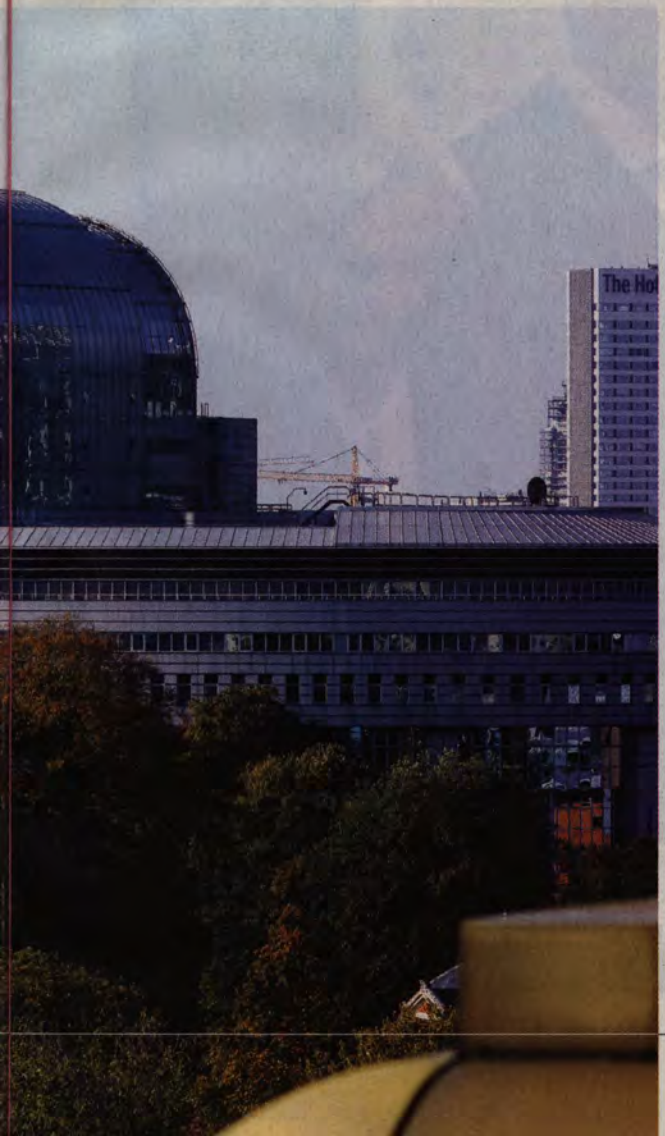

FOTO: INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA; GULIVER / GETTY IMAGES

deplasările în afara spațiului Uniunii Europene se acordă 160 de euro pe zi, plus decontarea cazării.

Contribuabilii europeni mai plătesc maximum 4.513 euro pe lună pentru activități parlamentare: chirie pentru biroul parlamentar, telefon, abonamente sau organizarea de conferințe. Această sumă se înjumătățește dacă un europarlamentar lipsește la mai mult de jumătate din reuniunile legislativului UE. Întrucât diurna nu trebuie justificată, unii parlamentari o folosesc pentru a plăti ratele la achiziția unui apartament la Bruxelles, dacă au siguranța că vor sta acolo pe parcursul mai multor mandate.

În plus, Parlamentul European acoperă două treimi din cheltuielile medicale și acordă o indemnizație de tranziție (pe care presa britanică a supranumit-o „the golden parachute") tuturor celor care nu mai sunt aleși în această structură. Pentru fiecare an petrecut în legislativul UE se plătește către foștii aleși echivalentul unui salariu lunar.

Europarlamentarii beneficiază și de o pensie specială, care se plătește începând cu vârsta de 63 de ani. Pensia este de 3,5% din salariu pentru fiecare an de mandat, dar nu poate depăși 70% din total. Practic, pensia unui eurparlamentar, plătită din bugetul UE, este de circa 4.000 de euro pe lună.

Asistenți bine plătiți

În 2018, fiecare europarlamentar a primit 24.526 de euro pe lună pentru angajarea unor asistenți. Cel puțin un sfert din buget trebuie cheltuit cu asistenți acreditați, angajați ai Parlamentului European.

Un sfert din buget poate fi folosit pentru plata unor studii de la furnizorii aleși de către europarlamentari. Abia din 2009, Parlamentul European a decis să interzică angajarea rudelor. Chiar și așa, scandalurile legate de angajarea unor asistenți s-au ținut lanț, iar un europarlamentar PSD din România, Claudia Țapardel, și-a ales drept colaborator o persoană cu probleme penale, pe fostul europarlamentar Adrian Severin.

În noua legislatură, care a început în 2019, o mare parte din asistenții europarlamentarilor sunt clienți de partid sau rude ale unor colegi și prieteni. De exemplu, Corina Crețu și Mihai Tudose au menținut aranjamentele economice și de resurse umane ale Dacianei Sârbu - europarlamentar între 2007 și 2019 - inclusiv contractele cu firma EXFIN 2000. Această firmă a fost înființată în 2000 de mama lui Victor Ponta, Cornelia Naum, care însă nu se mai află printre asociați. În prezent, unul dintre cei doi asociați și administratori ai firmei este Alexandra Herțanu – sora lui Victor Ponta.

Alte sume includ: câteva zeci de mii de euro acordați de grupurile politice membrilor săi pentru „proiecte politice". Sumele variază de la un grup politic la altul. În plus, fiecare europarlamentar poate aduce, anual, 110 de vizitatori la sediul legislativului european. Legislativul acoperă cheltuieli de transport, hotel în limita sumei de 60 de euro de persoană și diurnă de 40 de euro pe zi.

TURUL 2

Calcule pentru trecut și viitor

„Finala prezidențială", cum mai este numit turul al doilea al alegerilor pentru cea mai importantă funcție din statul român, i-a pus față în față pe actualul președinte Klaus Iohannis și pe fostul premier Viorica Dăncilă.

ANALIZĂ
Moștenirea lui Daea:
porcii, consemnați la domiciliu » P.28

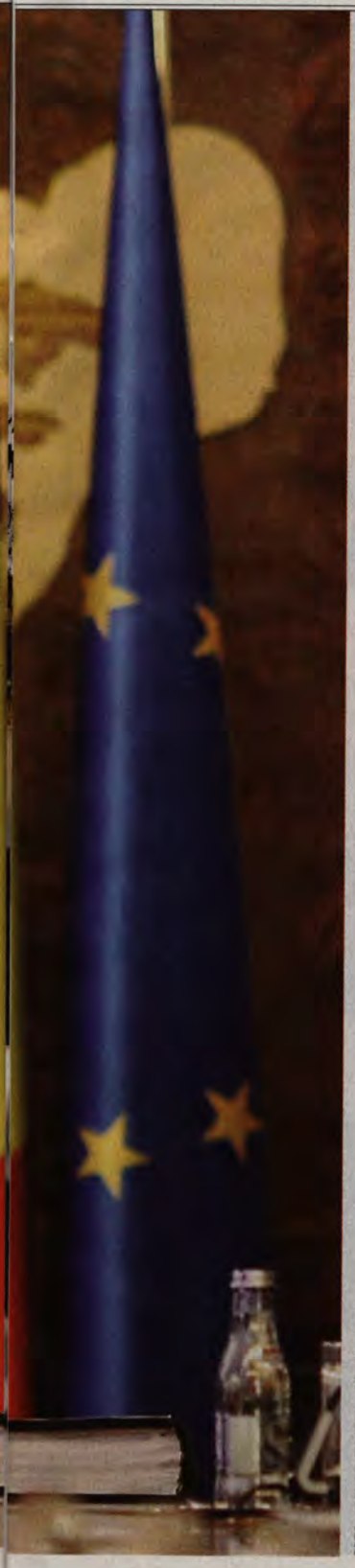

FOTO: INQUAM PHOTOS - OCTAV GANEA

ȘEFA CELUI MAI TOXIC CABINET DIN istoria recentă a României a ajuns în turul al doilea după ce, în turul I, prezența la vot a fost de doar 50,11%, cea mai mică din istoria acestor alegeri.

Newsweek România vă prezintă o analiză a efectelor acestui scrutin asupra principalilor competitori și modul în care ar putea influența localele și parlamentarele din 2020.

Dăncilă își joacă viitorul

Actuala șefă a PSD trebuie să lupte pentru un scor bun în acest al doilea tur. Dacă reușește să obțină de la 35% în sus, ar putea supraviețui la conducerea partidului. Sub 35%, Dăncilă riscă să fie epurată.

În iunie 2019, fostul premier a organizat un congres în care a fost aleasă președinte al PSD. Teoretic, mandatul ei este de patru ani. Totuși, în Partidul Social Democrat sunt numeroase tabere care o consideră incapabilă – europarlamentarul Claudiu Manda a folosit chiar cuvântul „proastă" - și care i-ar putea cere demisia sau ar putea forța un congres.

Actuala șefă a PSD a pornit, totuși, bine spre turul II: l-a depășit pe Dan Barna, candidatul USR PLUS, în turul I, și a obținut cu circa 11.000 de voturi mai mult decât la alegerile pentru Parlamentul European, din 26 mai.

Rezultatul vine în condițiile în care a fost demisă din fruntea Guvernului, prin moțiune de cenzură, și, prin urmare, nu a mai avut bani cu care să-i motiveze pe primari și, potrivit unor surse din PSD, au existat județe unde colegii de partid au sabotat-o.

Menținerea lui Dăncilă în fruntea PSD ar putea fi, paradoxal, în interesul opoziției. Ea este cel mai slab lider al acestui partid din istoria sa de 30 de ani. Cu Dăncilă în fruntea social-democraților, opoziția poate spera ca la locale să mențină victoriile obținute la turul I al prezidențialelor în județe roșii precum Vrancea, Brăila, Vaslui sau Argeș.

Înlocuirea ei cu un lider mai dur ar putea schimba situația, mai ales că PSD se află în opoziție și ar putea repeta scenariul din 2016. Nu este clar, după căderea lui Dragnea, care sunt taberele din această formațiune, dar cel mai probabil Gabriela Firea, primarul Capitalei, ar putea să-i facă concurență actualei șefe a partidului.

Totuși, rezultatele obținute de PSD în București la europarlamentare și la primul tur al prezidențialelor - 16,68% la 26 mai și 17,89% la 10 noiembrie, ce au plasat această formațiune pe locul III în Capitală – mai reduc din influența lui Firea în partid.

Iohannis va tracta PNL

Liberalii speră ca victoria lui Iohannis să aducă mai multă stabilitate guvernului minoritar Orban. Întotdeauna, după victorie, autoritatea șefului statului este la momentul maxim.

În 2009, de exemplu, Traian Băsescu a reușit să salveze guvernul Boc – care căzuse în urma unei moțiuni de cenzură - și să-i creeze o majoritate care l-a ținut la putere până în februarie 2012.

Este posibil ca, după victoria lui Iohannis, guvernul Orban să discute mai relaxat cu USR PLUS, cu PMP și UDMR, ba chiar și cu susținătorii fostului guvern Dăncilă, din ALDE, Pro România și chiar PSD.

USR PLUS este într-o situație specială, după eșecul lui Dan Barna la prezidențiale: fie fuzionează cu PLUS, iar Cioloș preia conducerea noii structuri politice, fie respinge fuziunea, dar îl înlătură pe Barna, fie continuă în aceeași formulă care s-a dovedit pierzătoare pe 10 noiembrie. Situația din această zonă politică va influența mult relația cu guvernul și posibila cooperare cu PNL la locale.

Al doilea mod în care PNL speră să valorifice o victorie a lui Iohannis este preluarea unor fiefuri PSD, la alegerile locale. Sunt câteva județe din sud unde controlul social-democraților pare a fi ferm chiar și acum, dar PNL vrea să atace județele din Moldova, unde USR PLUS nu are încă infrastructura necesară pentru a-i face competiție.

PSD mai are peste 1.500 de primari (erau 1.677, în 2016, dar unii au migrat), din 3.186. Liberalii speră ca, la alegerile din primăvară, să ducă PSD la sub 1.000 de primari. O victorie puternică la locale ar permite PNL să dețină o majoritate relativă în viitorul Legislativ, iar Orban să rămână premier.

DE

MIRCEA MARIAN
mircea.marian@newsweek.ro

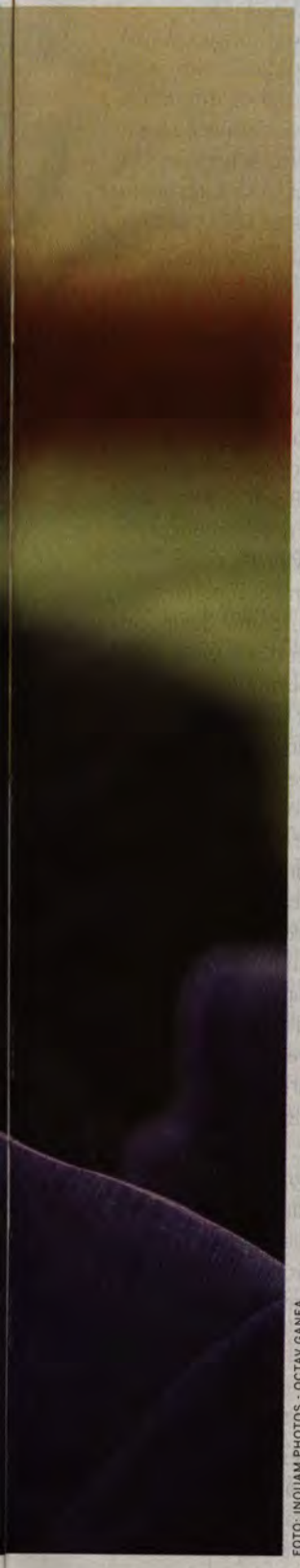

FOTO: INQUAM PHOTOS - OCTAV GANEA

TRASEU

„Viorel" al Securității. Cum a făcut Cataramă primul milion, după Revoluție

VIOREL CATARAMĂ, OMUL AFLAT ÎN poziții-cheie în întreprinderile de comerț exterior de dinainte de decembrie 1989, manevrate de fosta Securitate. Omul pe care Revoluția l-a prins cu vilă în Dorobanți, cu mașină Volvo și cu „suficienți dolari", totul „doar pe munca mea, fără pile, fără relații, fără să fi avut niciun fel de tangență cu structurile PCR sau cu structurile Securității". Omul care a devenit, imediat după căderea regimului comunist, unul dintre primii și cei mai cunoscuți milionari români.

Fost secretar de stat la Ministerul Turismului și Comerțului, în 1991. Fost liberal de marcă, în prezent lider al unui partid obscur, Dreapta Liberală, din partea căruia Cataramă a intrat, toamna aceasta, în cursa prezidențială, fiind eliminat după primul tur de scrutin, obținând un scor de doar 0,53%, adică 48.622 de voturi. Dar cursa pentru Cotroceni i-a mai adus ceva: o adeverință de la Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității (CNSAS), care arată că Viorel Cataramă a fost sursă a Securității.

Deconspirarea

Urmând procedura de verificare a tuturor candidaților la președinție, CNSAS a dat, la finalul lunii octombrie, verdictul: Viorel Cataramă a fost sursă a Securității, fiind regăsit în documente cu trei nume conspirative. „Domnul Viorel Cataramă figurează în dosarul fond informativ nr. I 542786, titular V.R.H.P. Domnia sa figurează în dosar cu numele real, precum și în calitate de candidat la recrutare, în atenția unității centrale a Securității, cu atribuții pe linia întreprinderilor de comerț exterior. În dosarul nr. I 542786, titular V.R.H.P., s-au identificat documente olografe, semnate de către domnul Cataramă Viorel atât cu numele real, cât și cu numele conspirative «W» și «Voicu»", se precizează în adeverința CNSAS.

Conform acestui document al CNSAS, Nr. 3470/30.10.2019, postat pe site-ul instituției în 6 noiembrie, în joia de dinaintea primului tur de scrutin, lui Viorel Cataramă „nu i se poate atribui calitatea de lucrător/colaborator al Securității, în sensul legii", adică acesta nu a făcut poliție politică. În schimb, Cataramă este menționat, în același document, drept „candidat la recrutare", fiindu-i atribuite cele trei nume conspirative sub care ar fi semnat notele pentru Securitate.

În adeverința emisă de CNSAS sunt citate paragrafe importante din mai multe note informative pe care le-ar fi dat Viorel Cataramă, în calitate de sursa „Viorel", „W" sau „Voicu", în anii '80. În acea perioadă, omul de afaceri era angajat ca economist la Întreprinderea de Comerț Exterior (ÎCE) Tehnoforestexport, devenind, începând cu ianuarie 1987, reprezentant în România, prin intermediul Oficiului „Argus" (oficiu din cadrul Securității, care se ocupa de relațiile economice ale României cu partenerii străini – n.r.), al firmei olandeze Belco. Compania străină, așa cum se arată în adeverința CNSAS, era partener comercial al ICE Tehnoforestexport, întreprinderere românească care exporta mobilă.

DE

RAMONA URSU
ramona.ursu@newsweek.ro

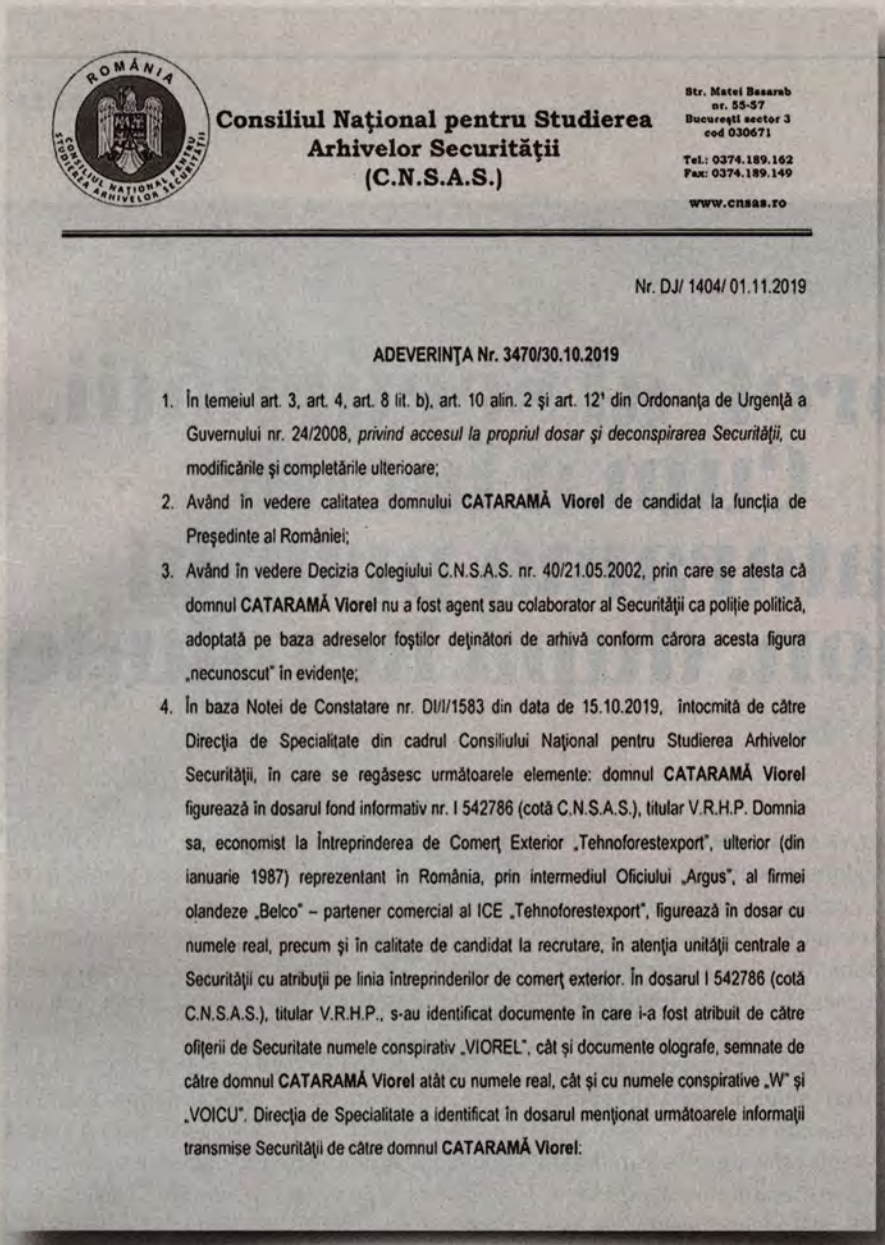

ROMÂNIA
CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU STUDIEREA ARHIVELOR SECURITĂȚII

Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității (C.N.S.A.S.)

Str. Matei Basarab nr. 55-57 București sector 3 cod 030671
Tel.: 0374.189.162
Fax: 0374.189.149
www.cnsas.ro

Nr. DJ/ 1404/ 01.11.2019

ADEVERINȚA Nr. 3470/30.10.2019

1. În temeiul art. 3, art. 4, art. 8 lit. b), art. 10 alin. 2 și art. 12[1] din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 24/2008, *privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității*, cu modificările și completările ulterioare;
2. Având în vedere calitatea domnului **CATARAMĂ Viorel** de candidat la funcția de Președinte al României;
3. Având în vedere Decizia Colegiului C.N.S.A.S. nr. 40/21.05.2002, prin care se atesta că domnul **CATARAMĂ Viorel** nu a fost agent sau colaborator al Securității ca poliție politică, adoptată pe baza adreselor foștilor deținători de arhivă conform cărora acesta figura „necunoscut" în evidențe;
4. În baza Notei de Constatare nr. DI/I/1583 din data de 15.10.2019, întocmită de către Direcția de Specialitate din cadrul Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, în care se regăsesc următoarele elemente: domnul **CATARAMĂ Viorel** figurează în dosarul fond informativ nr. I 542786 (cotă C.N.S.A.S.), titular V.R.H.P. Domnia sa, economist la Întreprinderea de Comerț Exterior „Tehnoforestexport", ulterior (din ianuarie 1987) reprezentant în România, prin intermediul Oficiului „Argus", al firmei olandeze „Belco" – partener comercial al ICE „Tehnoforestexport", figurează în dosar cu numele real, precum și în calitate de candidat la recrutare, în atenția unității centrale a Securității cu atribuții pe linia întreprinderilor de comerț exterior. În dosarul I 542786 (cotă C.N.S.A.S.), titular V.R.H.P., s-au identificat documente în care i-a fost atribuit de către ofițerii de Securitate numele conspirativ „VIOREL", cât și documente olografe, semnate de către domnul **CATARAMĂ Viorel** atât cu numele real, cât și cu numele conspirative „W" și „VOICU". Direcția de Specialitate a identificat în dosarul menționat următoarele informații transmise Securității de către domnul **CATARAMĂ Viorel**:

Ce se întâmpla la CIE rămâne la SIE

Pe de altă parte, din documentul CNSAS reiese că, în 21 mai 2002, instituția a mai eliberat o adeverință pe numele lui Viorel Cataramă, prin care se atestă că acesta „nu a fost agent sau colaborator al Securității ca poliție politică, adoptată pe baza adreselor foștilor deținători de arhivă conform cărora acesta figura «necunoscut» în evidențe". Acum, la 17 ani după acea decizie a Colegiului CNSAS, Viorel Cataramă, tot „necolaborator în sensul legii", a fost găsit în documentele fostei Securități, fiind menținat ca „autorul" mai multor note infornative.

Explicația ține de faptul că, periodic, arhiva CNSAS este completată cu documente care încă vin din partea instituțiilor – SRI, SIE, Ministerul de Interne, Ministerul Apărării Naționale - care au deținut, înainte de 1989, acte aparținând fostei Securități. În septembrie anul acesta, de exemplu, Serviciul Român de Informații a predat către Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității câteva mii de documente. Astfel, verificarea relațiilor cu fosta Securitate pentru diverse persoane, în ani diferiți, poate avea și rezultate diferite.

Viorel Cataramă apare în documentele fostei Securități menționat ca sursa „Viorel", „W" și „Voicu"

Conform adeverinței CNSAS emise acum pe numele lui Viorel Cataramă, verificarea nu s-a făcut în baza unui dosar de sursă pe care l-ar fi putut avea acesta. Notele informative care îi sunt atribuite lui Cataramă au fost găsite în dosarul de urmărire deschis de Securitate pe numele unui cetățean olandez, „domnul H.V.R. – directorul general (patronul) firmei Belco", așa cum se arată în una dintre notele informative semnate de sursa „Viorel".

Este vorba despre compania olandeză care importa, înainte de decembrie 1989, mobilier din România, de la Tehnoforestexport, întreprinderea de comerț exterior la care lucra Viorel Cataramă, ca economist. Faptul că un dosar care să fie pe numele lui Viorel Cataramă nu a fost identificat de CNSAS în arhiva pe care o deține acum, documentele referitoare la calitatea de sursă a Securității atribuită acestuia reieșind din documentele găsite în dosarul de urmărire al cetățeanului olandez, ar putea ține inclusiv de faptul că, până în acest moment, SIE a predat către CNSAS doar o mică parte a arhivei fostului CIE.

De altfel, Centrul de Informații Externe, devenit, după Revoluție, Serviciul de Informații Externe, este și cel care deținea, înainte de 1989, mare parte din documentele Securității ce aveau legătură cu relațiile comerciale ale României cu țările străine. Este vorba despre acele întreprinderi de comerț exterior, de tipul Tehnoforestexport, la care lucra Viorel Cataramă.

„Turnătoriile"

Conform documentelor atribuite lui Viorel Cataramă, așa cum reiese din ultima adeverință eliberată de CNSAS, acesta, în calitate de economist al

REZULTATE
Viorel Cataramă a obținut 0,53% din voturi, fiind eliminat, după primul tur, din cursa pentru Cotroceni.

ÎCE Tehnoforestexport, le raporta ofițerilor de Securitate date legate de omul de afaceri olandez, H.V.R., patron al firmei Belco. Informațiile vizau atât activitatea comercială dintre partea română și firma olandeză, precum negocierea prețurilor, programul vizitelor făcute de olandez în România, dar și chestiuni de natură personală.

Dintr-o notă olografă datată 11 martie 1987, care ar fi fost semnată de Cataramă sub numele de cod „W" și „înregistrată pe numele candidatului «Viorel»", aflăm că „domnul H.V.R. – directorul general (patronul) firmei Belco, este cetățean olandez în vârstă de 42 de ani, născut în Olanda. Are 1,80 m înălțime, păr negru cu fire argintii. Este o fire impulsivă, putând trece rapid de la o stare de nervozitate maximă la o stare totală de relaxare. Are o capacitate foarte mare de lucru și călătorește foarte mult, practic nu există săptămână în care să nu viziteze o țară (sau mai multe) străină".

Sursa „W" le mai transmitea ofițerilor de Securitate și planurile de extindere a business-ului pe care îl avea afaceristul olandez, despre care spunea că „intenționează dezvoltarea relațiilor cu SUA, în care scop a întreprins vizite în această țară, ultima chiar în februarie 1987. Dispune de o situație materială excepțională, fiind moștenitorul uneia dintre cele mai bogate familii din Olanda. Cunoaște limbile străine engleză, germană și mai slab franceza. Ca mod de comportare, acesta poate îmbrăca diferite forme; în general se comportă politicos și decent, însă în stare de nervozitate maximă /.../ (cazuri, este adevărat, foarte rare), după care își recunoaște greșeala și își cere scuze. (...) Nu fumează, bea moderat, nu îl interesează femeile, în timpul vizitelor de afaceri, nu are alte vicii de care să avem cunoștință. Cu partenerii de afaceri are relații foarte strânse (societăți transport, cumpărători fideli), invitându-i pe cheltuiala firmei în mici excursii în țările de unde importă mobilier (inclusiv în România). Nu dorește să se lanseze în alte afaceri în afară de importul/exportul de mobilă".

Aceeași sursă „W", atribuită de CNSAS lui Viorel Cataramă, mai informa Securitatea și cu privire la modul în care se purtau negocierile referitoare la marfă și la preț, între întreprinderea românească și partenerul olandez de afaceri. „Tratativele cu domnul H.V.R. sunt foarte lungi și dificile când este vorba despre stabilire prețuri. Sunt momente când tratativele se sistează, însă pentru modelele care îl interesează cu adevărat se convine finalmente asupra unui preț".

Sursa „W", atribuită de CNSAS tot lui Viorel Cataramă, descria și schema completă a negocierilor între cele două părți, fiind menționat acest lucru într-o notă informativă din 1987: „Firma comandă prototipuri pentru care plătește prețul cerut de partea română (fără tocmeală); aceste produse sunt expuse la diferite târguri și expoziții. Pentru modelele solicitate insistent de clienți domnul HVR se deplasează imediat în România pentru încheiere contract; pornește de la prețuri foarte mici, însă până la urmă acceptă prețul părții române (aceste tratative pot dura și 12 h/zi). Pentru produsele pentru care nu există un interes deosebit din partea clienților, oferă prețuri joase, mult sub cele reale, astfel că afacerea cade (foarte rar recunoaște că un model nu a prins pe piață, în general nu oferă prețuri corespunzătoare)".

Într-o altă notă olografă, datată 18 martie 1987, înregistrată în arhiva fostei Securități pe numele „candidatului «Viorel»", sursa explică faptul că firma olandeză care importa mobilier din țara noastră cunoscuse „de la an la an, o dezvoltare a volumului de afaceri cu România. (...) În afară de România, firma întreține relații de afaceri privind importul de mobilă și cu: R.P. Bulgaria, R.P. Ungaria, R.D. Germania, R.P. Polonia, Italia. Desfacerea mobilierului se face în: Benelux, Franța, Elveția, Irlanda. Ca pondere, marea majoritate a importurilor se face din România, marea majoritate a desfacerilor se face pe piața Beneluxului. Firma nu dispune de magazine proprii, mobilierul ajungând la populație prin intermediari".

A negat tot și a făcut scandal la CNSAS

Imediat după ce CNSAS a publicat, în 7 noiembrie, pe site-ul instituției, adeverința care vizează relația cu Securitatea a lui Viorel Cataramă, *Newsweek România* l-a contactat telefonic pe acesta, pentru

FOTO: FOTOCOPIE CNSAS; FACEBOOK;

un punct de vedere. Omul de afaceri aflat, atunci, pe ultima sută de metri a campaniei electorale pentru prezidențiale, nu a putut fi contactat, secretara acestuia transmițându-ne că vom fi telefonași ulterior de șeful ei. Viorel Cataramă nu ne-a contactat.

În schimb, a doua zi după publicarea adeverinței de la CNSAS, Cataramă a fost la sediul instituției și i-a certat pe angajați, fiind nemulțumit de verdictul Colegiului. „Intră urlând. Țipă, se agită. Se așează și pare că se calmează. Apoi sare de pe loc și începe să întoarcă pe toate fețele dosarul. Colegii se uită cu îngrijorare. Ei răspund pentru integritatea dosarului, iar Cataramă pare că mai are puțin și îl rupe acolo pe loc. Colega de la «Petenți» încearcă să îl calmeze. Îi dă peste mână și se răstește la ea. Amenință pe toată lumea. Face circ. El vrea. Vrea acum, pe loc, să primească copii după dosar. Nu a făcut nici cerere. Alt potop de înjurături. El să facă cerere? Să stea la coadă? Nu vrea! Vrea acum tot. Toată instituția, toți angajații să îi facă", a relatat, pe contul personal de Facebook, istoricul Mădălin Hodor, angajat al CNSAS.

Ulterior, Viorel Cataramă a negat orice legătură a lui cu Securitatea. Într-o declarație oferită pentru agenția de presă Mediafax, Viorel Cataramă a precizat că „Nu am niciun dosar la CNSAS. Nu exista niciun eventual angajament de informator/colaborator. Documentele prezentate sub semnăturile «V» sau «Voicu» sunt false, nefiind scrise/semnate de mine niciodată".

Vilă, Volvo și „suficienți dolari", la Revoluție

Băcăuanul Viorel Cataramă a absolvit, în 1980, Academia de Studii Economice, Facultatea de Comerț. Și, tot în 1980, până la Revoluția din 1989, acesta a fost angajat, pe rând, în funcția de economist la Întreprinderea de Casete Radio și TV București, transferându-se, apoi, la Întreprinderea de Comerț Exterior „Tehnoforestexport".

Tot până în decembrie 1989, Cataramă, așa cum reiese din propriul CV, a fost economist la Camera de Comerț și Industrie a României (director pentru Europa de Est al firmei BELCO – Belgia). Cataramă învățase, așadar, toate mecanismele care țineau de relațiile comerciale ale României cu partenerii de afaceri străini, căpătând experiență mai ales pe exportul de mobilă. Experiența i-a fost de folos imediat după Revoluție, când Viorel Cataramă a devenit unul dintre primii capitaliști milionari, deschizând, în 1990, printre primele firme din România, Elvila, specializată în producția de mobilier.

Despre succesul său în afaceri, Cataramă declara recent, conform unei înregistrări video postate pe contul său de Facebook, că „pe mine, Revoluția din decembrie 1989 m-a prins cu această vilă în Dorobanți, cu mașină Volvo și cu suficienți dolari, să nu vă gândiți la zeci de mii, sute de mii sau milioane, dar suficienți dolari în buzunar cât să am o viață foarte bună și foarte liniștită, fără să fi avut niciun fel de tangență cu structurile PCR sau cu structurile Securității. Niciuna. Eram cu mult peste mulți români, pe munca mea, fără pile, fără relații, fără părinți care să mă fi susținut în funcții prin pile și relații. Numai și numai prin munca mea".

O parte importantă a arhivei fostei Securități, aflată la SIE, nu a ajuns încă la CNSAS

Declarațiile lui Cataramă privind bunăstarea pe care o obținuse în anii de foamete și de teroare crunte din România, când oricine deținea valută era vânat de Securitate și de organele de anchetă, iar Volvo nu era o mașină pentru „popor", sfidează realitatea. În aceeași înregistrare video, omul de afaceri povestește și cum a făcut „primul milion", speculând valuta prin exportul de mobilier.

„Am făcut Elvila, în primul trimestru (din 1990 – n.r.), este printre primele firme înregistrate. (...) Guvernul român a dat o lege prin care a spus că întreprinderile de stat care fac export schimbă valuta încasată la cursul oficial. Întreprinderile private nu au această obligație. Atunci, au venit foarte multe fabrici de mobilă la mine, care mă cunoșteau, și mi-au spus: «Ai firmă, noi facem exportul prin Elvila, pentru că vrem și noi mai mulți bani»".

Cataramă mai povestește că, în primul an al României ieșite de sub comunism, „diferența între cursul oficial al dolarului și cel la negru era enormă. Piața românească era una fără televizoare, fără covoare, fără lustre, fără frigidere, nu era nimic. Toate aceste produse se cumpărau cu dolari, cu mărci germane, cu franci francezi. Am început să fac export, cumpăram de la fabrici, pe lei, și-i dădeam dublu decât ar fi obținut el dacă făceau direct. Numai că eu speculam valuta de șase ori. Îi dădeam 25% lui și 75% îmi rămâneau mie. Asta ți-a permis să acumulezi o sumă mare de bani, într-un timp scurt, dacă nu voiai să faci praf banii. Eu am strâns bani și prima afacere pe care am făcut-o a fost să cumpăr fabrica de mobilă din Beiuș, la sfârșitul lui 1991, cu 2,4 milioane de dolari".

FOTO: INQUAM PHOTOS - IUSTINEL STAVARU

ROCK FM

It Rocks!

www.rockfm.ro

ANALIZĂ

Moștenirea lui Daea: porcii, consemnați la domiciliu

Într-un răspuns pentru *Newsweek România*, Comisia Europeană a confirmat faptul că, la finalul lunii trecute, încă patru județe au intrat pe lista celor în care comercializarea porcilor și a cărnii de porc este interzisă.

PESTA PORCINĂ FACE RAVAGII în România, deși Comisia Europeană a avertizat țara noastră asupra posibilității apariției acestei boli încă de la începutul anului 2017. Din harta pe care o prezentăm alăturat se vede modul în care Ministerul Agriculturii, condus de Petre Daea, a gestionat această criză. Aproape că nu există zonă din România unde să se mai poată comercializa porci sau carne de porc.

Până în acest moment, din cauza pestei porcine au fost sacrificați jumătate de million de porci.

Ce spune Comisia Europeană

„În urma unei serii de focare semnalate în România anul acesta (deja peste 1.500), situația pestei porcine din România este considerată ca fiind foarte îngrijorătoare și, mai mult decât atât, continuă să se deterioreze.

De aceea, se impune o extindere adecvată a zonelor restricționate din România. În zonele demarcate/restricționate se aplică măsurile de combatere și prevenție a extinderii bolii și de asemenea din aceste zone sunt interzise comerțul cu porci și carne de porc. Măsurile se bazează pe evaluarea situației bolii și a măsurilor pe care România le pune în aplicare. Cea mai recentă decizie a fost luată în data de 28 octombrie și privește includerea județelor Cluj, Harghita, Suceava și Mureș în zonele restricționate.

De îndată ce restricțiile sunt ridicate, comerțul poate fi reluat. Comisia nu impune embargo, comerțul este interzis în zonele roșii de pe hartă ca o consecință a existenței pestei", a spus pentru *Newsweek România* Anca Păduraru, purtător de cuvânt „Health, Food Safety and Energy Union Projects", la Comisia Europeană.

Jumătate de million de porci, sacrificați

La București, se numără mai puține focare: „La data de 25 octombrie 2019, pesta porcină africană evoluează în 292 de localități din 25 de județe (Comisia Europeană avea să mai includă alte patru județe, patru zile mai târziu primirii acestui răspuns - n. red.), cu un număr de 995 de focare.

În alte patru județe există doar cazuri la mistreți. Cumulat, de la prima semnalare a prezenței virusului în România, pe data de 31 iulie 2017, au fost eliminați 504.608 de porci.

Până în acest moment, urmare a pestei porcine au fost întocmite 5.809 de dosare de despăgubiri din care 5.139 finalizate tehnic și 669 în lucru", se arată într-un răspuns al Ministerului Agriculturii pentru *Newsweek România*.

Porivit Ministerului Agriculturii, „valoarea totală a deconturilor finalizate este de 98,7 milioane de lei, din care au fost plătite 64,7 milioane de lei", arată ministerul.

Nimeni nu e vinovat

În acest moment, nimeni nu a plătit pentru apariția pestei porcine în România. Ministrul Agriculturii, Petre Daea, și-a pierdut mandatul abia în urma căderii guvernului Dăncilă, la peste doi ani de la izbucnirea epidemiei.

Geronimo Brănescu a fost înlocuit, zilele trecute, tot ca urmare a

DE

PETRE BĂDICĂ
petre.badica@newsweek.ro

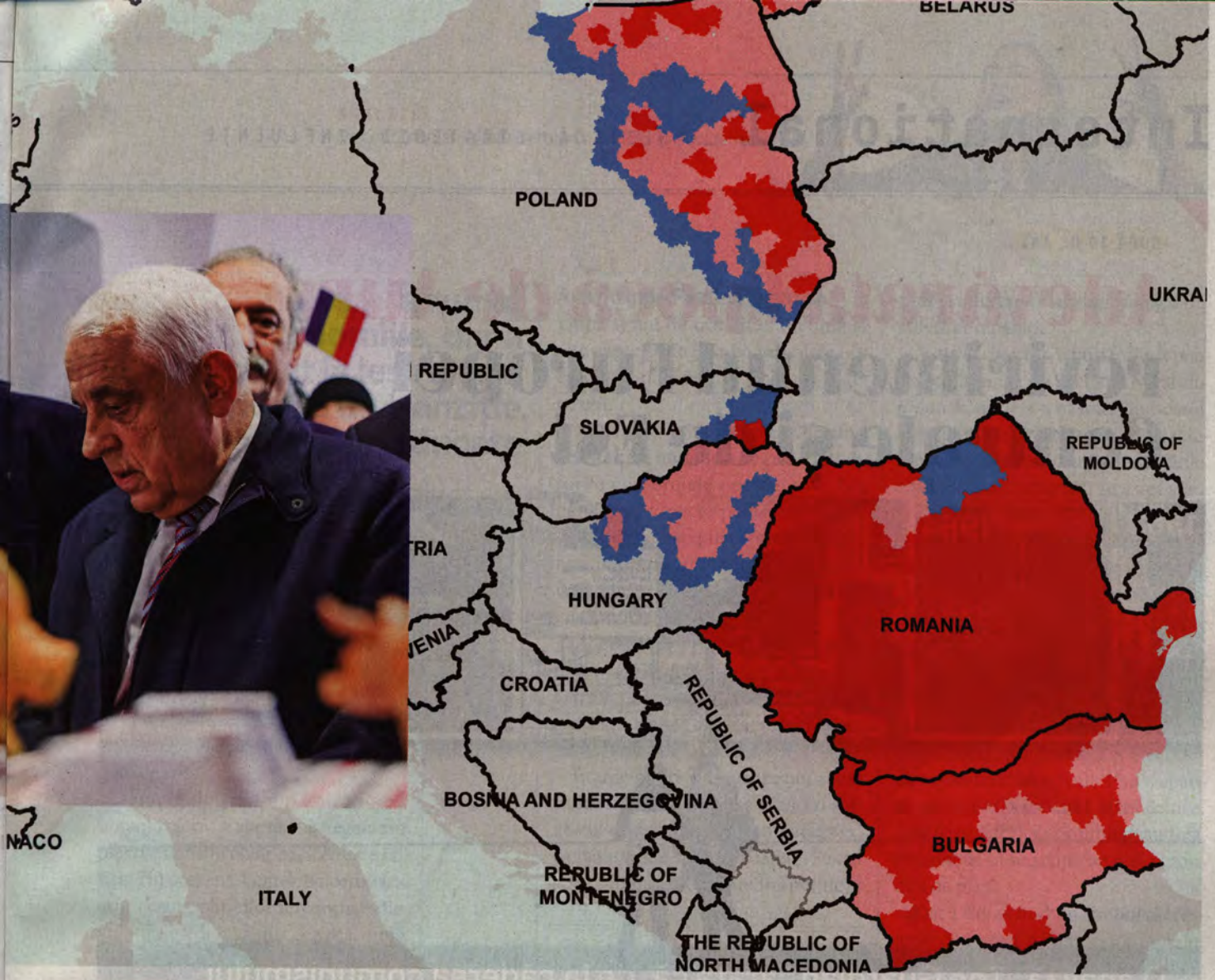

Zonele roşii: sunt interzise la comerţul cu porci şi carne de porc şi se aplică măsurile de combatere şi prevenţie a extinderii bolii.
Zonele roz: sunt semnalate doar cazuri de pestă la mistreţi şi se aplică măsurile de combatere şi prevenţie a extinderii bolii.
Zona albastră: este încă neafectată, dar este considerată problematică.

schimbării guvernului. Brănescu are legături cu familia Dragnea. Paul Stănescu, naşul de căsătorie al fiului lui Liviu Dragnea, şi Geronimo Brănescu, fostul director al Autorităţii Naţionale Sanitar-Veterinare şi pentru Siguranţa Alimentelor (ANSVSA), şi-au construit în comun mai multe vile. Cea mai mare şi mai frumoasă, însă, este a lui Brănescu. Care este separată, totuşi, de cele construite de Stănescu printr-un gard.

Cei doi nu sunt doar prieteni, ci şi „oameni de bine" în folosul lui Ştefan-Valentin Dragnea, fiul şefului PSD. Conform unor dezvăluiri recente de presă, Dragnea junior şi-a vândut mii de porci înainte ca epidemia de pestă porcină să lovească devastator România.

O anchetă spre nicăieri

În septembrie 2018, Parchetul General a demarat o anchetă în cazul epidemiei de pestă porcină africană pentru săvârşirea infracţiunilor de „răspândirea bolilor la animale sau plante" şi „neglijenţă în serviciu".

Potrivit unui comunicat al Parchetului General, „la Secţia de urmărire penală şi criminalistică din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a fost constituit un dosar penal privind epidemia de pestă porcină, procurorii dispunând începerea urmăririi penale in rem pentru săvârşirea infracţiunilor de răspândirea bolilor la animale sau plante, prev. de art. 355 din Codul penal, şi neglijenţă în serviciu, prev. de art. 298 din Codul penal". Deocamdată, nu s-au găsit vinovaţi.

1.500 de focare de pestă porcină există, în acest moment, în România

FOTO: INQUAM PHOTOS - OVIDIU DUMITRU MATIU

DUPĂ 30 DE ANI

Adevărata Epocă de Aur: revirimentul Europei Centrale și de Est

O analiză „The Guardian" arată că, de la căderea comunismului încoace, regiunea a cunoscut un salt spectaculos. Este mai bogată, oamenii sunt mai sănătoși și trăiesc mai mult.

„LA 30 DE ANI DE LA CĂDEREA comunismului, cercetări sociologice aprofundate demonstrează că tranziția de la comunism la capitalism a fost un succes remarcabil", a scris cotidianul britanic „The Guardian", într-o analiză recentă dedicată Europei de Est. Totuși, tranziția a sădit semințele populismului care „a sugrumat" regiunea, susțin jurnaliștii britanici.

Europa Centrală și de Est a cunoscut, în ultimii 30 de ani, o creștere explozivă pe care nu a cunoscut-o niciuna dintre regiunile lumii. Oamenii trăiesc mai mult, iar starea lor de sănătate este mult mai bună. Calitatea aerului, de asemenea, iar veniturile individuale s-au dublat.

„Întreaga regiune a fost un succes. Niciun bulgar, ungur sau polonez nu au trăit niciodată mai bine decât trăiesc în prezent, în termeni absoluți și relativi, comparativ cu Vestul", susține economistul polonez Marcin Piatkowski, citat de „The Guardian". El a publicat recent o carte intitulată „Campioana creșterii în Europa. Despre meteorica creștere a economiei Poloniei în ultimele trei decade". Un astfel de optimism este uneori considerat nepotrivit, având în vedere că mulți oameni din regiune se simt în continuare lăsați în urmă, avertizează însă jurnaliștii britanici.

DE
SILVIU SERGIU
silviu.sergiu@newsweek.ro

Statistici pozitive

Statisticile arată, însă că din 1990 încoace, economiile Poloniei și Slovaciei, spre exemplu, au crescut de șapte ori, iar economiile Estoniei, Letoniei, Lituaniei, României și Cehiei, de cinci ori. În același timp, aceste țări rămân printre cele mai egalitariste din lume,

FOTO: GULIVER / GETTY IMAGES

Comunismul a ruinat economiile, dar a contribuit la ieșirea din perioada de tranziție, prin societățile educate

dacă luăm în considerare coeficientul Gini, care măsoară distribuția bogăției.

Există beneficii evidente și în ceea ce privește calitatea vieții. În anii '90, un ungur, leton sau român de condiție medie nu atingea vârsta 70 de ani. Speranța de viață în celelalte țări est-europene era asemănătoare. De atunci încoace, speranța de viață a crescut cu 10%, iar est-europenii ajung să trăiască și 80 de ani.

„Terapia de șoc" din anii 1990 a împins Polonia și alte țări din regiune în plin capitalism, chiar dacă ea este criticată în prezent. Leszek Balcerowicz, arhitectul politicilor reformiste din Polonia, crede că a fost cea mai bună opțiune pentru țara sa, în acele circumstanțe. „Dacă te miști repede de la un sistem prost la unul bun, eliberezi numeroase forțe de creștere", a explicat el, într-un discurs la Universitatea de Studii Economice din Varșovia, unde este în prezent profesor.

Chiar dacă comunismul a lăsat țările din regiune cu economii în ruină, a sădit semințele viitoarei creșteri: societăți bine educate cu niveluri scăzute de inegalitate. Spre deosebire de Rusia și Ucraina, țările din Europa Centrală au evitat situația în care câțiva oligarhi au reușit să pună mâna pe activele statului.

În mod particular în Polonia, tranziția a dus la crearea unei clase de antreprenori, nu a unei clase de oligarhi. „Am avut «Solidaritatea», iar acest sindicat a fost ca un câine de pază, pentru că i-a împiedicat pe directorii fabricilor să pună mâna pe ele", a punctat Balcerowicz.

Avantajele Pieței Comune

După 15 ani de tranziție, Polonia și alte șapte state foste comuniste est-europene au aderat la Uniunea Europeană.

Devenind parte a Pieței Comune, aceste țări au fost integrate în lanțurile comerciale occidentale. Un beneficiu în special pentru micile afaceri, care au început să-și desfășoare activitatea într-un cadru instituțional îmbunătățit, cu reguli de convergență europeană.

„Aderarea la UE a fost un moment-cheie din punct de vedere al regulilor anti-monopol, protecției mediului etc.", susține Maciej Grabski, antreprenor din Gdansk.

În unele țări est-europene, acest cadru instituțional este și astăzi sub atacul guvernelor, dar, comparativ cu Ucraina, unde Justiția, Poliția și Fiscul sunt dependente de mediul politic și marile interese de afaceri, situația nu suferă comparație.

Viața în capitalism nu a fost roz pentru toată lumea. La Șantierul Naval din Gdańsk, unde s-a născut Sindicatul „Solidaritatea", majoritatea contractelor erau semnate cu entități din țările fostului Bloc comunist. Acestea s-au risipit în tranziție.

Șantierul a fost menținut pe linia de plutire din resurse guvernamentale, dar acestea au intrat sub incidența legilor europene din domeniul competiției. Șantierul a fost spart, ulterior, în mai multe entități comerciale private, care construiesc vase și în prezent. În loc să construiască vase de mari dimensiuni, aceste companii mai mici au construit iahturi, care s-au răspândit pe coasta poloneză a Mării Baltice. Alte foste fabrici comuniste au fost incapabile să se adapteze noilor condiții de piață.

„Dacă există însă un simbol al creșterii economice a Europei Centrale în ultimele trei decenii, nu este Șantierul naval Gdańsk, ci uzina Audi de la Győr, în nord-vestul Ungariei", scrie „The Guardian".

CĂDEREA
Zidului Berlinului (stânga) a aruncat Europa de Est în plin capitalism. Schimbarea s-a produs brusc și dureros.

Țările membre UE din Europa de Est au cunoscut un salt economic din anii '90 încoace

Creșterea procentuală a PIB-ului între 1990-2018

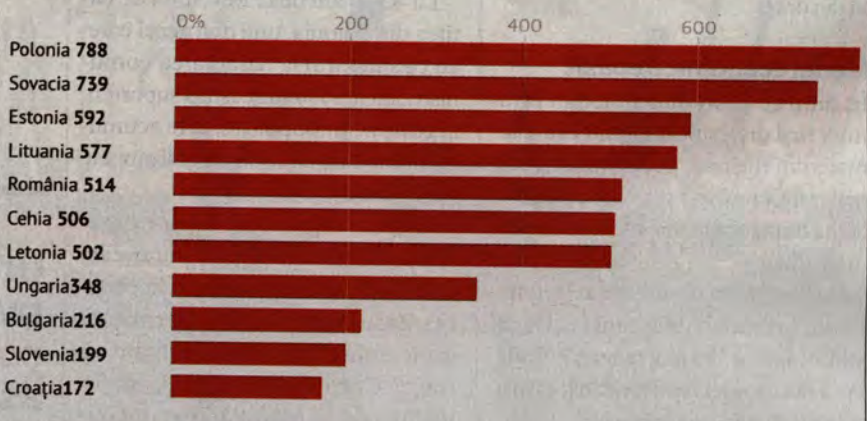

Grafică: The Guardian | Sursa: Banca Mondială

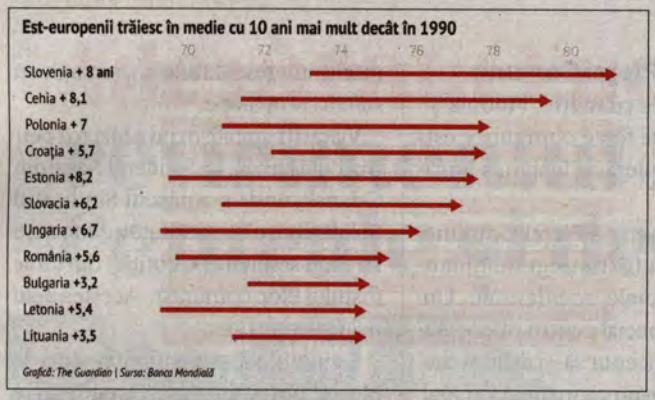

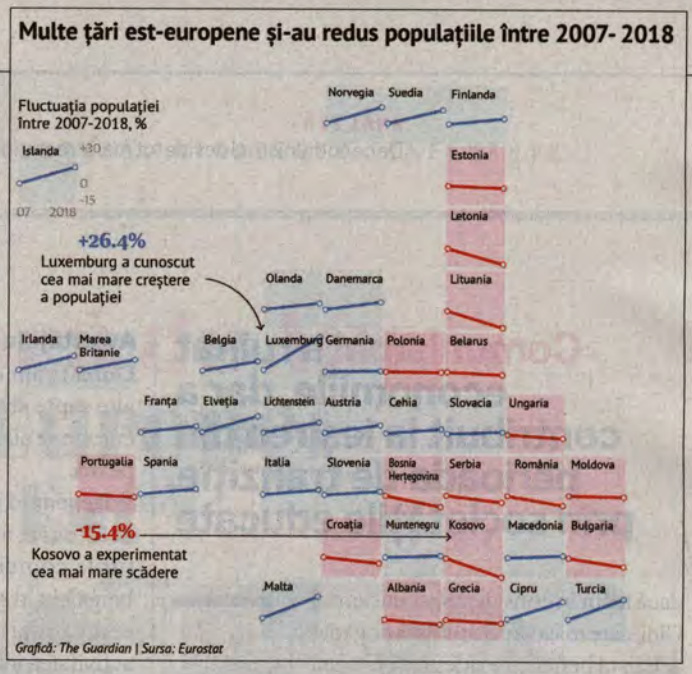

Audi a investit primii bani aici în anii '90, pe vremea când era doar o fabrică muribundă din industria grea. Astăzi, Audi Ungaria este un veritabil oraș-fabrică.

Vastul complex de la marginea orașului Győr înseamnă unități de producție legate între ele de un sistem intern de șosele, cu restaurant popriu, clinică medicală, unitate de pompieri și serviciu poștal.

Aici se fabrică modelul Audi TT, dar și motoare pentru alte modele, care sunt trimise în Germania și în alte țări. Fabrica are circa 13.000 de angajați și, dacă adăugăm subcontractorii, ajungem la o cifră impresionantă: între 25.000 și 30.000 de oameni din Győr lucrează în industria auto, adică circa jumătate din persoanele apte de muncă din oraș.

Model economic depășit

În timp ce economia Poloniei este mult mai diversificată, fiind cea mai mare din regiune, pentru vecinii săi mai mici, cum este și Ungaria, dependența de piața auto din Germania este foarte mare.

Unii se tem de efectele negative ale acestei dependențe. „Dacă Volkswagen nu va mai putea să vândă în China, Slovacia va fi lovită năprasnic a doua zi", susține Piatkowski.

Pe viitor, cheia este renunțarea la modelul occidental de externalizare a producției către est și orientarea către un model economic, în care inovația este încurajată în țările de origine. Doar în acest mod, susțin analiștii, țările din regiune vor fi capabile să recupereze decalajele de dezvoltare față de celelalte țări occidentale. Până acum sunt puține indicii că economiile din est se focusează pe cercectare și dezvoltare, sau pe reforme instituționale, necesare acestei schimbări pe termen lung. „Oamenii inteligenți din regiune înțeleg că acest model de creștere economică este pe final, dar schimbarea nu este posibilă din cauze politice", susține Milan Nič, reprezentant al German Council on Foreign Relations, specializat pe Europa Centrală și de Est.

La 30 de ani de la Revoluția de catifea din Polonia, unii dintre cei care au pus umărul la dărâmarea comunismului în 1989 sunt astăzi suporteri ai guvernelor populiste, care acumulează capital politic atacând Uniunea Europeană.

László Nagy, unul dintre organizatorii Picnicului pan-european din 1989, care a contribuit la căderea Zidului Berlinului, permițându-le unor sute de est-germani să treacă Cortina de Fier din Ungaria în Austria și mai departe în Germania de Vest, se plânge că Europa Occidentală tratează noile state-membre ca „anti-camera UE", având o atitudine condescendentă.

Chiar dacă statisticile arată că, în medie, chiar și cei mai săraci cetățeni trăiesc mai bine ca acum 30 de ani, nu toată lumea este convinsă că statisticile impresionante spun întreaga poveste. Jolanta Banach, fost ministru polonez de Finanțe, membră a unui partid de stânga, pune succesul guvernului populist al țării în comune și orașe mici pe seama accesului inegal la servicii publice și infrastructură.„În timp ce marile orașe ale Poloniei sunt conectate de rețele feroviare moderne, de mare viteză, transportul public în zonele rurale este adesea subdezvoltat", explică ea.

Serviciile publice de educație și sănătate sunt, în general, mai bune decât acum 30 de ani, dar rămân subfinanțate. „Când te uiți la coeficientul Gini, nu e chiar atât de rău, dar el ascunde o multitudine de realități. Ceea ce nu vezi în statistici este accesul inegal la servicii publice și infrastructură", spune Banach.

Unii dintre cei care au pus umărul la căderea comunismului sunt astăzi suporteri ai guvernelor populiste

ŞANTIERUL
naval din Gdansk (foto jos), simbol al căderii Cortinei de Fier, a supravieţuit economic tranziţiei de la comunism la capitalism.

Pierderi demografice

Instituirea liberei circulaţii odată cu aderarea la Uniunea Europeană le-a permis milioanelor de est- europeni să emigreze în Occident în ultimii 15 ani. Pe de o parte asta a însemnat oportunităţi şi experienţe de neimaginat pentru generaţiile anterioare, prizoniere ale Cortinei de Fier, dar şi scăderea populaţiei.

De altfel, populaţiile tuturor ţărilor din regiune s-au diminuat în ultimii 30 de ani. Letonia a pierdut un sfert, Bulgaria şi România, o cincime. Având în vedere salariile mai mari şi zborurile ieftine şi la îndemână, procesul imigraţionist era inevitabil. În unele ţări, acest lucru a dus la deficite de medici şi profesionişti din diverse domenii.

„Nu i-am pierdut pe aceşti oameni. Modelul emigraţionist s-a schimbat. În secolul XIX, un ţăran din munţii Poloniei, care emigra în SUA, dispărea pentru următoarea sută de ani. În prezent, te poţi întoarce la Cracovia, plătind doar 20 de euro pe o cursă Ryan Air", a declarat Piatkowski.

Pe măsură ce decalajul economic dintre Vest şi Est continuă să se reducă, este posibil ca unii oameni să se întoarcă în ţările lor de origine, aducând cu ei bani, competenţe şi reţele de afaceri. Piatkowski spune că este bine să conştientizăm cât de rapid s-au îmbunătăţit lucrurile. În 1990, veniturile unui polonez reprezentau 25% din cele ale unui neamţ, astăzi ele reprezintă 60%.

„Nu te poţi aştepta ca polonezii să-i prindă din urmă pe germani într-o generaţie. E normal ca oamenii să aspire la o viaţă bună, cât mai rapid posibil, dar este nerealist ca asta să se întâmple. Întreaga regiune a fost, timp de 1.000 de ani, periferia întunecată a Europei", a spus el.

Pentru ţările est-europene, aderarea la UE a însemnat şi scăderea populaţiei, pe fondul emigraţiei către Occident

Lech Wałęsa, liderul „Solidaritatea" şi primul preşedinte post-comunist al Poloniei, în mandatul căruia s-a aplicat „terapia de şoc", a ajuns o figură marginală pe scena politică din Polonia, iar criticile sale la adresa actualei puteri sunt considerate contraproductive chiar de către opoziţie. Este însă în continuare respectat pentru rolul său în scoaterea ţării din comunism.

El consideră că economiile neoliberale au nevoie de reglementare pentru a ne asigura că rămân corecte. „Pe vremea comunismului, politicul şi economicul se controlau reciproc. Acum nu există niciun control asupra dezvoltării capitalismului. Este ca o şosea fără semafoare sau semne de circulaţie", a declarat el într-un interviu acordat „The Guardian" în biroul său din Gdańsk.

Referindu-se la un moment dat la tranziţia de la comunism la capitalism, Wałęsa a folosit o metaforă memorabilă. „E ca şi cum ai arunca supa de peşte înapoi în acvariu", a spus el. Astăzi, la 76 de ani, găseşte multe motive de optimism în legătură cu ce s-a întâmplat în ultimii 30 de ani. „Peştele înoată deja şi o face foarte bine", le-a spus el zâmbind jurnaliştilor „The Guardian".

FOTO: GULIVER / GETTY IMAGES

ALEXANDRIA OCASIO-CORTEZ

ANALIZĂ

De ce comunismul devine tot mai atractiv în Occident?

PROIECTELE POLITICE PROMOVATE DE democrații socialiști din America sau de Jeremy Corbyn în Marea Britanie ignoră impactul unor caracteristici fundamentale care definesc natura umană, ceea ce le face neviabile. Un avertisment al doamnei Margaret Thatcher care remarca faptul că „problema socialismului este că la un moment dat se termină banii altora".

În timp ce China, în mod formal o republică populară condusă de un partid comunist, a abandonat în practică modelul economic comunist tradițional în favoarea unui capitalism corporatist cu statul în rol dominant, ceea ce a și

DE

ALEXANDRU LĂZESCU

făcut posibilă dezvoltarea sa explozivă din ultimele trei decenii, în lumea occidentală socialismul și chiar comunismul devin, pe an ce trece, tot mai atractive.

Un sondaj recent comandat YouGov, o reputată companie britanică de cercetare sociologică, de către „Victims of Communism Memorial Foundation" (VOC), relevă că în Statele Unite mai bine de o treime din persoanele din segmentul Millennials, cele cuprinse în ecartul de vârstă 23-38 de ani, privesc favorabil comunismul și în proporție de 70 de procente ar vota un candidat socialist.

Și, în mare, lucrurile arată la fel și pentru cei și mai tineri, din gama de vârstă 16-22 de ani, așa numita Generație Z. În cazul Millennials, aproape unul din șase regretă dispariția Uniunii Sovietice și unul din cinci cred că „lumea ar fi mai bună dacă ar fi abolită proprietatea privată".

Mai mult, asistăm la o creștere spectaculoasă a acestor procente chiar în raport cu anul 2018. În cazul percepției favorabile a comunismului, creșterea a fost de 8 procente. Și doar 57 de procente dintre Millennials consideră că Declarația de Independență garantează, mai bine decât Manifestul Partidului Comunist, libertatea și egalitatea.

Acestor generații li se adresează falanga așa numiților „democrați socialiști", ca Bernie Sanders, Alexandria Ocasio-Cortez sau Elisabeth Warren. Ei propun programe electorale de zeci de trilioane de dolari pentru Asistență Medicală Gratuită și în general o expansiune masivă a programelor de protecție socială.

De pildă, planul Elisabeth Warren presupune o alocare totală de fonduri în valoare de 52 de trilioane de dolari (20 de trilioane de dolari la nivel federal, restul fiind finanțat la nivelul statelor) în cursul următoarei decade. Bernie Sanders este ceva mai modest, el are în vedere doar 32 de trilioane de dolari și, spre deosebire de Elisabeth Warren, recunoaște că pentru finanțarea acestuia vor trebuie crescute taxele.

Asta în condițiile în care datoria publică a atins în Statele Unite nivelul record de 22 de trilioane de dolari. De altfel, programele respective sunt considerate nerealiste chiar de către alți democrați, care se întreabă cum va putea fi acoperită gaura financiară imensă pe care o produc bugetului Statelor Unite. Chiar și analiștii care privesc cu simpatie acest gen de proiecte recunosc că, deși sunt poate posibile din punct de vedere tehnic, în plan politic provocările sunt imense, scrie publicația *Politico*.

Fără a fi un mare expert în materie, nu poți să nu te întrebi cum ai putea aloca, așa cum susține Elisabeth Warren, peste 5 trilioane de dolari în fiecare an doar pentru cheltuielile pentru sănătate, adică 25% din PIB-ul Statelor Unite, care este în jur de 20 de trilioane de dolari, în condițiile în care întregul buget al țării este 36 de procente din PIB și în total cheltuielile sociale cumulate ajung la 3,8 trilioane de dolari?

Realitatea este că și programele sociale din Europa, pe care le dau de exemplu constant socialiștii democrați americani, devin pe an ce trece tot mai puțin sustenabile. Din cauza factorilor demografici (o natalitate adesea negativă, ca în Germania, și o creștere spectaculoasă a duratei de viață), aceste politici nu mai pot continua multă vreme fără a fi ajustate, se ajunge la faliment în contextul unor deficite bugetare explodate.

Conform statisticilor OECD, primele 20 de poziții la acest capitol sunt ocupate de țări din Europa, în care în peste jumătate dintre ele nivelul cheltuielilor sociale depășește 25 procente din PIB. Campioane sunt Franța și Finlanda, care trec de 30 procente. Spre comparație, Statele Unite și Australia alocă 19 procente, în timp ce într-o țară cu o economie de prim rang precum Coreea de Sud nivelul cheltuielilor sociale era în 2016 de doar 10,4 procente din PIB.

Este interesant de spus că în China, o țară teoretic comunistă, guvernul alocă doar 8 procente la acest capitol și se înregistrează unul dintre cele mai mari ecarturi între venituri din lume.

Numai că într-o democrație, mai ales atunci când populismul de stînga este în ofensivă, după cum a constatat Emmanul Macron în Franța în confruntarea sa cu mișcarea Vestelor Galbene, este o adevărată dinamită politică să vorbești despre o reformare radicală a actualului sistem de beneficii sociale.

Programele propuse de Warren sau Sanders în Statele Unite, sau de către Jeremy Corbyn în Marea Britanie, ne readuc în minte retorica comunistă din anii '50, când mesajul de fond era luăm de la chiaburi și burghezi și dăm celor săraci.

Și, într-adevăr, asta au făcut comuniștii câțiva ani, inclusiv prin confiscarea averilor chiaburilor, care de regulă erau oamenii cei mai harnici și mai activi de la sate, în beneficiul leneșilor, după care banii s-au terminat. După cum spunea Margaret Thatcher: „Problema socialismului este ca la un moment se termină banii altora!".

Respectivii fac trimitere la diverse studii bazate pe calcule utopice, pentru că pleacă de la premise false.

Presupun că, după ce începi să aplici impozite uriașe și să descurajezi creativitatea și inițiativa individuală prin egalizare forțată, ignorând caracteristici fundamentale care definesc natura umană,

În cazul PERCEPȚIEI FAVORABILE a comunismului, creșterea a fost de OPT PROCENTE

FOTO: GETTY IMAGES

economia și afacerile vor merge la fel. Evident, nu vor merge.

Dacă nu impui dictatura, capitalurile și oamenii creativi vor pleca către locuri mai prietenoase. Iar dacă o impui ajungi la un colaps economic, așa după cum s-a întâmplat în Uniunea Sovietică, a cărei dispariție este regretată de destui dintre cei din tânăra generație din Occident. Să îți imaginezi că un experiment care a eșuat de atâtea ori în trecut, recent în Venezuela, Ecuador și Argentina, va reuși acum înseamnă să te amăgești singur.

Peste tot unde a fost aplicat, nu doar în state totalitare, socialismul a fost un eșec. Se uită că în Marea Britanie politicile socialiste promovate de laburiști, înainte de venirea la putere a dnei. Thatcher, au dus la un colaps economic, țara ajungând să ceară ajutor de la FMI și să restricționeze transferurile de capital.

La fel, în India, unde după Cel de-al Doilea Război Mondial a fost adoptat un model economic socialist (în debutul preambulului la Constituție se stipula că India este o „republică socialistă suverană și democratică"!), s-a ajuns la o stagnare economică cronicizată din care premierul Narendra Modi încearcă astăzi să iasă.

Concluziile studiului YouGov, intitulat „Atitudinile din Statele Unite în privința Socialismului, Comunismului și Colectivismului - 2019" sunt departe de a fi surprinzătoare. Ele confirmă alte cercetări sociologice întreprinse în ultima vreme, și în fapt sunt în consens cu tendințe asemănătoare existente în ansamblul lumii occidentale. O studentă românca la The London College se declara uimită de amploarea simpatiilor marxiste existente printre colegii ei.

Timp de decenii, elevii și studenții din Occident, mai ales cei din zona studiilor umaniste, s-au aflat sub influența unui corp profesoral preponderent cu pronunțate simpatii de stânga, inspirate de curentele neo-marxiste promovate de Școala de la Frankfurt. Tot felul de rapoarte anuale, foarte generos mediatizate, scot în evidență inegalitatea existentă la nivel mondial între o elită de 1% și restul populației de pe glob. O carte celebră scrisă de economistul francez Thomas Piketty în 2014, „Capitalul în secolul 21", oferea și o bază teoretică de atac la adresa sistemului capitalist actual.

Deși o analiză a teoriei lui Piketty, apărută acum cinci ani în *Financial Times,* găsea „erori

Acestor generații LI SE ADRESEAZĂ falanga așa num ca Bernie Sanders, Alexandria Ocasio-Cortez

De ce nu funcționează modelul socialist în care statul joacă un rol dominant? Pentru că duce la o dependență toxică generală față sistemul de ajutoare sociale, inhibă apetența pentru asumarea unor riscuri, duce la o egalizare forțată, rezultatul fiind descurajarea inovației, inițiativei, creativității și stagnarea.

Iar implicarea extinsă a statului în economie generează de regulă corupție și ineficiență. Numai că eșecul flagrant al acestui tip de politici, care sună foarte generos pe hârtie, aplicate de pildă la New York de către primarul liberal Bill de Blasio sau la Baltimore de către o administrație locală controlată de democrați decenii în șir, nu pare să-i fi descurajat pe promotorii acestora. Adam Smith a descris acum aproape 300 de ani această stare de decadență cronicizată a statutului, a societății în general. Pe atunci el se referea la China. Acum asta se întâmplă în Occident.

și ipoteze de lucru greu de explicat în modelul de calcul avansat de către el", doi laureați ai premiului Nobel pentru economie, Paul Krugman și Joseph Stiglitz, salutau cu entuziasm apariția volumului.

Cu toate acestea, trebuie spus că Stiglitz, de pildă, saluta la un moment dat cu același entuziasm și politicile populiste de stânga promovate de Hugo Chavez care au dus la ruină economică și la o mizerie generalizată în Venezuela.

Problema cu aceste rapoarte este acea că ele incriminează inegalitatea, drept ceva profund imoral, fără a face nuanțările necesare. De pildă este important de precizat cum au fost obținute în majoritate averile celor din blamatul eșalon 1%. Au fost moștenite, au fost obținute clientelar prin spolierea statului sau exclusiv prin meritele lor proprii. Pentru că nu poți judeca la fel mani-

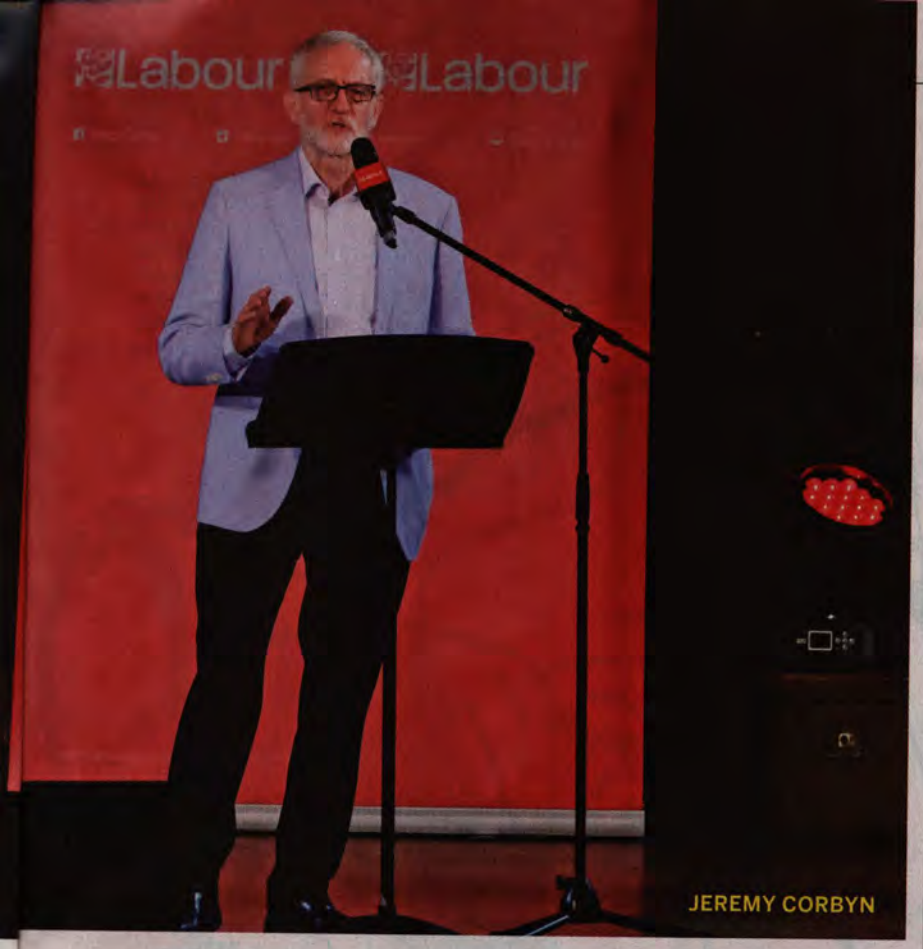

JEREMY CORBYN

iților „democrați socialiști", sau Elisabeth Warren

FOTO: GETTY IMAGES

era în care au făcut bani unii ca Abramovici în Rusia sau Carlos Slim în Mexic, pe de o parte, și Bill Gates, Steve Jobs sau Jeff Bezos, pe de alta. Apoi, nu poți privi la fel inegalitatea flagrantă existentă într-o țară în care grosul populației trăiește în mizerie și una din alta în care cea mai mare parte a oamenilor se bucură de un nivel de trai ridicat.

De pildă în Zimbawe, țară considerată multă vreme un adevărat grânar al Africii, Robert Mugabe a confiscat, „în folosul poporului", fermele agricole extrem de productive deținute în majoritate de albi. Rezultatul a fost că, într-adevăr, s-a realizat dezideratul diminuării inegalității, dar s-a ajuns la ruină economică, la o nivelare în mizerie. Cu excepția elitei conducătoare!

Este adevărat, sunt segmente ale populației din Occident dezavantajate de globalizare (promovată activ chiar de către elitele progresiste care privesc cu simpatie curentele socialiste) și de dinamica schimbărilor geopolitice și geo-economice la care asistăm în ultima vreme. Iar noile tehnologii, Inteligența Artificială, roboții, vor avea un impact enorm asupra a zeci, chiar sute de milioane de locuri de muncă.

Însă soluțiile de gestionare ale acestor provocări majore nu vor veni de la politici colectiviste, uniformizante, de tipul celor din comunism, ci prin stimularea creativității și inițiativei individuale și de grup, o abordare care în mod inerent generează inegalitate.

Într-o carte care, inevitabil, a stârnit ample controverse, doi profesori de la Yale University, Amy Chua și soțul ei, Jed Rubenfeld, analizează motivele care au făcut ca anumite grupuri sociale din America să aibă succes, în proporție semnificativ mai mare decât altele.

Cartea se numește „The Triple Package: How Three Unlikely Traits Explain the Rise and Fall of Cultural Groups in America", iar cele trei trăsături comune sunt, în opinia lor, decisive, sunt un complex de superioritate, capacitatea de autocontrol, disciplina de care dau dovadă în urmărirea țelului propus și, interesant, un sentiment de insecuritate.

Teoria lor a fost imediat atacată pentru că, pe de o parte, călca pe terenul minat al recunoașterii existenței unor diferențieri etnice, iar, pe de alta, pentru că ideea că ar fi ceva bun în sentimentul de insecuritate, atacau, ambele, precepte sacre ale curentului progresist dominant în rândul elitelor intelectuale și politice din Statele Unite.

Numai că, după cum au constatat țări cu o extinsă plasă de protecție socială, chiar în cele cu administrații relativ performante, ca în țările scandinave, disponibilitatea celor dispuși să-și asume riscuri, să iasă din zona de confort individual, s-a diminuat considerabil. În fapt, cei mai dinamici, cei mai activi, au plecat din Europa în America pentru a-și pune ideile în aplicare.

România este departe de a fi imună la aceste tendințe. De pildă studenții de astăzi au doar o vagă idee despre comunism. Iar anii de școală nu îi ajută prea mult din acest punct de vedere. Știu doar, în mare, că a fost ceva rău, că era o dictatură.

Însă se discută prea puțin despre motivele pentru care comunismul a eșuat în plan economic, de la confiscarea proprietății private, naționalizarea facilităților de producție și activităților de comerț, la ingerințele unui stat omnipotent în toate aspectele vieții de zi cu zi a oamenilor. Deja ideile progresiste câștigă teren și să nu ne mirăm dacă în viitor sondaje de tipul celui întreprins de YouGov în America va evidenția tendințe similare și la noi. N

GHICI NE

Miliarde de dispozitive casnice sunt acum conectate la Internet.

DE
Adam Piore

Ilustrații de
BRITT SPENCER

Fotografii de
YAGI STUDIO

SPIONUL DIN CASĂ
Smartphone-urile și difuzoarele WiFi sunt doar două dintre numeroasele dispozitive care alcătuiesc „Internet of Things". Producătorii se întrec pentru a scoate pe piață electrocasnice conectate la Internet, dar acordă puțină atenție securității.

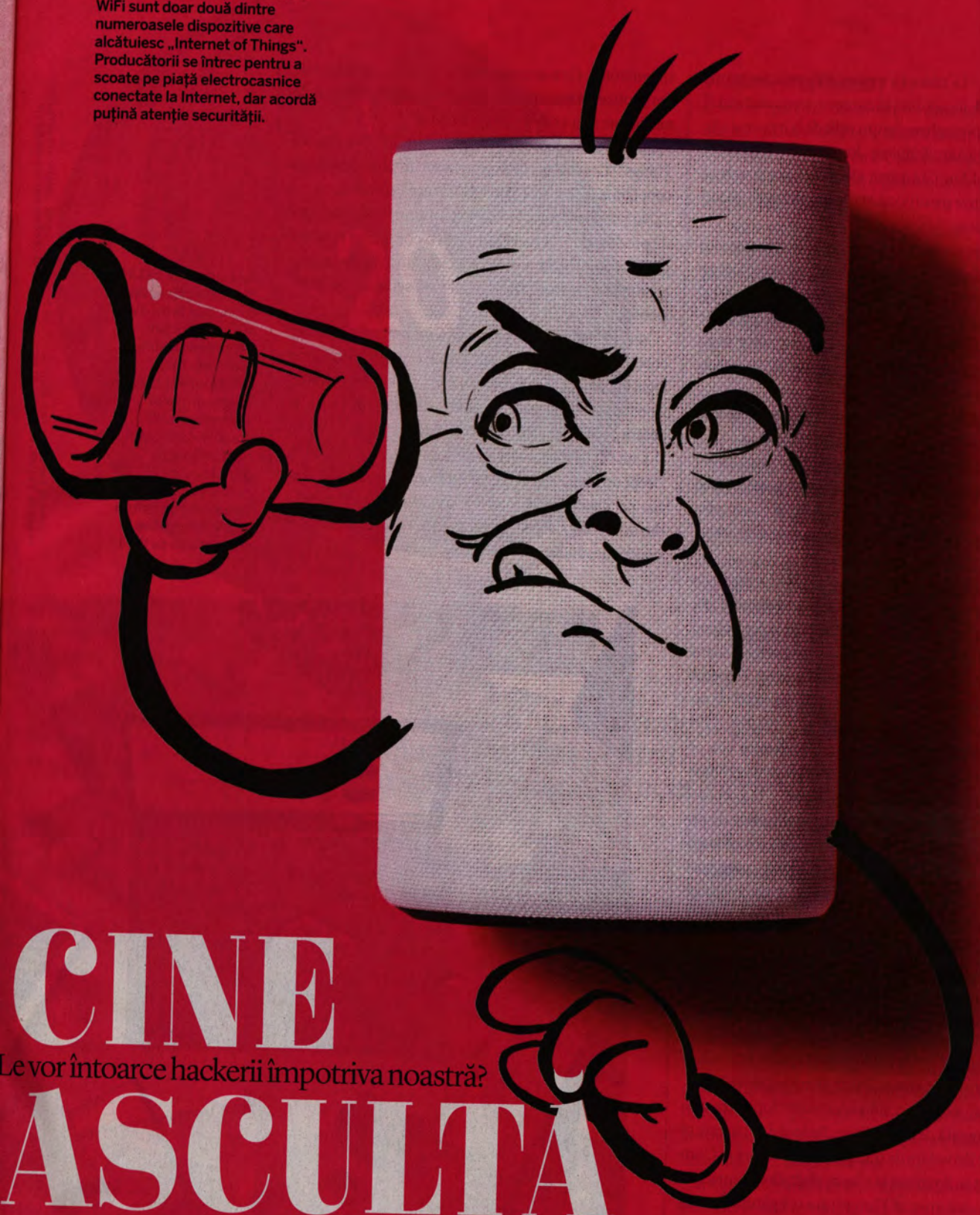

CINE ASCULTĂ

Le vor întoarce hackerii împotriva noastră?

ÎN 2009, ÎN TIMP CE CONSUMATORII începuseră să cumpere termostate wi-fi și camere de supraveghere pentru ușile de la intrare și alte dispozitive care acum alcătuiesc „Internet of Things" (IoT), informaticianul Ang Cui a avut ideea de a scana web-ul pentru dispozitive încorporate ce puteau constitui „vulnerabilități minore".

Minor însemna că acele dispozitive încă mai aveau numele de utilizator și codurile de acces programate în fabrică – „nume" ca atare și coduri de acces ca „1234". Multe dintre aceste coduri au fost publicate în manuale disponibile gratis pe Internet și ușor de scanat automat cu programele din calculator, deci nu era nevoie să le cauți prea mult.

Când a făcut scanarea, Cui a găsit peste 14 milioane de dispozitive vulnerabile, accesibile public în 144 de țări. Din acest eșantion, a estimat că aproximativ 13 la sută din toate aparatele conectate la Internet erau în esență „uși deschise", așteptând ca un hacker să intre. Și mai îngrijorător, patru luni mai târziu, 96% dintre aceste dispozitive aveau aceleași probleme de securitate.

Avertismentul lui Cui era alarmant: „Dispozitivele de rețea încorporate pe scară largă și adesea configurate greșit constituie ținte extrem de atractive pentru exploatare".

În deceniul ce a urmat, numărul dispozitivelor vulnerabile conectate la Internet a crescut de șapte ori. Explozia provine din cererea în creștere a pieții, alimentată de publicitate, pentru dispozitivele inteligente.

Se pare că producătorii se întrec acum pentru a încorpora aproape în orice obiect obișnuit computere minuscule ce comunică fără fir cu lumea din jur.

În această revoluție „inteligentă", practic orice dispozitiv cu comutator on / off sau buton sus / jos poate fi controlat de la distanță cu un telefon mobil sau senzor vocal. Doriți să vă aprindeți căldura, să aprindeți luminile și să puneți uscătorul în funcțiune fără să vă ridicați de pe canapea spunându-vă pur și simplu dorința unui Amazon Echo?

Vreți ca prăjitorul de pâine să trimită un mesaj prin televizor că e gata covrigul? Doriți ca cuptorul să vă informeze că ați pus caserola pentru 20 de minute prescrise la 350 de grade și acum se răcește în bucătărie la 200? „Internet of Things" poate face ca toate aceste lucruri să se întâmple.

Există o latură întunecată a acestei revoluții bazate pe wireless, generată de comoditate. Pericolul depășește piraterie. Spre deosebire de tradiționalul „Internet of Computers", care se limitează la o lume digitală circumscrisă virtualului, „Internet of Things" are o legătură directă cu cea fizică. Acest lucru deschide un set de întrebări tulburătoare: Ce s-ar putea întâmpla dacă calculatoarele din cuptoarele noastre, camerele de securitate sau orașele inteligente nou-construite se vor opri?

Putem avea cu adevărat încredere în „Internet of Things"? Cei mai mulți experți în securitate cibernetică sunt fără echivoc în răspunsul lor la această întrebare.

„Nu", spune Ben Levine, director principal, manager de produs, criptograf la Rambus, o companie tehnologică cu sediul în Sunnyvale, specializată în performanța și protecția datelor. „Răspunsul meu scurt, chiar acum, este nu ".

Spre deosebire de „Internet of Computers", care a fost creat în mare parte de tehnicieni cu experiență în tehnologia informației sau în informatică, multor producători care fac aceste dispozitive acum le lipsește expertiza necesară pentru a construi sisteme sigure.

Unii nu își dau seama de importanța acestui lucru. Drept urmare, posibilitățile de a fi utilizate pentru a face rău par interminabile - un fapt pe care Cui și alți oameni din domeniul securității cibernetice l-au demonstrat în mai multe rânduri.

FEREASTRE DESCHISE

Se estimează că 13% din toate dispozitivele conectate la Internet au în continuare parolele din fabrică, ceea ce le face vulnerabile la hackeri. În sensul acelor de ceasornic, din dreapta: termostatul Nest al Google; profesorul de informatică Alvaro Cardenas; un laptop și alte dispozitive compatibile cu WiFi.

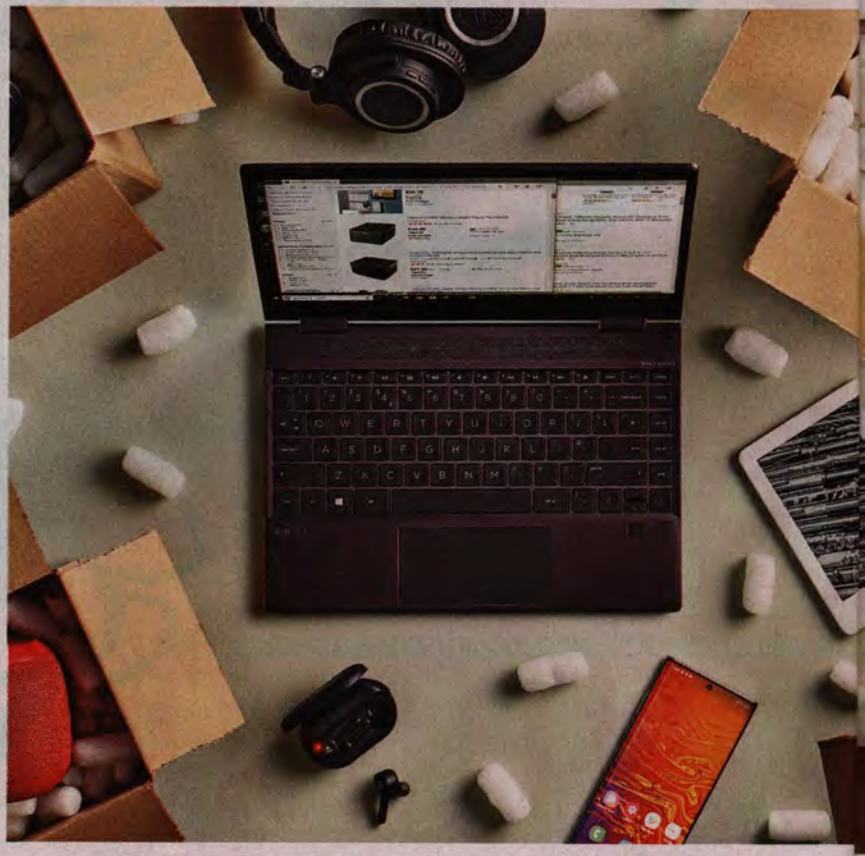

CLOCKWISE FROM LEFT: NEIL GODWIN/FUTURE PUBLISHING/GETTY; JOSEPH BRANSTON/T3 MAGAZINE/FUTURE/GETTY; RANDY ANDERSON; PREVIOUS SPREAD: YAGI STUDIO/GETTY

Vibratorul te înșală?

Unele dintre cele mai creative dintre aceste exploatări negative provin din laboratorul lui Alvaro Cardenas, care și-a provocat studenții de la Universitatea Texas din Dallas anul trecut să deturneze o gamă largă de dispozitive IoT de la scopul inițial.

Printre altele, au reușit să pornească și să deturneze o dronă și să demonstreze că o pot folosi pentru a ataca o victimă nevinovată, în stil kamikaze, sau pentru a transfera date video și audio de la un vecin.

Au intrat în programul unei jucării populare pentru copii - un mic dinozaur care comunică în rețea, pe Internet, astfel încât să poată primi actualizări. Apoi au „preluat" jucăria și au pus-o să insulte, au instigat la conversații necorespunzătoare (folosind vocea jucăriei) sau au dat instrucțiuni aiurea copilului.

Ei au arătat că pot prelua controlul camerelor conectate la Internet pentru a spiona casele. Au identificat vulnerabilități și la „dispozitivele sensibile", ca vibratoarele, folosite uneori de personalul militar de peste mări pentru a avea relații virtuale la distanță cu partenerii lor. Nu numai că au fost capabili să obțină informații private, ci au avertizat că este posibil să joace rolul unui „partener de încredere", săvârșind „agresiuni sexuale la distanță".

„Problema în acest moment este că nu există niciun stimulent pentru **SECURITATE.** De obicei, nu intră în obiectivul acestor produse"

Cardenas a raportat descoperirile către producătorii de dispozitive și CERT Coordination Center, un grup de cercetare-dezvoltare finanțat federal, care lucrează în domeniul afacerilor și cu guvernul pentru a îmbunătăți securitatea Internetului. Apoi a trimis o lucrare către IEEE, o asociație profesională pentru inginerie electronică și inginerie electrică, care a publicat rezultatele într-un număr special în această toamnă.

„Aceste atacuri arată modul în care tehnologiile IoT contestă ipotezele noastre cu privire la securitate și confidențialitate și sperăm să motiveze mai mult punerea accentului pe securitate și confidențialitate la dezvoltatori și designeri IoT", au scris aceștia.

(După publicarea lucrării, toți producătorii au răspuns și au încercat să remedieze vulnerabilitățile, cu excepția companiilor producătoare de drone).

8 MODURI DE A PROTEJA CASA ÎMPOTRIVA HACKERILOR

de Kimberly Burke

NIMIC NU ESTE 100% sigur. Acest lucru este valabil în special pentru casele pline de dispozitive care navighează zi și noapte pe Internet. Există însă pași simpli pentru a reduce riscul ca hackerii să transforme casele în acvarii de supraveghere sau să recruteze aparate pentru armate de zombie. Se începe cu conștientizarea de sine: prima cauză a încălcărilor de securitate este eroarea umană, de obicei atunci când cineva face click pe un link care permite accesul neautorizat sau care încarcă un software-virus. Iată ce puteți face pentru a reduce riscul:

→ **Nu cumpărați dispozitive nesecurizate.** Uneori, factorul cool vă poate împiedica să luați decizii corecte. Faceți cercetare înainte de a face o achiziție. Există vulnerabilități cunoscute ale dispozitivului, care vă pot expune rețeaua de domiciliu?

→ **Îmbunătățiți routerul WiFi de acasă.** Configurați un nume de utilizator și o parolă unice. Actualizați în mod constant router-ul. Închideți porturile deschise care nu sunt utilizate și activați firewall-ul router-ului și pe cele ale dispozitivelor.

→ **Faceți un inventar** al tuturor dispozitivelor conectate și al adreselor MAC și IP asociate și scrieți-le pe toate. În acest fel, le puteți identifica și elimina cu ușurință din rețea în cazul în care unul dintre dispozitive este atacat. Dacă creați un fișier pentru asta pe computer, asigurați-vă că îl păstrați protejat cu parolă.

→ **Țineți electrocasnicele inteligente separate** de rețeaua de domiciliu obișnuită prin configurarea unei rețele separate prin care să le conectați.

→ **Verificați toate dispozitivele conectate** dacă au numele de utilizator și parolele instalate din fabrică. Schimbați-le în combinații unice și dacă nu pot fi actualizate, schimbați-le pentru o versiune mai securizată.

→ **Actualizați firmware și software** pentru toate dispozitivele în mod constant. Deseori, producătorii includ „remedii" pentru vulnerabilități.

→ **Examinați setările** de pe toate dispozitivele conectate pentru confidențialitate și schimb de date. Împărtășesc acestea date cu o terță parte? Trebuie să furnizeze companiilor de servicii (sau oricui altcuiva) un flux constant de date? Dacă nu, atunci închideți-le.

→ **Nu faceți click** pe linkurile de actualizare furnizate prin e-mail de la niciunul dintre producători. În schimb, accesați site-ul web al producătorului și descărcați actualizarea direct de acolo. N

KIMBERLY BURKE *este șeful operativilor la TecKnow, o firmă din Westport, Connecticut, specializată în rețele de domiciliu cu electrocasnice inteligente.*

Multiplicator de forță

Până la sfârșitul anului 2018, peste 23 de miliarde de dispozitive IoT au fost instalate la nivel global. În prezent, mulți consumatori care cumpără aceste dispozitive inteligente nu se deranjează să le conecteze la WiFi, ceea ce înseamnă că sunt în esență offline și departe de hackeri. Dar acest lucru se poate schimba pe măsură ce producătorii continuă să beneficieze de avantajele conectivității. Și numărul de dispozitive este de așteptat să se tripleze, până la 75 de miliarde, până în 2025.

Numărul mare de dispozitive vulnerabile oferă hackerilor un avantaj puternic. Atacul Mirai din 2016 poate a fost inspirat din documentul original al lui Cui, demonstrând la ce nivel de periculozitate s-a ajuns.

Paras Jha, un tânăr tăcut, inadaptat social, care abandonase școala, din New Jersey, a pornit o afacere profitabilă, închiriind spațiu pe propriul server de calculator colegilor împătimiți de jocul video Minecraft, pentru a putea juca în privat cu prietenii lor. Sună plăcut, dar afacerea a fost malefică.

„Dar sunt foarte mulți **BANI** și vor să scoată foarte repede un produs cu o funcție IoT despre care ei cred că ar avea succes pe piață“

ARMATA ZOMBIE
Atacul Mirai din 2016 a arătat cât de vulnerabil poate fi „Internet of Things". Acesta a început ca un atac Distributed Denial of Service pe serverele mici, utilizate pentru jocul video Minecraft (mai sus) și a escaladat într-un atac asupra OVH, o mare companie franceză de Internet (stânga). După unele estimări, hackerii au reușit să construiască o armată de 600.000 de dispozitive zombie.

FROM LEFT: PHILIPPE HUGUEN/AFP/GETTY; GEORG WENDT/PICTURE ALLIANCE/GETTY

O tactică obișnuită a lui Jha și a prietenilor săi a fost să intre în calculatoarele de acasă ale rivalilor care nu bănuiau nimic din ceea ce li se întâmplă, să le deturneze cu malware și să le dea comanda să trimită un flux de mesaje și date nedorite către computere, care astfel erau scoase din uz prin Distributed Denial of Service Attack (DDoS). Clienții frustrați deveneau atunci ținte ușoare pentru extorcare cibernetică.

În 2016, Jha și doi prieteni de la jocul Minecraft pe care i-a cunoscut online au construit un atac mai extins. Au atacat nu numai desktop-urile computerelor, ci și numeroase camere de securitate, routere wireless, dispozitive video digitale, electrocasnice și alte dispozitive IoT. Ca și Cui înainte de el, Jha și prietenii săi au scris un program care scanează Internetul pentru a localiza dispozitive vulnerabile. Dar spre deosebire de Cui, ei au plantat malware pe computere și au preluat controlul acestora.

Încurajat de proliferarea dispozitivelor inteligente, armata de roboți zombi a lui Jha a crescut mai repede decât și-ar fi putut imagina - până la sfârșitul primei zile, a afectat 65.000 de dispozitive; după unele estimări, armata lui zombie a ajuns la 600.000 de computere.

Atacul, supranumit „Mirai" („viitorul") după un serial de televiziune japonez, a fost atât de puternic, încât Jha nu s-a mulțumit să-și dea jos rivalii de pe Minecraft. El a îndreptat noua armă asupra uriașului furnizor francez de telecomunicații OVH, care avea un instrument popular pe care rivalii săi îl foloseau pentru a se apăra împotriva atacurilor sale. În cele din urmă, polițiștii au intervenit. Jha a fost amendat cu 8,6 milioane de dolari și cu 2.500 de ore de serviciu comunitar pentru... FBI.

Cui, acum în vârstă de 36 de ani, fondator și CEO-ul companiei Red Balloon Security, ține discursuri în cadrul conferințelor pe teme de hackeri purtând un tricou, un colier de mărgele și are părul strâns într-o coadă mică. Trăiește bine dând sfaturi companiilor cu privire la mijloacele de protejare într-o lume cibernetică ostilă.

El continuă să se mire de cât de puțin s-a făcut pentru a remedia nu doar vulnerabilitățile pe care le-a identificat în primul document, dar și multe altele apărute recent care ar putea provoca și mai multe necazuri.

În timp ce firmele de securitate care deservesc mari companii bine finanțate, precum cele vizate în atacurile Mirai, au creat noi modalități de a apăra serverele clienților împotriva atacurilor DDoS, mulți producători de dispozitive IoT fac puțin sau nimic pentru a le proteja de infracțiunile informatice - nu doar de dispozitivele zombie, ci și de spionaj, sabotaj și exploatări despre care experții în securitate spun că ar trebui să ridice profunde preocupări de confidențialitate și siguranță.

Cui consideră că este o neglijență, este o mentalitate gen „goana după aur", prioritatea fiind ieșirea rapidă pe piața în creștere a dispozitivelor IoT. În ultimii cinci ani, publicitatea acestor dispozitive IoT a devenit atât de puternică, încât multe startup-uri din domeniul dispozitivelor de consum - și chiar unii producători mari – se grăbesc să adauge produselor conectivitate la Internet, ieșind repede pe piață și hotărând să rezolve problemele de securitate mai târziu.

Unii nu s-au gândit deloc la securitate. „Trebuie să acordați timp și resurse pentru securitate", spune Cui. „Dar sunt foarte mulți bani și vor să scoată foarte repede un produs cu o funcție IoT despre care ei cred că ar avea succes pe piață".

Banii sunt cheltuiți în primul rând pentru a dezvolta noi dispozitive. „Problema în acest moment este că nu există

CLOCKWISE FROM LEFT: DANIEL ACKER/BLOOMBERG/GETTY; ALEX WONG/GETTY; ROBYN BECK/AFP/GETTY

„Cineva ÎȘI VA PIERDE VIAȚA și va îngenunchea întreaga industrie, ce va trebui să rezolve problemele astea. De asta va fi nevoie pentru a schimba mentalitatea producătorilor de automobile"

niciun stimulent pentru securitate", a declarat Cardenas pentru *Newsweek*. „De obicei, securitatea nu intră în obiectivul acestor produse".

Majoritatea consumatorilor nu sunt conștienți de pericole și nu solicită protecție. Iar producătorii de dispozitive nu au nicio obligație să o furnizeze.

Într-un laborator de la Institutul de Tehnologie din Georgia, Manos Antonakakis, profesor asociat la școala de inginerie informatică și energie electrică, și cercetătorul Omar Alrawi sunt, de asemenea, implicați în detectarea vulnerabilităților industriei emergente a IoT. Antonakakis subliniază că există o clasă de furnizori cunoscuți care „cel puțin încearcă să garanteze dreptul de securitate în unele cazuri", dar aceștia, ca și producătorii mari, se află sub presiune să lanseze noi produse IoT pe piața actuală.

„Este nevoie de multe teste ale calității, precum și analize ale diverselor tipuri de vulnerabilități pentru a face ceea ce este corect", spune el. „Dar graba de a ieși pe piață vine în dezacord violent cu practicile de securitate necesare".

Multe dintre cele mai mari companii tehnologice au investit foarte mult în valorificarea pe piață a dispozitivelor „smart home", una dintre cele mai importante direcții privind dispozitivele IoT. Amazon este printre cei care domină piața hub-urilor inteligente, alături de Google, care a achiziționat producătorul de termostate digitale Nest în 2014, pentru 3,2 miliarde de dolari.

SPARGERI ONLINE
Hackerii pot pătrunde într-un dispozitiv dintr-o mașină sau dintr-o casă și de acolo vor avea acces la o întreagă rețea. În sensul acelor de ceasornic, din dreapta: multe jucării sunt acum conectate la Internet; dispozitivele IoT din Jeep Cherokee au fost atacate; Departamentul de Justiție a condamnat șapte hackeri din Iran în 2016.

De atunci, Google s-a extins pentru a deveni un furnizor de obiecte casnice digitale care includ, de asemenea, detectoare de fum și sisteme de securitate, cum ar fi sonerii și încuietori inteligente. Samsung are SmartThings, pe care l-a achiziționat în 2014 pentru 200 de milioane de dolari, iar acum se conectează la aparate de aer condiționat, mașini de spălat și televizoare. Apple are un kit pentru produse casnice care poate controla toate dispozitivele inteligente prin intermediul comenzilor vocale livrate cu HomePod.

Carențe de securitate cibernetică

Odată instalate aceste sisteme, la rețeaua de domiciliu pot fi adăugate dispozitive de la un număr tot mai mare de companii, inclusiv cele realizate de producători de electrocasnice cunoscuți precum GE, Bosch și Honeywell.

Belkin realizează o linie de produse conectate care include aragazul inteligent Crock-Pot WeMo, Mr. Coffee și un umidificator inteligent pentru casă. Sunt o grămadă de bani de câștigat. Până la sfârșitul anului 2019, profitul va fi peste 490 de miliarde de dolari din cele aproape 2 miliarde de dispozitive de consum vândute în ultimele 12 luni, potrivit firmei de consultanță și administrare a proprietății iProperty Management.

Pentru a încerca să atragă atenția asupra pericolelor - și a lucrurilor pe care consumatorii ar trebui să le știe cu privire la achiziționarea de noi produse IoT - Antonakakis și Alrawi, în colaborare cu cercetătorii de la Universitatea din Carolina de Nord din Chapel Hill, au dezvoltat un sistem de rating și au început evaluarea din punct de vedere al securității a unei game largi de dispozitive IoT. Și în mod surprinzător au descoperit carențe de securitate și la dispozitive și sisteme produse de unele dintre cele mai experimentate companii.

Vulnerabilitatea dispozitivelor IoT depășește cu mult carențele în protecția oferită de parolă - vulnerabilitatea expusă de atacul Mirai, susțin ei. IoT-urile pot fi accesate și preluate direct prin rețeaua de domiciliu la care sunt conectate, iar rețeaua de acasă este „veriga slabă".

Asta înseamnă că, chiar dacă fiecare dispozitiv are o parolă unică și un nume de utilizator unic, acesta nu este neapărat sigur. Odată ce hackerii găsesc o cale spre rețeaua de domiciliu printr-un singur dispozitiv vulnerabil, calea este adesea larg deschisă către restul rețelei.

Pentru a securiza un dispozitiv IoT, susțin ei, producătorii trebuie să corecteze vulnerabilitățile în patru domenii diferite: accesul direct la dispozitivul în sine, aplicația mobilă utilizată pentru a-l rula, modul în care comunică cu rețeaua de domiciliu și, în multe cazuri, protejarea serverului cloud pe care producătorii îl folosesc pentru actualizări, pentru a colecta datele utilizatorului sau pentru a oferi servicii noi.

Să faci toate acestea nu este ușor. Pentru ca un furnizor să asigure toate cele patru părți, notează Alrawi, are nevoie de o echipă bună de dezvoltare a aplicațiilor mobile „care știe să dezvolte în siguranță", o „echipă de ingineri de sistem care poate realiza un sistem integrat sigur" și experți în cloud care pot proiecta un „backend" securizat care permite gestionarea dispozitivului fără a-l expune la un risc suplimentar.

În cele din urmă, producătorii de dispozitive au nevoie de cineva care are cunoştinţe de reţea despre cum să construiască protocoale de Internet eficiente şi sigure şi ce protocoale să evite.

„Trebuie să echilibreze toate acestea cu capacitatea de utilizare", spune el. „Deci, puteţi vedea că acest lucru este deja greu de gestionat chiar şi doar mental. Când o echipă de start-up vrea să aplice o idee grozavă pentru a lansa un produs pe piaţă, de obicei, este o echipă mică şi care nu are toate aceste expertize. Dar chiar şi cu furnizorii mari, unele dintre aceste probleme sunt cu adevărat greu de identificat şi de gestionat".

Într-adevăr, în timp ce Antonakakis, Alrawi şi echipa lor acordă note relativ ridicate pentru securitatea dispozitivelor mainstream precum Amazon Echo şi Belkin Netcam, le dau C-uri, D-uri şi F-uri pentru securitatea în reţea - o calificare a modului în care dispozitivele sunt protejate de intruşi care de regulă reuşesc să acceseze reţeaua wireless a locuinţei prin alte dispozitive vulnerabile.

Şi, în timp ce o serie de dispozitive asociate cu produsele inteligente pentru locuinţe Google Nest (cum ar fi termostate, detectoare de fum, încuietori inteligente şi sonerii de uşă) primesc A-uri şi B-uri pentru securitatea dispozitivelor şi a reţelei, au primit C-uri şi D-uri pentru protecţia mobilelor şi a cloud-ului, ceea ce înseamnă că un hacker plin de resurse nu rămâne în faţa

UN HAOS ABSOLUT. David Kennedy, CEO al TrustedSec, o firmă de consultanţă, a declarat Congresului american: „Intrăm în acest domeniu orbi, fără multe discuţii despre securitate, despre impactul asupra vieţii noastre şi asupra siguranţei noastre".

Q&A

COŞMARUL CONFIDENŢIALITĂŢII ŞI CE POATE FI FĂCUT ÎN PRIVINŢA ASTA

Internet of Things (IoT) nu este doar o problemă de securitate. Este, de asemenea, un coşmar privind confidenţialitatea. Puţine persoane din Washington ştiu mai multe despre această problemă decât Marc Rotenberg, un profesor de drept din Georgetown, care ocupă funcţia de preşedinte şi director executiv al Centrului de informaţii privind confidenţialitatea electronică (EPIC). În 1994, a fondat organizaţia cu sediul în Washington D.C. pentru a lupta pentru protejarea vieţii private şi a libertăţilor civile în reţeaua de computere în plină expansiune. La vremea respectivă, băncile şi alte companii comerciale mari începuseră să-şi facă simţită prezenţa online. Astăzi, există multe chestiuni îngrijorătoare. Adam Piore, de la *Newsweek*, a vorbit cu Rotenberg despre ce înseamnă lumea emergentă a dispozitivelor conectate la reţea pentru confidenţialitatea noastră - şi ce protecţii există, dacă există. Câteva extrase:

Newsweek: Big Tech colectează deja o mulţime de date de la clienţii lor. Ce anume va opri producătorii IoT să colecteze şi mai multe?

Marc Rotenberg: În lipsa unei legi privind confidenţialitatea, cum ar fi GDPR în Europa, consumatorii americani care au achiziţionat dispozitive inteligente, încuietori de uşi şi termostate permit practic companiilor să colecteze şi să utilizeze datele lor personale.

Ar trebui să ne îngrijorăm?

R A fost foarte interesant de urmărit răspunsul publicului la ştirile despre Amazon Ring, soneria cu conectare la Internet. Am aflat recent că Amazon a încheiat acorduri cu 400 de departamente de poliţie din toată ţara, care oferă poliţiei acces la conţinutul video de pe dispozitivul conectat la Internet de la uşa casei tale. Majoritatea oamenilor care au cumpărat acel produs nu au ştiut că există o asemenea posibilitate şi nu înţelegeau ce se întâmplă. Când există o cameră video pe partea intrării într-o casă care trimite un materialul video către poliţie, cine este cel mai probabil să apară în imagini? Nu un tip rău, ci, de fapt, rezidenţii. Nu este doar riscul asupra confidenţialităţii, ci şi riscul supravegherii din partea forţelor de ordine.

Alte exemple?

R Ne-am exprimat îngrijorarea cu privire la termostatul Nest de la Google. Există de fapt un microfon care aude oamenii, creându-se astfel funcţii asemănătoare cu Alexa de la Amazon. Se pare că acum explorează adăugarea recunoaşterii faciale la termostatul de casă. Un dispozitiv pe care majoritatea oamenilor îl înţeleg într-un mod destul de simplist, dar odată conectat la Internet, creează unele riscuri reale. Acesta nu este singurul lucru de care consumatorii trebuie să se îngrijoreze. Cel mai mare producător de drone din lume este DJI, o firmă chineză. Departamentul Apărării (DoD), după câteva testări, şi-a dat seama că producătorul dispozitivului poate obţine acces de la distanţă la materialul audio şi video înregistrat de dronă. Aşadar,

FROM LEFT: MCKINLEY WILEY; BOGDANDREAVA/GETTY

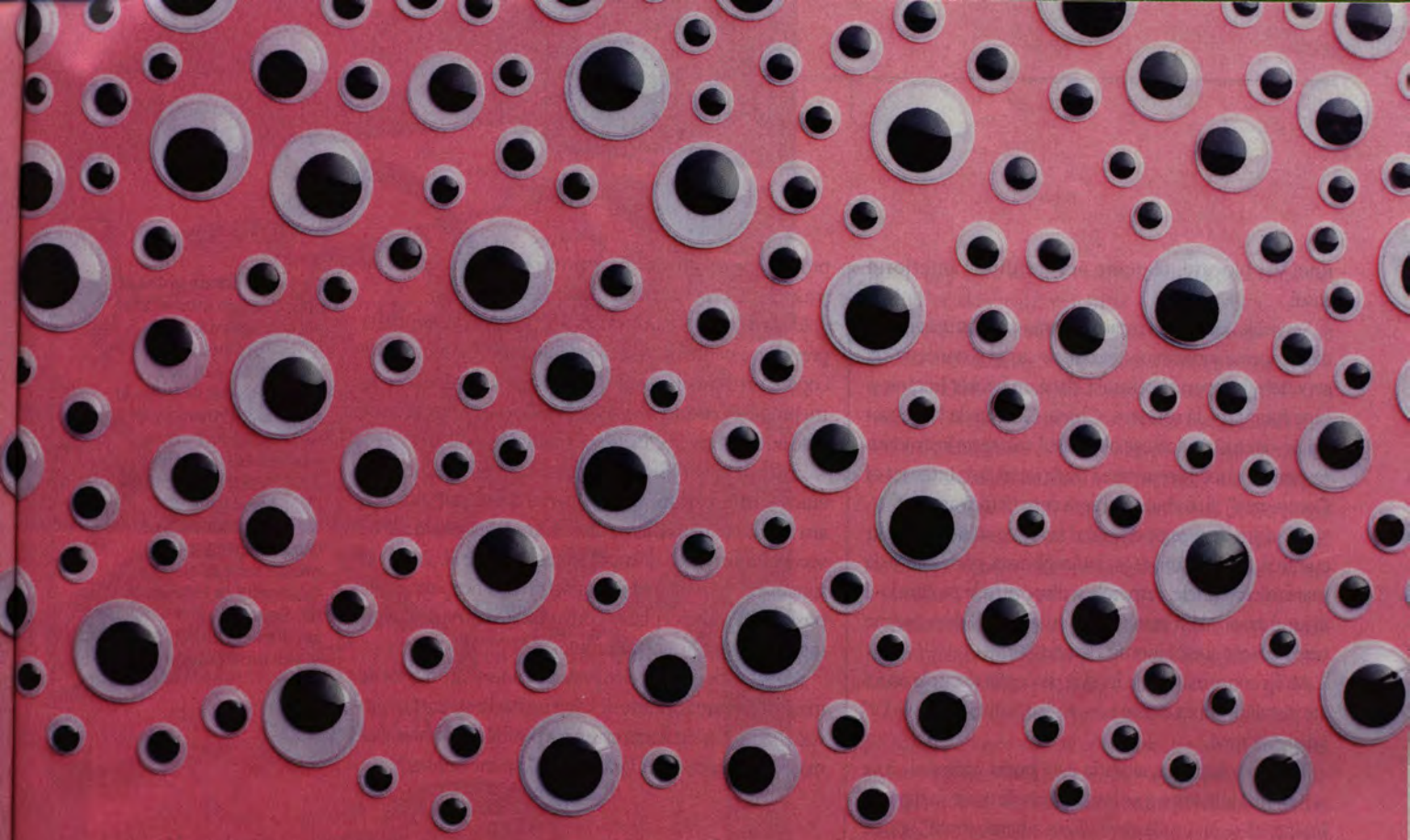

DoD a suspendat achiziționarea dronelor, în parte, din cauza faptului că dispozitivul păstra informațiile și le transfera unui terț.

Ce trebuie făcut?

R O mare parte din munca noastră este să încercăm să facem Congresul și agențiile să se concentreze pe aceste riscuri, deoarece vor crește rapid. Dar nu este vorba doar despre confidențialitate, ci și despre siguranța publică. Dacă aveți încuietori care sunt conectate la Internet, cineva poate să vă intre în casă printr-un atac cibernetic. Dacă ar exista o lege de confidențialitate cuprinzătoare, orice companie care colectează date de identificare personală ar fi limitată în modul în care face acest lucru și în modul în care aceasta ar putea utiliza datele. Avem nevoie de legislație federală pentru a limita colectarea și utilizarea datelor cu caracter personal. Trebuie să adoptăm standarde de securitate solide pentru a ne asigura că alte dispozitive conectate la Internet nu pot fi atacate. Trebuie să reducem la maximum colectarea de date. Și trebuie să luăm decizii

„Dacă aveți încuietori care sunt conectate la Internet, cineva poate să vă intre în casă printr-un ATAC CIBERNETIC"

semnificative cu privire la riscurile asociate dispozitivelor conectate la Internet, care implică automobile, drone și încuietori de uși. Chiar și termostate.

Care sunt perspectivele pentru acest tip de reglementare?

R O veste bună. Confidențialitatea, spre deosebire de multe alte probleme din Washington, este nepartizană. Așadar, vedeți republicani și democrați care lucrează împreună la legislație. Există aproximativ o duzină de documente care au fost introduse până acum. Dar nu s-a mișcat prea mult. O parte a problemei este că nu avem o susținere puternică pentru confidențialitate în cadrul Congresului. Și Comisia Federală a Comerțului, care se declară ca agenție de confidențialitate, nu a făcut suficient pentru a informa Congresul despre riscurile de confidențialitate legate de unele dintre aceste dispozitive.

De ce piața nu oferă o soluție sau un serviciu care să protejeze oamenii de această expunere? Pare că ar fi o caracteristică atractivă.

R Este foarte dificil pentru oameni să evalueze riscurile de confidențialitate. Tehnologia se schimbă rapid și majoritatea companiilor își fac banii din date, nu din produs. Modelul de afaceri nu lasă loc consumatorilor să poată face alegeri semnificative.

Ce trebuie să se întâmple pentru ca Congresul sau Comisia Federală de Comerț să intensifice și să aibă grijă de această problemă?

R Trebuie să existe disponibilitatea de a recunoaște că soluțiile bazate pe piață nu funcționează. Acesta este, de obicei, argumentul pe care l-am formulat împotriva legislațiilor - „Să găsim o soluție bazată pe piață". Dar, dacă consumatorii nu pot evalua în mod semnificativ riscurile, atunci este puțin probabil să fie oferite stimulente pe piață pentru a produce produse mai bune.

De ce va fi nevoie pentru a crea sentimentul de urgență necesar pentru a adopta aceste protecții?

R Trebuie ca mai mulți oameni să înțeleagă riscul dispozitivelor conectate la Internet. Poate necesita și câteva evenimente bine mediatizate. Am mai spus că, în Statele Unite, pe lângă legislația în materie de confidențialitate, avem nevoie de o nouă agenție care să fie însărcinată să abordeze aceste provocări emergente. În Europa, unde sunt agenții pentru protecția datelor, una dintre problemele studiate și care generează reglementări este tocmai „Internet of Things. N

unei uși blocate, ci poate accesa direct interiorul casei.

Serviciile „cloud" cele mai îngrijorătoare. Întrucât multe dintre aceste servicii sunt bazate pe cloud și conectate la serverele companiei centrale, dacă un hacker hotărât și bine finanțat - să spunem, China, Coreea de Nord sau Rusia – vrea să exploateze obiectivul, folosește instrumente pentru a ocoli securitatea tradiționalului „Internet of Computers", nu trebuie să-i spui cum să facă asta.

„Vorbim despre potențialul acces la milioane de locuințe și, atunci când se va întâmpla asta, gândește-te la toate microfoanele, camerele și dispozitivele pe care le ai în jurul casei tale și înmulțește-l cu numărul de persoane care folosesc aceste lucruri", spune Cui.

„Mulți consumatori nu înțeleg pe deplin riscurile asociate instalării unora dintre aceste dispozitive în casele lor", adaugă Alrawi.

Până vor înțelege, situația este puțin probabil să se schimbe. Mulți experți se întreabă cât de mare va fi prețul înainte să se întâmple ceva. „Este o harababură", spune David Kennedy, un expert în domeniul securității cibernetice. Acesta fost audiat în Congres cu privire la IoT.

„O harababură absolută. Intrăm în acest domeniu orbi, fără multe discuții despre securitate, despre impactul asupra vieții noastre și asupra siguranței noastre".

Kennedy, care este CEO al companiei TrustedSec, și-a atacat, de-a lungul anilor, dispozitivele inteligente, inclusiv televizoarele, termostatele, frigiderele, roboții de curățenie și tot ce se conectează la rețeaua de energie pentru a descoperi vulnerabilitățile. Însă cea mai mare preocupare a lui Kennedy este în domeniul siguranței auto.

Au fost deja câteva povești. În 2015, Fiat Chrysler a trebuit să retragă 1,4 milioane de vehicule în Statele Unite, ca să poată remedia vulnerabilitățile software-ului, după ce doi cercetători în securitate cibernetică au intrat în sistemul de divertisment conectat la Internet al unui Jeep Cherokee al unui reporter, au preluat controlul vehiculul, au stricat radio-ul și sistemul de aer condiționat, apoi au blocat traficul în mijlocul unei autostrăzi.

Problema, spune Kennedy, este că majoritatea mașinilor au elemente tehnologice diferite, multe dintre ele fiind conectate direct la Internet pentru a le permite să transmită datele necesare pentru întreținerea preventivă.

Însă fabricarea acestor dispozitive IoT este adesea subcontractată unor companii diferite, ceea ce face dificil din punct de vedere logistic să fie furnizate actualizări de securitate și patch-uri atunci când sunt descoperite noi vulnerabilități de securitate. (El a arătat că Tesla este o excepție majoră pentru că, susține el, „a fost la început producător de software și pe urmă producător de mașini" și astfel știe să construiască sisteme sigure.)

Ideea de a gestiona din afară actualizările de securitate preventivă pentru a remedia vulnerabilitățile recent descoperite în mașinile cu rețea IoT - o practică standard pentru produse precum Microsoft Windows și Apple iPhone - este nouă și nu a fost încă încorporată în industria auto.

„Nu pot să vorbesc despre care sunt producătorii de autovehicule pentru care am lucrat, dar vă pot spune că am lucrat pentru o mare parte dintre ei, iar practicile de securitate au nevoie de multă muncă", spune el. „Mașinile sunt extrem de vulnerabile la atacuri specifice – totul este posibil, de la interceptarea convorbirilor în mașină, până la scoaterea lor în afara drumului".

Scenariul de coșmar este preluarea unui mare număr de mașini din întreaga lume de către un hacker pentru a provoca haos. „Cu siguranță este ceva posibil acum cu aceste mașini interconectate, fără îndoială", spune Kennedy.

REDUCEREA RISCULUI
Parlamentarii înaintează greu în apele întunecate ale reglementării IoT. În dreapta sus: un prototip al unui SUV electric Byton M-Byte; În dreapta jos: Dave Limp de la Amazon Devices a lansat Echo Dot în 2018. Mai jos: Directorul FBI Christopher Wray, directorul CIA Gina Haspel și alți oficiali sunt audiați de Comitetul de Informații din Senat cu privire la securitatea cibernetică și alte amenințări.

FROM TOP: ANDREJ SOKOLOW/PICTURE ALLIANCE/GETTY; GRANT HINDSLEY/AFP/GETTY; WIN MCNAMEE/GETTY

„Mulți consumatori nu înțeleg pe deplin riscurile asociate cu instalarea unora **ASEMENEA DISPOZITIVE** în casele lor"

„Cineva își va pierde viața și, în cele din urmă, va îngenunchea întreaga industrie, ce va trebui să rezolve problemele astea. Cred că de așa ceva va fi nevoie pentru a schimba mentalitatea producătorilor de automobile".

Parlamentarii din anumite jurisdicții înaintează cu greu în apele întunecate ale reglementării IoT. În ianuarie, California va deveni primul stat care implementează o lege de securitate a Internet of Things.

Proiectul de lege, aprobat în 2018 cu termenul limită pentru ianuarie 2020, va solicita companiilor care realizează dispozitive conectate să le echipeze cu „caracteristici rezonabile de securitate", care necesită în mod explicit ca fiecare dispozitiv să vină fie cu o parolă unică, fie să solicite utilizatorului să genereze una înainte de a utiliza dispozitivul.

Este pentru prima dată când se încearcă remedierea vulnerabilității exploatată atât de cu succes în atacul Mirai și în cele copycat care au urmat. Dincolo de asta, însă, legea pare să fi fost scrisă în mod intenționat vag, lăsând loc altor reglementări ale statului în viitor.

Experții în domeniul securității cibernetice au solicitat guvernului federal din SUA să ia măsuri pentru a reglementa industria. Camera Reprezentanților din SUA, în martie trecut, a introdus un proiect de lege, pentru a treia sesiune la rând, care cere dezvoltarea unor standarde pentru dispozitive IoT de către Institutul Național de Standarde și Tehnologie (NIST) din Departamentul de Comerț al SUA și atribuie Office of Management and Budget (OMB) sarcina de a emite îndrumări agențiilor care se aliniază cerințelor NIST.

De asemenea, legea ar impune NIST să ofere îndrumări privind vulnerabilitățile și să raporteze amenințările de securitate cibernetică prin IoT.

În urmă cu doi ani și jumătate, NIST a demarat un program pentru a analiza problema, iar în vara trecută a solicitat comentarii publice asupra unui set voluntar de funcții minime „de bază" de securitate pe care ar trebui să le ofere orice dispozitiv capabil de Internet, indiferent dacă este destinat consumatorilor, întreprinderilor sau agențiile federale, spune directorul programului Katerina „Kat" Megas NIST, Cybersecurity for Internet of Things.

Printre acestea, fiecare dispozitiv trebuie să aibă un număr unic sau un identificator asociat cu acesta care apare în rețea, ceea ce ar face ușor să se localizeze rapid și să se deconecteze sursa unor probleme care apar - o caracteristică pe care multe dispozitive IoT nu o oferă în prezent. Alte funcții ar gestiona accesul la fiecare dispozitiv prin metode sigure de autentificare a utilizatorului: protejarea datelor prin criptare; actualizări de securitate; înregistrarea „evenimentelor cibernetice", astfel încât investigatorii să poată urmări modul în care se dezvoltă problemele.

Puțini experți cred că aceste măsuri vor rezolva problemele. Standardele ar fi voluntare. Și chiar dacă Congresul ar adopta legi care impun standarde de securitate, tot rămâne o profundă vulnerabilitate a securității: utilizatorii înșiși.

„Oricât de puternic este sistemul tău, este doar la fel de puternic ca veriga slabă - iar cea mai slabă verigă este întotdeauna omul", spune Jason Glassberg, cofondatorul Casaba Security, o firmă lider în domeniul cibersecurității.

„Cele mai mari încălcări, cele mai mari atacuri nu au fost pentru că s-a utilizat o tehnică nemaipomenită. Au fost posibile pentru că cineva s-a lăsat păcălit să-și dea datele. Au fost păcăliți să facă clic pe un link care a instalat malware sau le-a cerut să le furnizeze parola".

Și asta cu siguranță nu se va schimba în lumea „Internet of Things".

BMW 430D GRAN COUPÉ XDRIVE

Coupé-ul familist

În viața oricărui pasionat de mașini sport vine o vreme în care două portiere nu mai sunt suficiente, iar nevoia de spațiu pentru bagaje crește. Alternativa clasică ar fi un break sportiv. Da, dar pentru cei care, totuși, nu vor să facă o asemenea concesie ostentativă, a fost inventat coupé-ul cu patru uși, cu sau fără hayon.

ÎN 2004, MERCEDES A DAT tonul coupé-urilor cu patru uși, introducând modelul CLS între E-Klasse-ul sedan și E-Klasse-ul break. Apoi, „rețeta" a fost și este urmată și adaptată în mai toate clasele. Porsche, de exemplu, a tras de 911 și a făcut Panamera, Audi a scos A5 și A7 și Aston Martin a dezvoltat Rapide. Până și Hyundai s-a gândit la i30 Fastback. Iar ultimele modele Opel Insignia și Peugeot 508 au îmbrăcat și ele haine de coupé în patru uși în segmentul sedanurilor medii populare, în încercarea de a echilibra balanța înclinată de Volkswagen Arteon (fostul Passat CC).

BMW a simțit potențialul coupé-urilor cu patru uși în 2012, când a extins Seria 6 (coupé și cabriolet) cu versiunea Gran Coupé. Apoi, văzând că ideea prinde, bavarezii au plusat cu Seria 4 Gran Coupé, primul astfel de model din clasa medie premium, în 2014, și au încercat și o rețetă puțin mai abstractă cu GT-urile Seria 3 și Seria 5 (recent, Seria 5 GT a lăsat locul Seriei 6 GT). Acum, în 2019, a apărut, în premieră, și BMW Seria 2 Gran Coupé, iar Seria 4 Gran Coupé a primit o actualizare discretă.

DE

RĂZVAN SCĂEȘTEANU
razvan.scaesteanu@newsweek.ro

Funcționalitate sportivă

Combinația între silueta zveltă a unui coupé, funcționalitatea oferită de cele patru uși și spațiul generos, inclusiv un portbagaj cu hayon, fac din Seria 4 Gran Coupé o alegere interesantă pentru cei care nu se mai pot regăsi într-un model pur sportiv cu două portiere.

FOTO: NEWSWEEK ROMÂNIA

Concret, de pildă, Seria 4 Coupé oferă un portbagaj de 445 de litri, iar Seria 4 Cabriolet, 370 de litri. Seria 4 Gran Coupé, deşi împărtăşeşte aceeaşi lungime şi lăţime cu fraţii săi, are un portbagaj de 480 de litri şi, în plus, accesul este facilitat de hayon-ul amplu, cu deschidere electrică. Prin urmare, pot fi încărcate şi obiecte mai mari, cum ar fi o bicicletă de copil, fără a-i demonta roţile. Un plus de flexibilitate este conferit şi de spătarul banchetei, rabatabil 40:20:40.

Singura diferenţă dintre Coupé şi Gran Coupé este înălţimea (+12 milimetri) şi linia mai lungă a acoperişului. Acest aspect contribuie la creşterea spaţiului pentru cap pentru toate locurile şi la amplificarea sentimentului general de spaţiu interior. În rest, consolele faţă/spate scurte, ampatamentul lung, în comparaţie cu

54.383 €

este preţul de bază al modelului BMW 430d Gran Coupé xDrive, TVA inclusă.

lungimea automobilului, şi habitaclul dispus în spate sunt la locul lor.

Dacă faci abstracţie de cele două portiere în plus, la volan te simţi ca în Coupé. Până şi poziţia joasă, sportivă şi în acelaşi timp confortabilă, este la fel. Iar portierele cu geam fără ramă sunt şi ele la locul lor. Planşa de bord şi comenzile sunt configurate pentru a oferi conducătorului acces optim, în timp ce forma locurilor de pe banchetă aminteşte de aspectul a două scaune individuale, dar „suprafaţa consolei" dintre acestea, tapiţată şi ea, poate fi folosită pentru un al treilea pasager pentru o configuraţie de 4+1 locuri. Bine, acum să nu vă gândiţi că vă puteţi lăfăi în spate. Cu scaunul şoferului reglat pentru o persoană de 1,86 metri înălţime, în spate aceeaşi persoană stă destul de confortabil, dar măturăă tavanul cu capul.

Diesel de cursă lungă

În ciuda ofensivei pornite în ultima vreme împotriva automobilelor pe motorină, combinaţia maşină sport – motor diesel de ultimă generaţie mai are încă multe de spus. Cel puţin pentru moment, nu există alternative electrice cu care să poţi merge sportiv, la limită, şi să ai o autonomie relaxantă de 700-800 de kilometri.

BMW 430d Gran Coupé are sub capotă o unitate TwinPower Turbo cu şase cilindri în linie de 3.0 litri, care dezvoltă 258 de cai putere la 4.000 rpm şi un cuplu maxim de 560 Nm, între 1.500 rpm şi 3.000 rpm. Cuplat la probabil

cea mai bună și mai bine setată cutie de viteze automată din segmentul premium, ZF-ul cu 8 trepte, și la un sistem inteligent de tracțiune integrală xDrive, acesta împinge mașina până la 100 km/h în 5,3 secunde (5,2 secunde, în cazul Coupé-ului) și îi conferă agilitate și putere de reacție în aproape orice situație, în contextul unui consum de excepție. Extraurban, în ciuda unui stil de condus sportiv, cu depășiri la aspirație și viraje abordate în forță, 430d-ul xDrive a refuzat să sară de 6,7 – 6,9 litri/100 km, după mai bine de 300 de kilometri parcurși. Iar în cazul rulării constante pe autotradă, la viteza legală, computerul s-a încăpățânat să indice 5,6 – 5,8 litri/100 km, adică cam cât o compactă diesel cu motor de maximum 150 de cai putere. În oraș, consumul mediu sare liniștit de 10 litri/100 km, din cauza rulării bară la bară și a necesității dezactivării sistemului Start/Stop. De ce dezactivare? Pentru că nu funcționează la nivel premium, pornește și oprește motorul cu vibrații și zgomot. Motivul este greu de intuit, având în vedere că pe alte bavareze cu același 3.0d Start/Stop-ul este mult mai prietenos.

Spiritul sportiv al BMW-ului 430d Gran Coupé nu stă doar în linia caroseriei și în caii putere. Ca și Coupé-ul în două uși, mașina dispune de suspensii mai rigide decât Seria 3, care oferă o manevrabilitate exemplară fără nic o reducere a confortului. Iar direcția citește foarte bine drumul, este rapidă și precisă și oferă un feedback intuitiv în volan.

Verdict Newsweek

+ Design aproape neștirbit de coupé; sportivitate funcțională (patru locuri OK și portbagaj de 480 de litri); motor rafinat și elastic; cutie de viteze automată setată exemplar; portiere fără rame.

– Sistem Start/Stop deranjant; spațiu limitat la nivelul capului pe bacheta spate; materiale destul de tari în partea inferioară a habitaclului; preț și opțiuni piperate.

PRIMUL RADIO DE SPORT DIN ROMÂNIA

Bucureşti: 105.8 FM

Botoşani: 91.1 FM

Braşov: 96.4 FM

Drăgăşani: 88.0 FM

Făgăraş: 90.90 FM

Focşani: 102.0 FM

Galaţi: 87.7 FM

Predeal: 101.1 FM

Rupea: 90.3 FM

Severin: 97.9 FM

Slatina: 92.4 FM

Victoria: 92.8 FM

Zărneşti: 88.2 FM

WWW.SPTFM.RO

PIVOTUL
Crina Pintea este de neoprit.

HANDBAL

România se luptă pentru Jocurile Olimpice la Campionatul Mondial

Cea de-a 24-a ediție a Campionatului Mondial de Handbal Feminin va avea loc în Japonia, în perioada 30 noiembrie – 15 decembrie, la o lună după ce, în aceeași țară, a avut loc Cupa Mondială de Rugby.

OBIECTIVUL ECHIPEI NAȚIONALE A ROMÂNIEI LA ACEASTĂ competiție este clasarea pe locurile 1-6. Dacă fetele noastre vor fi printre primele opt echipe din lume, vor avea asigurată participarea la turneele de calificare la Jocurile Olimpice de la Tokyo. La ediția precedentă, în 2017, România s-a clasat pe locul 10. Ultima medalie la un Campionat Mondial, cea de bronz, a fost cucerită în 2015, când pe banca tehnică se afla tot suedezul Tomas Ryde.

„Pot să garantez că vom face tot ce ține de noi ca naționala să se claseze acolo. Noi ne batem să ajungem la turneele de calificare. Obiectivul la Campionatul Mondial este ocuparea unuia dintre locurile 1-6. Dar dacă ajungem la turneele de calificare este foarte OK", a declarat Alexandru Dedu, președintele Federației Române de Handbal.

Cristina Neagu este în lot

Cea mai bună jucătoare a lumii în 2010, 2015, 2016 și 2018, Cristina Neagu a revenit în teren pe 3 noiembrie, la partida câștigată de CSM București în fața formației poloneze MKS Perla Lublin, în cadrul Grupei B a Ligii Campionilor. Ea suferise o ruptură a ligamentului încrucișat anterior pe 12 decembrie 2018, în partida dintre România și Ungaria din cadrul Campionatului European de handbal feminin din Franța. „Poți să fii cel mai mare jucător de pe planetă, dar

DE
MIHAI DUȚĂ
mihai.duta@newsweek.ro

după o accidentare îți trebuie timp să revii. Este foarte posibil ca în următoarea perioadă Cristina Neagu să nu mai fie cea cu care ne-am obișnuit. Sunt convins că ea face absolut orice ca să se autodepășească și să revină mai repede la forma care a consacrat-o, dar ăsta nu e un lucru ușor. Și sigur va avea influență asupra echipei naționale. Din punctul nostru de vedere, până în luna martie, când sunt turneele de calificare la Jocurile Olimpice, este suficient timp ca ea să se refacă", a susținut Alexandru Dedu.

Antrenorul echipei feminine de handbal a României, suedezul Tomas Ryde a declarat că o va folosi pe Cristina Neagu în funcție de starea sa fizică: „Neagu a jucat 48 de minute în meciul din Liga Campionilor, mai mult decât mă așteptăm. Sper că nu i s-a umflat genunchiul. Are nevoie de antrenamente pentru a ajunge să se simtă din nou confortabil pe teren. Presiunea a fost foarte mare pe ea în meciul cu Esbjerg. Trebuie să o folosim într-un mod inteligent la Campionatul Mondial, să o mai scoatem din echipă atunci când este posibil. Ea înseamnă mult pentru echipa națională".

Suedezul a menționat că își dorește crearea unei defensive puternice, iar jucătoarele trebuie să treacă testele sale fizice. Forma sportivă a fost, de altfel, și motivul pentru care două sportive cunoscute, Laura Chiper Moisă și Sorina Tîrcă au fost lăsate acasă de Tomas Ryde.

„Scopul meu este de a crea o echipă puternică, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung. Referitor la Campionatul Mondial, federația, jucătoarele, staff-ul, cu toții ne dorim să câștigăm fiecare meci.

Echipa națională a României trebuie să fie foarte puternică din punct de vedere fizic, altfel nu va avea nicio șansă cu Ungaria sau Muntenegru, asta e clar. Am avut discuții cu mai multe jucătoare, cu Cristina Neagu, cu Crina Pintea, Eliza Buceschi și așa mai departe și mi-au spus că principalul punct de încredere într-o echipă este legat de apărare. Deci, și în interiorul echipei, apărarea este un subiect de discuție important. Toată lumea este de acord că având o apărare solidă putem avea și un atac foarte bun", a mai spus Tomas Ryde.

CRISTINA NEAGU
a revenit în teren și este într-o formă sportivă bună (sus). Antrenorul Tomas Ryde se bazează pe o defensivă solidă (jos).

Echipa României

Cele 18 jucătoare selecționate pentru Campionatul Mondial din Japonia sunt: Denisa Dedu (CSM București), Yuliya Dumanska, Diana Ciucă (ambele de la SCM Râmnicu Vâlcea) - portari, Cristina Florică, Raluca Băcăoanu, Mădălina Zamfirescu (toate de la SCM Râmnicu Vâlcea), Eliza Buceschi, Cristina Laslo, Bianca Bazaliu, Daria Bucur (toate de la CSM Corona Brașov), Aneta Udriștioiu (HC Dunărea Brăila), Laura Pristăvița (CS Gloria Bistrița), Ana Maria Popa (SCM Gloria Buzău), Gabriela Perianu, Crina Pintea, Cristina Neagu (toate de la CSM București), Lorena Ostase (CSM Slatina), Sonia Seraficeanu (CS Minaur Baia Mare). Dintre acestea, tinerele Diana Ciucă, Daria Bucur, Bianca Bazaliu, Sonia Seraficeanu și Lorena Ostase participă pentru prima dată la un Campionat Mondial. N

MECIURILE ROMÂNIEI ÎN GRUPA C

30 Noiembrie, ora 11:00	România - Spania
1 Decembrie, ora 11:00	Senegal - România
3 Decembrie, ora 12:00	România - Kazakhstan
4 Decembrie, ora 08:00	Muntenegru - România
6 Decembrie, ora 12:00	România - Ungaria

GRUPELE CAMPIONATULUI MONDIAL

Grupa A	Olanda, Norvegia, Serbia, Slovenia, Angola, Cuba
Grupa B	Franța, Danemarca, Germania, Coreea de Sud, Brazilia, Australia
Grupa C	România, Ungaria, Muntenegru, Spania, Senegal, Kazahstan
Grupa D	Rusia, Suedia, Japonia, China, Argentina, Republica Democrată Congo

FOTO: INQUAM PHOTOS - MANASES ȘANDOR; ALBERTO GROȘESCU; ALEXANDRA PANDREA.

SĂNĂTATE

De ce trebuie să ne ferim de Bisfenolul A

Bisfenolul A (BPA) reprezintă o substanță chimică produsă pe scară largă în procesul de obținere a materialelor plastice. Este utilizat în obținerea clorurii de polivinil, cunoscut generic sub numele de PVC.

SE REGĂSEȘTE ÎNTR-O SERIE DE produse de largă utilizare, cum ar fi: echipamente medicale, materiale stomatologice, jucării, echipamente media (CD, DVD). În anul 2008, se fabricau la nivel global peste 5,2 milioane de tone de bisfenol A. Statele Unite ale Americii dețin locul întâi, urmate de țările asiatice. Din momentul în care bisfenolul A este fabricat și încorporat în diferite produse, acesta va ajunge în mediul înconjurător, devenind în acest fel un poluant al solului și al apelor. Expunerea omului la bisfenol A se realizează, în principal, simultan cu alimentele contaminate care au fost depozitate în containere din plastic ce conțin acest element. În ultimii ani, au fost identificate și alte surse de expunere, printre care: contactul pielii cu diferite hârtii plastificate, hârtie termică sau de imprimare (bonurile de la casele de marcat). Bisfenolul A este considerat un element cu impact asupra funcționării sistemului endocrin, fiind un perturbator al funcțiilor endocrine (endocrine disruptor compounds – EDC).

Ce reprezintă această nouă entitate numită EDC?

Sunt compuși chimici ce se regăsesc în mediul înconjurător, cel mai adesea ca poluanți și care au capacitatea de a imita, altera, bloca sau modifica într-un anume mod activitatea sistemului hormonal endogen. Astfel, aceste substanțe chimice modifică nivelul de hormoni circulanți, schimbă conformația și funcționarea receptoriilor endocrini sau alterează modul în care hormonii acționează la nivelul sistemului nervos central modificând procesele fiziologice de reglare ale secrețiilor hormonale. Ceea ce este extrem de interesant, dar în același timp foarte îngrijorător este reprezentat de faptul că aceste substanțe nu determină efecte proporționale cu doza de expunere, ceea ce se concretizează în obținerea unor efecte negative endocrine majore la doze de expunere foarte joase. Aceste nivele de joasă toxicitate se pot obține relativ ușor în cadrul expunerilor ambientale (din mediu), însă cu efecte endocrine secundare majore. Bisfenolul A a fost identificat în majoritatea fluidelor umane, fiind prezent în: sânge, urină, fluid amniotic, placentă, cordon ombilical.

Contaminarea alimentelor cu bisfenol A este modulată de: timpul de contact dintre hrană și recipient, temperatura de expunere și tipul de aliment depozitat.

DE

DR. RADU ȚINCU

Contaminarea alimentelor reprezintă calea cea mai frecventă de expunere a omului. Bisfenolul A este utilizat și pentru căptușirea unor recipiente fabricate din metal sau alte materiale, tocmai pentru calitatea BPA de a crește stabilitatea termică și a rezistenței mecanice. Încălzirea unor astfel de cutii de depozitare pentru alimente va determina eliberarea de bisfenol A în alimentul care a fost încălzit. În funcție de temperatura de încălzire, se poate elimina până la 80% din cantitatea totală de bisfenol conținută în recipient.

Materialele stomatologice pot conține bisfenol A, în special sub formă de bisfenol A glicidil metaacrilat (bis-GMA). Aceste materiale sunt utilizate pentru obturațiile dentare, însă cantitatea eliberată este mică. De asemenea, mici cantități pot fi eliberate din lentilele de contact. A doua sursă principală de expunere, după alimentele contaminate, este reprezentată de hârtia termică imprimată la casele de marcat. Casierii care manipulează acest tip de hârtie au valori ale bisfenolului A duble comparativ cu populația generală. Jucăriile din plastic care conțin bisfenol A pot să contamineze copiii

FOTO: GULIVER / GETTY IMAGES

care le manipulează, mai ales atunci când aceste jucării vin contact cu saliva celor mici.

Bisfenolul A este metabolizat în ficat. Timpul de înjumătățire este de aproximativ 5 ore.

Efecte asupra sănătății umane

Bisfenolul A acționează asupra receptorilor de estrogen, receptorilor androgenici sau tiroidieni. Efectul asupra acestor receptori este total impredictibil, bisfenolul putând acționa prin stimularea receptorilor (agonist) sau prin blocarea acestora (antagonist). Aceste efecte endocrine se manifestă prin: infertilitate masculină sau feminină, pubertate precoce, formarea unor tumori hormon- dependente în special la nivelul sânului, prostatei sau o serie de tulburări metabolice, dintre care cea mai frecventă este sindromul ovarului polichistic. Bisfenolul A, chiar în concentrații nanomoleculare, inhibă eliberarea de adiponectină din țesutul gras. Reducerea nivelului de adiponectină determină creșterea rezistenței la insulină și crește susceptibilitatea de a dezvolta boli asociate obezității. BPA

Bisfenolul A se regăsește în echipamente medicale, materiale stomatologice, jucării, echipamente media - CD-uri, DVD-uri

poate acționa ca un antagonist la nivelul receptorului androgenic, fiind implicat în apariția tumorilor prostatice.

În plus, poate inhiba o enzimă numită aromatază care transformă testosteronul în estradiol.

Blocarea acestui receptor androgenic la bărbați afectează spermatogeneza și afectează calitatea și cantitatea spermei. Inhibarea acestei enzime determină scăderea nivelului de testosteron și determină probleme de fertilitate și potență. Studiile animale găsesc corespondența între expunerea prenatală la BPA și apariția obezității după naștere.

Efectele neurologice - sunt explicate prin acțiunea BPA asupra receptorilor estrogenici. Expunerea neuronilor din hipocamp la BPA determină modificări structurale ale acestora.

Există totuși și vești bune. Acestea vin de la Comisia Europeană și Agenția Europeană pentru Substanțe Toxice. În anul 2016, Comisia Europeană a hotărât să restricționeze utilizarea BPA pe hârtia termică. Această restricție va intra în vigoare în anul 2020. Din păcate, această decizie de restricționare a BPA în hârtia termică a determinat producătorii să aducă pe piață bisfenolul S. Se pare că această nouă substanță determină efecte similare cu bisfenolul A, fiind introdusă doar pentru a scăpa de reglementările legislative. Chiar în prezent se fac cercetări asupra bisfenolului S în vederea stabilirii cu exactitate a efectelor nocive. Dacă acest lucru se dovedește a fi real, cel mai probabil și acesta din urmă va fi restricționat. Uniunea Europeană a catalogat bisfenolul A ca toxic pentru reproducerea umană, categoria 1 B. Din anul 2017, BPA a fost introdus pe lista substanțelor chimice cu efecte endocrine negative. Încă din anul 2011, BPA a fost interzis în producția de biberoane. În unele țări, interzicerea a fost extinsă pentru toate alimentele sau ustensilele de bucătărie dedicate copiilor până la vârsta de 3 ani. Franța, una din țările care a promovat interzicerea BPA, a interzis toate ambalajele, recipientele sau ustensilele alimentare care conțin bisfenol A. În restul Uniunii Europene, sunt reglementări care limitează doza de expunere la BPA. Pentru jucării, în anul 2018, Comisia Europeană a redus cantitatea maximă ce poate fi eliberată din jucării de la 0,1 mg/l la 0,04 mg/l. Este evident din toate studiile științifice publicate și din reglementările Comisiei Europene și a Agenției Europene pentru Substanțe Toxice că bisfenolul A reprezintă o substanță toxică ce prezintă motive de îngrijorare deosebite din cauza efectelor negative la nivel endocrin. N

DR. RADU ȚINCU
este medic primar ATI și șef lucrări la UMF „Carol Davila"

Patru hoteluri de lifestyle, patru destinații culturale

1 - Verona - Hotel Due Torri

Situat în centrul istoric al Veronei, în apropiere de Biserica Sf. Anastasia și la o aruncătură de băț de celebrul balcon al Julietei, precum și de Piazza Bra, Hotelul Due Torri este, de fapt, un palat din secolul al XIV-lea, numit „Dell'Aquila", care se află pe lista monumentelor istorice. Ambianța luxoasă, calitatea mobilierului și serviciile ireproșabile sunt trăsăturile care i-au construit titlul de cel mai renumit hotel de cinci stele din Verona și i-au permis să devină membru al „The Leading Hotels of the World". În ceea ce privește serviciile, merită menționat faptul că Hotelul Due Torri este vânzător autorizat al Fondazione Arena di Verona, ceea ce dă posibilitatea oaspeților să cumpere bilete la Festivalul de Operă din Verona prin intermediul concierge-ului.

2 - Londra - The Royal Horseguards a Guoman Hotel

The Royal Horseguards a Guoman Hotel domină râul Tamisa, din apropierea London Eye. Imobilul în stil victorian este renovat cu o deosebită grijă pentru detalii, interioarele sunt iluminate de candelabre spectaculoase, iar designul contemporan al camerelor conferă hotelului de cinci stele un plus de rafinament. The Royal Horseguards este un loc perfect pentru relaxare și reîncărcarea bateriilor pentru o nouă zi în capitala plină de viață a Marii Britanii. „5 O'Clock Tea" îl puteți servi în timp ce admirați Tamisa, iar prânzul sau cina în restaurantele premiate sunt o adevărată desfătare pentru papilele gustative.

DE

RĂZVAN SCĂEȘTEANU
razvan.scaesteanu@newsweek.ro

3 - Milano - Hotel Park Hyatt

Park Hyatt Milano este un hotel magnific, situat ideal, la intrarea în celebra Galleria Vittorio Emanuele din Milano, la doar câțiva pași de Duomo di Santa Maria Nascente. Iar Teatrul La Scala se află chiar la celălalt capăt al Galleria Vittorio Emanuele. Liniile arhitecturale exterioare fascinante ale clădirii hotelului de lux se continuă la interior. Camerele decorate cu mult gust sunt spațioase, dispun de băi din marmură și oferă vederi splendide. Iar pe lista serviciilor de top se regăsesc personalul multilingv, un concierge 24/7, room service, un centru de afaceri bine echipat, o sală de sport, un centru Spa & Wellness de lux, un bar primitor și două restaurante extrem de apreciate, care servesc preparate delicioase alături de vinuri fine.

4 - Paris - Hotel Lancaster

În momentul în care Hotelul Lancaster din Paris și-a deschis porțile, conceptul de „boutique hotel" încă nu exista. Cu toate acestea însă, locația urmărește perfect definiția actuală a acestei noțiuni. La jumătatea secolului trecut, de exemplu, la Lancaster puteai să te întâlnești cu actrița Grace Kelly sau cu scenaristul, regizorul și actorul Noël Coward. Și, nici astăzi, hotelul nu și-a pierdut din strălucire, pragul său fiind trecut permanent de nume mari din lumea showbiz-ului sau a filmului. Deși este situat pe Champs-Elysées, Lancaster este o oază de liniște și relaxare. Camerele sunt decorate cu antichități, iar băile placate cu marmură sunt în stil Art Deco. Serviciul este impecabil, punând accentul pe discreție. Gurmanzii pot lua masa la La Table du Lancaster, restaurantul cu stele Michelin al hotelului. Un mare atu al hotelului îl constituie grădina Lancaster, un colț de natură și liniște chiar în inima plină de viață a Parisului.

1, 2. Hotel Due Torri.
3. The Royal Horseguards a Guoman Hotel.
4, 5. Hotel Park Hyatt.
6, 7. Hotel Lancaster

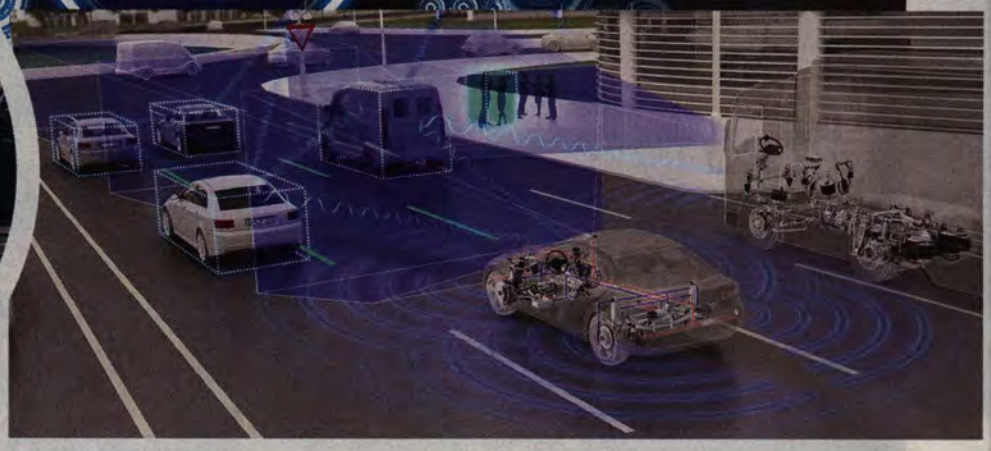

TEHNOLOGIE

Inteligența artificială, mașina autonomă și specialiștii români de la Cluj

MOBILITATEA ELECTRICĂ ȘI dezvoltarea unor sisteme care să permită vehiculelor rularea autonomă, cu o intervenție cât mai limitată a șoferului, sunt principalele direcții pe care se concentrează majoritatea producătorilor auto. Nu foarte multă lume știe, însă, că România se află chiar în centrul acestor eforturi de cercetare și dezvoltare.

Porsche, marca la auzul căreia majoritatea se gândește la supercar-uri și timpi-record pe circuit, are la Cluj, un oraș cu o tradiție academică în materie de inteligență artificială ce datează din anii 1970, o filială în cadrul căreia două sute de ingineri și dezvoltatori lucrează la o gamă întreagă tehnologii bazate pe inteligență artificială (AI), inclusiv rețele neuronale, rețele neuronale recurente, rețele neuronale convoluționale (procesarea și înțelegerea imaginilor) ori algoritmi pentru consolidarea învățării sau a proceselor decizionale. Provocarea echipei este, în primul rând, să selecteze soluțiile care funcționează cel mai bine într-un mediu auto și care pot fi integrate perfect într-un automobil de stradă.

„Ne îndreptăm rapid către ceea ce este cunoscut în general drept HAD (Highly Automated Driving), un mod de a conduce extrem de automatizat (...) Creăm un tip de interacțiune om-mașină care este intuitiv și predictiv și ia în considerare condițiile de mediu, inclusiv condițiile de trafic, pentru a menține șoferii în siguranță și pentru a-i scăpa de problemele cu care se confruntă zilnic. În viitorul apropiat, inteligența artificială nu va răspunde numai la schimbarea condițiilor meteorologice, ci va fi în măsură să evite în mod proactiv situațiile dificile create de alte mașini și șoferi", a explicat Marius Mihailovici, Director General al Porsche Engineering România.

Centrul de cercetare de la Cluj este integrat în rețeaua globală Porsche Engineering, alături de cele din Weissach, Bietigheim-Bissingen, Wolfsburg și Leipzig (Germania), Praga (Cehia), Shanghai (China) și Nardò (Italia). Iar specialiștii români au acces la toate resursele grupului.

DE

RĂZVAN SCĂEȘTEANU
razvan.scaesteanu@newsweek.ro

TRAVEL MIX 4K

Abonează-te!

La furnizorul tău de servicii TV!

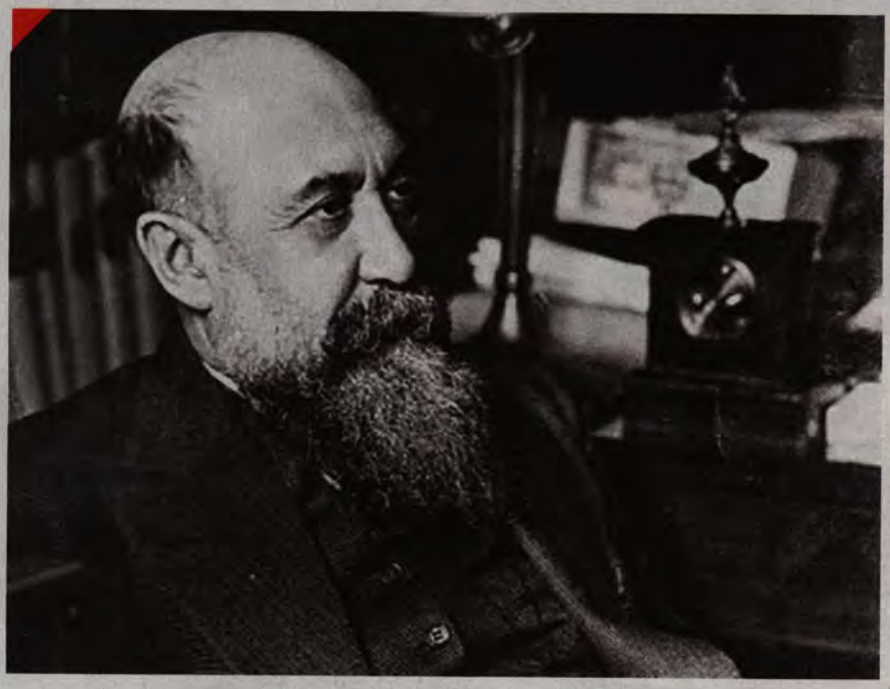

Legionarii îl omoară pe Nicolae Iorga

27 NOIEMBRIE 1940: ISTORICUL NICOLAE IORGA ESTE ASASINAT DE ŞAPTE legionari, în pădurea Strejnic, din Prahova. Grupul se prezintă la reşedinţa lui Iorga de la Sinaia, spunându-i soţiei lui că sunt de la Poliţia Legionară şi îl duc pe profesor la Bucureşti, la un interogatoriu. Corpul său neînsufleţit a fost găsit în pădure a doua zi dimineaţă. Fusese împuşcat de nouă ori.

Iorga, la rândul său antisemit şi fondator al Partidului Naţionalist-Democrat, împreună cu A. C. Cuza (cel care va pune bazele Ligii Apărării Naţional-Creştine), intră în conflict cu legionarii în 1932, când semnează un decret prin care scoate mişcarea în afara legii. Conflictul dintre Iorga şi legionari se amplifică în 1938, când Corneliu Zelea Codreanu îi trimite o scrisoare defăimătoare, iar Iorga îl dă în judecată. Deşi istoricul îşi retrage plângerea, procesul continuă, iar Codreanu este arestat. În toamna lui 1938, Codreanu şi alţi lideri legionari sunt omorâţi. Explicaţia oficială a fost că ar fi încercat să fugă de sub escortă în timp ce erau transportaţi la Jilava. Ca reacţie, legionarii l-au asasinat pe prim-ministrul Armand Călinescu, pe motiv că a coordonat omorârea „Căpitanului".

După crearea statului naţional legionar, condus de Horia Sima şi generalul Antonescu, în septembrie 1940, legionarii comit o nouă serie de asasinate: în noaptea de 26 spre 27 noiembrie, are loc masacrul de la Jilava, când 64 de foşti demnitari din regimul lui Carol al II-lea sunt omorâţi în închisoare. Urmează asasinarea istoricului Nicolae Iorga şi a economistului Virgil Madgearu.

După doar două luni, în 21-23 ianuarie 1941, are loc rebeliunea legionară: tentativa de lovitură de stat a mişcării eşuează, iar Antonescu preia întreaga putere, până la întoarcerea armelor împotriva Germaniei naziste, în august 1944.

22 - 28 NOIEMBRIE

Noiembrie, ultimul bal

24 noiembrie 1989: Nicolae Ceauşescu este reales, cu unanimitate de voturi, în funcţia de secretar general al PCR. În jurul României se prăbuşiseră aproape toate regimurile comuniste, dar Ceauşescu părea convins că poate să reziste: el a citit timp de şase ore, în deschiderea Congresului, un raport în care se lăuda, printre altele, că a dublat numărul caloriilor consumate de români, faţă de 1950. „Nimic nu poate să oprească lumea la nivelul actual de dezvoltare al unor ţări sau al altora", spunea Ceauşescu în discursul său, cu o lună înainte de a fi împuşcat.

Începutul unei frumoase prietenii

26 noiembrie 1942: Filmul „Casablanca" debutează la New York. Trupele americane tocmai debarcaseră în Africa de Nord, aşa că publicul a fost atras de titlu, iar filmul a obţinut un succes nesperat. A primit Oscarul pentru cel mai bun film şi pentru cel mai bun regizor, Michael Curtiz. În 1943, a fost interzis în Irlanda, fiindcă ar fi încălcat neutralitatea ţării, descriindu-i pe nazişti „într-o lumină sinistră".

Osman Paşa se predă

28 noiembrie 1877: După încercarea eşuată de a sparge încercuirea Plevnei, generalul Osman-Paşa s-a predat colonelului român Mihail Cerchez şi a semnat capitularea armatei turce. La Bucureşti, mulţimea, fericită la aflarea veştii, se duce la casa lui C. A. Rosetti, care spune celebra frază: „Domnilor, am luat Plevna externă, ne rămâne să luăm şi Plevna internă". Apelul său la reforme n-a fost ascultat, dimpotrivă, l-a dus în conflict cu Ion Brătianu.

FOTO: WIKIPEDIA

Magic FM
always great music
magicfm.ro
Download on the App Store
GET IT ON Google Play

ABONEAZĂ-TE!

MODALITĂȚI DE ABONARE:

- Online, prin card, la www.newsweek.ro/abonamente
- Prin ordin de plată în contul S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., Cod Unic de Înregistrare: 38847674, cont nr. RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor
- La toate oficiile poștale
- La firmele de abonamente:
  - Manpress Distribution București
  - Calliope S.R.L. Ploiești
  - Cuget Liber S.A. Constanța

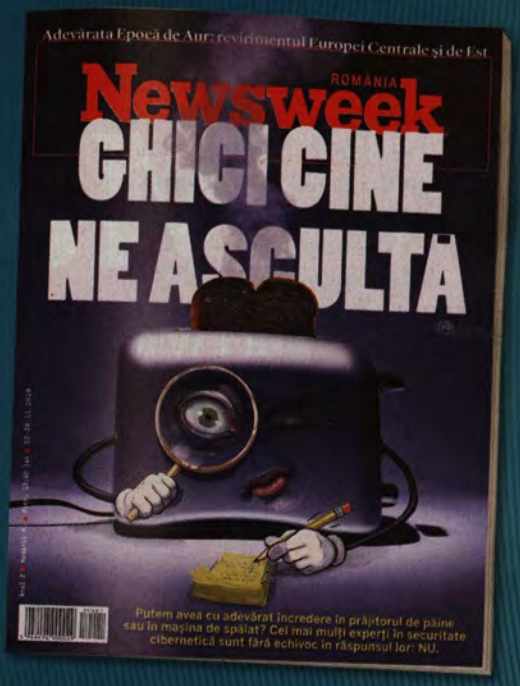

Pentru informații și reclamații abonamente *Newsweek România*:

- E-mail: abonamente@newsweek.ro.
- Tel.: 0374.00.23.81 / 0374.00.23.82 tarif normal (de luni până vineri între 10.00 și 17.00).

Pentru abonamentele plătite cu ordin de plată este necesar să trimiteți talonul de mai jos completat, împreună cu copia dovezii de plată, la S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., București, B-dul Mărăști nr. 65-67, Pavilion G3, Complex Romexpo, Intrarea B, sector 1, sau prin e-mail la: abonamente@newsweek.ro.

PLATA SE VA EFECTUA PÂNĂ LA DATA DE 25 A LUNII ÎN CURS PENTRU CA LIVRAREA ABONAMENTULUI SĂ ÎNCEAPĂ DE LA DATA DE 1 A LUNII URMĂTOARE. DACĂ PLATA SE EFECTUEAZĂ DUPĂ DATA DE 25, DATA DE ÎNCEPUT A ABONAMENTULUI SE DECALEAZĂ CU O LUNĂ.

Talon de abonament

ROMÂNIA Newsweek

Nume, prenume .....

Str..... Nr....., Bl....., Sc....., Et....., Ap.....

Localitate ..... Județ / Sector .....

Cod poștal..... Telefon..... E-mail.....

Am achitat suma de ..... lei cu ordin de plata nr. ..... din data .....
către S.C. NEWS INTERNATIONAL SA, cod fiscal 38847674, în contul RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor.

Abonamentul va începe din luna .....

Operatorul NEWS INTERNATIONAL S.A., editorul revistei Newsweek România, prelucrează datele cu caracter personal furnizate de dumneavoastră în scopul abonării la publicație și livrării revistei. Datele vor fi dezvăluite Poștei Române sau firmei de distribuție care livrează revista la adresa dumneavoastră. Pe viitor, aceste date: nume, prenume, adresă, telefon, e-mail, ne permit să vă trimitem revista la care v-ați abonat și să vă ținem la curent cu diverse informații despre abonamentul dumneavoastră.
În cazul în care nu doriți aceasta, bifați ☐ NU

Conform Legii nr. 677/2001, beneficiați de dreptul de acces, de intervenție asupra datelor, dreptul de a nu fi supus unei decizii individuale. Aveți dreptul să vă opuneți prelucrării datelor personale care vă privesc și să solicitați ștergerea datelor. Pentru exercitarea acestor drepturi, vă puteți adresa cu o cerere scrisă, datată și semnată la News International S.A. De asemenea, vă este recunoscut dreptul de a vă adresa justiției.

Prin prezenta sunt de acord ca NEWS INTERNATIONAL S.A. să prelucreze datele mele cu caracter personal și să le dezvăluie terților conform legii nr. 677/2001. Îmi rezerv dreptul să mă opun acestei prelucrări și să solicit ștergerea datelor adresându-mă societății NEWS INTERNATIONAL S.A. printr-o cerere scrisă.

Semnătura abonatului .....

PAȘI PENTRU ABONARE

A) CU CARDUL

1. Intri pe site-ul www.newsweek.ro/login, creezi cont nou și te înregistrezi.
2. Intri în contul tău și alegi varianta de abonare dorită (print / print + digital / digital) și perioada (o lună, 3, 6 sau 12 luni).
3. Dai click pe CUMPARĂ și faci plata cu cardul.
4. Primești factura prin email.

B) PRIN ORDIN DE PLATĂ (OP)

1. Alegi varianta de abonament
2. Efectuezi plata prin OP în contul News International S.A, Bd. Mărăști, Nr. 65-67, Complex Romexpo, intrarea A, pavilion G3 Sectorul 1, București, România, J40/2003/2018, CUI: RO38847674, Cont bancar: RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Moșilor
3. Ne trimiți un e-mail la adresa abonamente@newsweek.ro cu o copie a OP-ului și adresa de livrare a abonamentului, dar și o adresă de e-mail pentru activarea contului de abonament digital.
4. Primești factura prin email.

REDUCERE de până la 20% față de prețul revistei la chioșc

Tip abonament \ Perioada	1 lună	3 luni	6 luni	12 luni
PRINT (revista tipărită; acces parțial online; newsletter)		**139lei**	**259lei**	**499lei**
PRINT + DIGITAL (revista tipărită; acces total online, inclusiv arhivă; newsletter)		**169lei**	**319lei**	**619lei**
DIGITAL (acces total online,inclusiv arhivă; newsletter)	**18lei**	**49lei**	**89lei**	**169lei**

Revista *Newsweek România* este distribuită în toată țara, la chioșcurile de presă, în magazinele de presă Inmedio, Relay și Tabac Xpress și în benzinăriile: OMV, Petrom V, Mol, Rompetrol, Socar. Prețurile afișate sunt valabile pentru livrarea revistei pe teritoriul României. Pentru livrarea în străinătate se adaugă taxe poștale, în funcție de zonă. Vă rugăm să ne contactați la adresa: abonamente@newsweek.ro pentru a stabili toate detaliile.

DACĂ NU GĂSIȚI REVISTA ÎN ORAȘUL DUMNEAVOASTRĂ, vă rugăm să ne comunicați telefonic, la numerele **0374.00.23.81 / 0374.00.23.82** sau prin e-mail, la adresa: **abonamente@newsweek.ro.**

Trencadis

We grow together

We Build

IT Integration Services

Delivery of complex integrated systems, with hardware components, software and related services.

Software Development

Complex and customized information systems, created and developed for attaining your business objectives.

Competencies

Delivery of integrated, scalable, robust solutions with the optimal time/cost/performance ratio.

We Transform

eGovernment

Delivery of complex integrated systems, with hardware components, software and related services.

Cyber Security Services

Delivery of highly effective and extensive services dedicated to cyber security.

Support and Maintenance

Support and maintenance for software and hardware solutions.

We Accomplish

50 Technology Fast 50 2018 CE LAUREATE Deloitte.

FT FINANCIAL TIMES statista 1000 Europe's Fastest Growing Companies 2019

www.trencadis.ro

www.facebook.com/TrencadisRo

www.linkedin.com/company/trencadis

IT OPS Stage Partner

go>tech WORLD

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2025